

Nr 167.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring i vissa delar av lagen den 22 juni 1911 (nr 74) om bankrörelse, m. m.; given Stockholms slott den 24 februari 1933.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå riksdagen, att antaga härvid fogade förslag till

1) lag om ändring i vissa delar av lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse (nr 74); och

2) lag om upphävande av lagen den 5 juni 1909 angående emissionsbanker (nr 64).

Under Hans Maj:ts

Min allernädigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Ernst Wigforss.

Förslag

till

Lag**om ändring i vissa delar av lägen den 22 juni 1911 (nr 74)
om bankrörelse.**

Härigenom förordnas dels att i lagen den 22 juni 1911 (nr 74) om bankrörelse skola införas tre nya paragrafer med beteckning 50 a, 166 a och 230 a av den lydelse nedan sägs, dels att 48 a och 164 a §§, sådana dessa lagrum lyda enligt lag den 16 maj 1919 (nr 241), samt 233 §, sådant detta lagrum lyder enligt lag den 26 juni 1918 (nr 413), skola ur förstnämnda lag utgå, dels ock att övriga här nedan införda paragrafer i samma lag, av vilka lagrum 2 och 234 §§ senast ändrats genom lag den 26 juni 1918 (nr 413), 235 § genom lag den 21 mars 1919 (nr 106), 239 § genom lag den 28 januari 1921 (nr 12), 48, 164 och 254 §§ genom lag den 22 juni 1921 (nr 413), 243, 244 och 252 §§ genom lag den 24 maj 1928 (nr 125) samt 1 § genom lag den 4 april 1930 (nr 61) skola — 1, 20, 24, 25, 40, 53, 64, 74, 92, 131, 139, 140, 156, 169, 180, 190, 209, 230, 234, 235, 238, 239, 241, 243, 244, 251, 252, 254 och 260 §§ i nedan intagna delar — hava den ändrade lydelse, som av det följande framgår:

1 §.

Förutom — — — bankrörelse.

Med — — — begagnas.

Angående postsparbanken, sparbank, centralkassa för jordbrukskredit och järnkontoret, så ock angående vissa aktiebolag, som driva lånerörelse, samt den av postverket bedrivna postgirorörelsen är särskilt stadgat.

2 §.

Ej må annan än Sveriges riksbank, bankaktiebolag, solidariskt bankbolag, postsparbanken, sparbank, järnkontoret och Sveriges allmänna hypoteksbank i sin firma eller eljest vid beteckning av affärsrörelsen använda ordet bank. Beträffande användning av ordet bank i registrerad understödsförenings firma är särskilt stadgat.

18 §.

Sedan bolaget bildats samt styrelse och revisorer blivit valda, så ock inför bankinspektionen styrkts, att av det tecknade beloppet, efter avdrag ej mindre i anledning av överteckning, där sådan ägt rum, än även för aktierätt, som av aktietecknare må hava enligt 25 § förverkats och ej av annan övertagits, minst tjugu procent blivit behörigen inbetalda

och att för inbetalning av återstoden lämnats pant eller annan säkerhet, som bankinspektionen prövat fullgod, må bolaget enligt föreskrifterna i denna lag registreras; dock får registrering ej ske, där det tecknade beloppet efter ovannämnda avdrag understiger det belopp, som enligt teckningslistan minst skall tecknas.

20 §.

Ansökning — — — styrelse.

I sådan ansökning skola uppgivas dels stiftarnas och styrelseledamöternas samt, där suppleanter i styrelsen utsetts, deras fullständiga namn ävensom nationalitet och hemvist, dels bolagets postadress, del ock, där befogenhet att teckna bolagets firma ej skall utövas allenast av styrelsen, vilka i förening sådan befogenhet tillkommer.

Skall — — — hemvist.

Vid ansökningen skola fogas

- 1) Konungens — — — avskrifter;
- 2) av — — — protokollet;
- 3) en — — — styrkta;
- 4) bevis från bankinspektionen, utvisande, dels huru mycket av det belopp, vartill grundfonden jämlikt bestämmelsen under 3) uppgivits, blivit behörigen inbetalt, dels ock att för inbetalning av återstoden lämnats förbindelse med pant eller annan säkerhet, som bankinspektionen prövat fullgod;
- 5) teckningslistorna — — — desamma.

24 §.

Av — — — rörelse.

Aktietecknare, som ej vid bolagets bildande erlagt full betalning, vare skyldig lämna av fullgod pant eller annan säkerhet åtföljd förbindelse att inbetala oguldna beloppet i den ordning, teckningslistan angiver.

Ej — — — bolaget.

25 §.

Uraktlåter — — — förfallodagen.

Varder, innan pant eller annan säkerhet enligt 24 § blivit lämnad, inbetalning ej verkställd i rätt tid, eller försummar någon att lämna sådan pant eller säkerhet, äge styrelsen, där ej rättelse sker inom en månad efter anmaning, förklara aktierätten förverkad. Samma lag vare, där senare inbetalning ej fullgöres i rätt tid och lämnad pant eller säkerhet ej förslår till inbetalningens gäldande.

Underrättelse — — — brev.

Då aktierätt förverkats, kan vad å aktien redan inbetalts eller vad genom realisering av lämnad pant eller annan säkerhet influtit ej återfordras.

40 §.

Av — — — vidtaga.

Till reservfonden skall alltid läggas vad vid aktieteckning må hava för aktierna erhållits utöver det belopp, varå de lyda, så ock, där aktierätt förverkats, vad som blivit inbetalt å aktien eller influtit genom realisering av lämnad pant eller tillgodogörande av annan ställd säkerhet.

Nedsättning — — — medel.

44 §.

Med den inskränkning, som här nedan sägs, må bankaktiebolag, jämte in- och utlåning av penningar, idka annan verksamhet, som därmed står i samband.

Om rätt för bankaktiebolag att idka fondkommissionsrörelse är särskilt stadgat.

45 §.

Bankaktiebolag må för egen räkning driva handel allenast med guld samt in- och utländskt mynt, växlar, checkar, invisningar ävensom obligationer och andra för den allmänna rörelsen avsedda förskrivningar, med undantag för sådana för den allmänna rörelsen avsedda förskrivningar, som medföra rätt till betalning först efter utfärdarens övriga fordringsägare (*förlagsbevis*). Egendom, varmed bankaktiebolag ej må driva handel för egen räkning, äger bankaktiebolag ej heller förvärva. där ej nedan i denna paragraf annorlunda stadgas.

Bankaktiebolag må förvärva:

dels fastighet, avsedd för bankens inrymmande, aktie i bolag, som utslutande har till ändamål att förvalta sådan fastighet och vars aktiekapital uppgår till minst en tredjedel av fastighetens bokförda värde, samt förlagsbevis, utfärdat av bolag, som nu nämnts;

dels inventarier, vilka anskaffas för rörelsen eller till fastighet, som bankaktiebolaget äger;

dels ock, därest Konungen därtill lämnar tillstånd, aktie i annat svenskt bankaktiebolag, i utländskt bankföretag eller i svenskt aktiebolag, vars ändamål kan anses gagneligt för bankväsendet eller det allmänna, ävensom förlagsbevis, utfärdat av bolag eller företag, som nu nämnts, eller solidariskt bankbolag.

Bankaktiebolag må till skyddande av fordran å offentlig auktion eller fondbörs inköpa egendom, som är för fordringen utmätt eller pantsatt, så ock såsom betalning för fordran övertaga för fordringen pantsatt eller annan egendom, där uppenbart är, att bolaget eljest skulle lida avsevärd förlust, dock icke i någotdera fallet egen aktie. Om sålunda inköpt eller övertagen egendom utgöres av fastighet, gruva, fabrik eller annan liknande anläggning eller fartyg, må bankaktiebolag i utbyte mot sådan egendom jämte tillhörande lös egendom förvärva aktie i bolag, som bildas

för förvaltning av ifrågavarande egendom eller för fortsättande av en därmed bedriven verksamhet, eller förlagsbevis, utfärdat av sådant bolag. Bankaktiebolag må ock förvärva aktie i bolag, vari bankaktiebolaget på grund av bestämmelserna i detta mom. förut förvärvat aktie, där uppenbar fara är, att bankaktiebolaget eljest skulle lida avsevärd förlust.

Har bankaktiebolag på grund av vad i 3 mom. stadgats förvärvat aktie i bolag eller av aktiebolag utfärdat förlagsbevis, må bankaktiebolaget, om aktiebolaget överlåter sina tillgångar å annat aktiebolag, utbyta aktie eller förlagsbevis, som sålunda förvärvats, mot aktie i det andra aktiebolaget eller förlagsbevis, utfärdat av detta bolag.

Egendom, som bankaktiebolag med stöd av bestämmelserna i 3 eller 4 mom. förvärvat, skall åter avyttras, så snart lämpligen kan ske, och senast då avyttring kan äga rum utan förlust för bankaktiebolaget.

Om bankaktiebolag förvärvar egendom enligt bestämmelserna i 3 eller 4 mom., skall anmälan därom ofördröjligen göras hos bankinspektionen.

46 §.

Bankaktiebolag må icke bevilja kredit, utan att säkerhet, som av bolaget prövas betryggande, ställes antingen i fast eller lös egendom eller ock i fordringsrätt jämväl mot annan än den, åt vilken krediten beviljas. Utan hinder av vad sålunda stadgas må dock

1) stat, kommun eller annan därmed jämförlig samfällighet ävensom allmän kassa eller inrättning, vars reglemente blivit av Konungen fastställt, så ock bankbolag eller utländskt bankföretag kunna erhålla kredit utan särskild säkerhet;

2) kortvarig kredit kunna utan särskild säkerhet beviljas affärsidkare i och för hans rörelse, därest med hänsyn till omständigheterna trygghet för förbindelsens fullgörande ändock kan anses föreligga;

3) av vederhäftig person dragen växel, betalbar å annan ort, kunna diskonteras, ehuru accept å densamma ej erhållits.

I fråga om kredit mot pant av aktier skall särskilt iakttagas:

att vid kreditens meddelande förefinnes en med hänsyn till de pantsatta aktiernas beskaffenhet och omständigheterna i övrigt skälig marginal mellan aktiernas marknadsvärde och kreditbeloppet; samt

att kreditbeloppet såvitt möjligt icke vid någon tidpunkt under kreditens fortbestånd överstiger aktiernas marknadsvärde.

Bankaktiebolag må icke såsom pant mottaga egen aktie eller aktie i bolag, vars verksamhet huvudsakligen består i att förvalta eller driva handel med aktier eller som idkar emissionsrörelse.

Vad nu stadgats om kredit mot pant av aktier skall äga motsvarande tillämpning i fråga om kredit mot pant av förlagsbevis eller av lotter i solidariskt bankbolag.

I denna paragraf meddelade bestämmelser angående kredit skola gälla även i fråga om garantiförpliktelse, som bankaktiebolag ikläder sig.

47 §.

Bankaktiebolag vare pliktigt ägna särskild uppmärksamhet däråt, att icke åt samme eller med varandra i väsentlig ekonomisk intressegemenskap förbundna kredittagare eller mot säkerhet av aktier i samma eller i dylik gemenskap förbundna aktiebolag beviljas kredit i sådan omfattning, att därav kan uppkomma fara för bankaktiebolagets säkerhet.

Såsom kredit skall även anses borgen och annan garantiförpliktelse till bankaktiebolaget ävensom av bankaktiebolaget ingången garantiförpliktelse för kredittagaren.

48 §.

Bankaktiebolag må icke bevilja kredit till direktör eller tjänsteman vid bolagets huvud- eller avdelningskontor, åt vilken uppdragits att ensam eller i förening med annan avgöra på styrelsen ankommande ärenden, till revisor i bankaktiebolaget eller till bolag eller förening, vari sådan befattningshavare eller revisor såsom delägare eller medlem äger ett väsentligt ekonomiskt intresse, utan mot säkerhet av värdehandling, vari omyndigs medel må utan överförmyndares samtycke anbringas. Dock må även utan sådan säkerhet kredit beviljas bolag eller förening, som nu nämnts, genom diskontering av växlar, vilka äro grundade å verkliga handelsaffärer.

Bankaktiebolag må ej vid beviljande av kredit såsom säkerhet godtaga borgen av eller fordringsbevis utfärdat av person, bolag eller förening, som i 1 mom. sägs. Ej heller må kredit beviljas mot växel, varå person, bolag eller förening, som nu sagts, är acceptant, trassent eller endossent, dock med undantag för växel, som är grundad å verklig handelsaffär och för vilken betalningsskyldighet åligger sådant bolag eller förening.

Till den som utan att vara befattningshavare, varom i 1 mom. sägs, är ledamot av bankaktiebolagets styrelse eller till bolag eller förening, vari sådan styrelseledamot såsom delägare eller medlem äger ett väsentligt ekonomiskt intresse, må kredit icke beviljas utan mot pant, som prövas i och för sig innebära fullgod säkerhet, eller genom diskontering av växlar, vilka äro grundade å verkliga handelsaffärer.

Vad i denna paragraf stadgats angående beviljande av kredit skall äga motsvarande tillämpning i fråga om garantiförpliktelse, som bankaktiebolag ikläder sig.

50 a §.

Vid beviljande av kredit må bankaktiebolag icke göra förbehåll därom, att kreditbeloppet eller del därav skall insättas hos bolaget för längre tid än sex månader.

51 §.

Bankaktiebolag må ej utfärda tryckta eller graverade, till innehavaren eller till viss man eller order ställda förbindelser eller ikläda sig ansvarighet för sådana förbindelser.

53 §.

Aktieägarna skola inom sig utse en styrelse av minst fem högst tio ledamöter, med rätt dock för Konungen att, när särskilda skäl därtill äro, medgiva högre antal. Av styrelseledamöterna må icke flera än en för varje påbörjat tretal vara befattningshavare i banken.

Styrelsen — — — angelägenheter.

Ledamot — — — uppdraget.

Avgår — — — ledamöter.

54 §.

Är enligt bolagsordningen styrelsen beslutför, utan att samtliga ledamöter äro tillstädes, må likväl ärende, som ankommer på styrelsen, ej företagas, utan att, såvitt ske kunnat, samtliga erhållit tillfälle att deltaga i ärendets behandling.

55 §.

Såsom styrelsens beslut gälle, där ej annorlunda är bestämt i bolagsordningen, den mening, om vilken vid sammanträde de flesta röstande förena sig, men vid lika röstetal den mening, som biträdes av ordföranden vid sammanträdet.

Ledamot av styrelsen äge ej deltaga i behandling av fråga rörande avtal mellan honom och bolaget. Ej heller må han deltaga i behandling av fråga om avtal mellan bolaget och tredje man, där han i frågan äger ett väsentligt intresse, som kan vara stridande mot bolagets. Vad sålunda är stadgat äge motsvarande tillämpning beträffande gåva från bolagets sida, så ock beträffande rättegång eller annan talan mot styrelseledamoten eller tredje man.

56 §.

Styrelsen må icke åt enskild styrelseledamot eller annan person uppdraga att ensam eller i förening med annan avgöra ärenden av beskaffenhet att eljest ankomma på styrelsens egen prövning, med mindre föreskrifter blivit av styrelsen meddelade angående den befogenhet i olika avseenden, som uppdraget skall medföra. Dessa föreskrifter skola meddelas i en av styrelsen för högst ett år i sänder fastställd instruktion. Avser uppdraget beviljande av kredit, skola härvid meddelade föreskrifter angiva maximibelopp och grunderna för bedömande av erbjuden säkerhet.

Styrelsen åligger att, så snart det kan ske, till bankinspektionen insända sådan instruktion, ävensom meddela bankinspektionen de ändringar, som vidtagas i instruktionen.

Styrelsen äger när som helst återkalla eller inskränka uppdrag, som ovan nämnts, samt utan hinder därav själv avgöra ärende av varje slag.

Styrelsen må icke åt enskild styrelseledamot eller annan uppdraga att avgöra ärende, som avser:

1) inrättande eller indragning av avdelningskontor eller övertagande av annan bankrörelse;

2) förvärv eller avyttring av fastighet, avsedd för bankens inrymmande eller till- eller ombyggnad av sådan fastighet;

3) beviljande av kredit till person, vilken utan att vara sådan befattningshavare, som i 48 § 1 mom. sägs, är ledamot av bankaktiebolagets styrelse eller av den särskilda styrelse, som kan finnas inrättad vid avdelningskontor, eller till bolag eller förening, vari sådan person är styrelseledamot eller såsom delägare eller medlem äger ett väsentligt ekonomiskt intresse, eller vari befattningshavare, som omförmäles i 48 § 1 mom., är styrelseledamot; styrelsen dock obetaget att för person, bolag eller förening, som nu nämnts, fastställa vissa gränser, inom vilka utan styrelsens beslut i varje särskilt fall kredit må beviljas vederbörande i och för en av honom idkad rörelse;

4) förvärv av aktie eller förlagsbevis i andra fall, än då fråga är om aktie eller förlagsbevis, som är för bankaktiebolagets födran utmätt eller pantsatt;

5) fastställande av allmänna räntesatser för in- och utlåning, utom då beslut härom påkallas av allmän ränteförändring, i vilket fall sådant beslut må utan styrelsens hörande meddelas för tiden intill nästkommande styrelsesammanträde;

6) antagande eller entledigande av ordinarie befattningshavare hos bankaktiebolaget.

I denna paragraf meddelade bestämmelser angående kredit skola gälla även i fråga om garantiförpliktelse, som bankaktiebolag ikläder sig.

57 §.

Direktör eller tjänsteman vid bankaktiebolags huvud- eller avdelningskontor, åt vilken uppdragits att ensam eller i förening med annan avgöra på styrelsen ankommande ärenden, må icke vara ledamot av styrelsen i bolag, vars huvudsakliga verksamhet består i att förvalta eller driva handel med aktier eller som idkar emissionsrörelse. I styrelsen för annat bolag må han icke vara ledamot med mindre bankaktiebolagets styrelse, genom beslut, som biträdes av minst två tredjedelar av samtliga ledamöter, i varje särskilt fall därtill lämnar tillstånd. Den, för vilken tillstånd ifrågasättes, må icke deltaga i beslutet. Kallelse till styrelsesammanträde, då prövning av fråga om tillstånd äger rum, skall innehålla uppgift, att sådan fråga förekommer vid sammanträdet.

58 §.

Bolagets firma skall tecknas av minst två personer i förening.

Bemyndigande för styrelseledamot att teckna bolagets firma må, där ej annat blivit bestämt i bolagsordningen eller av bolagsstämman, med-

delas av styrelsen. Ej må sådant bemyndigande meddelas av bolagsstämman, med mindre bolagsordningen innehåller stadgande i sådant avseende.

I bolagsordningen eller av bolagsstämman må bestämmas, att styrelsen äger bemyndiga annan än styrelseledamot att teckna bolagets firma. Ändå att sådant bestämmande ej skett, äge, där ej annat är i bolagsordningen eller av bolagsstämman stadgat, styrelsen bemyndiga person utom styrelsen att teckna firman i förening med någon, som i den ordning ovan i denna paragraf är sagt, bemyndigats till firmateckning.

59 §.

Sker ändring i styrelsens sammansättning eller ifråga om rätten att teckna bolagets firma eller ändrar styrelseledamot eller eljest någon, som berättigats teckna firman, sitt hemvist eller ändras bolagets postadress, skall styrelsen därom ofördröjligen göra anmälan för registrering. Vid anmälan om ändring i styrelsens sammansättning skall fogas styrkt avskrift av protokoll eller annan handling, som bestyrker ändringen.

60 §.

I förhållande till bolaget vare styrelsen samt de styrelseledamöter och personer utanför styrelsen, som innehava befogenhet att avgöra på styrelsen ankommande ärenden eller äro berättigade teckna bolagets firma, pliktiga att i sin förvaltning av bolagets angelägenheter ställa sig till efterrättelse de särskilda föreskrifter, som i bolagsordningen eller av bolagsstämman eller, såvitt rörer styrelseledamot eller person utanför styrelsen, av styrelsen meddelas; de må dock ej efterkomma bolagsstämmans föreskrift, där den finnes strida mot denna lag eller bolagsordningen.

61 §.

Styrelsen, så ock de särskilda styrelseledamöter eller personer utanför styrelsen, som bemyndigats teckna bolagets firma, äge att själva eller genom ombud ej mindre i förhållande till tredje man handla å bolagets vägnar än även inför domstolar och andra myndigheter företräda bolaget. Inskränkning i den befogenhet, som sålunda tillkommer styrelsen, vissa styrelseledamöter eller personer utanför styrelsen, vare, i den mån ej annat följer av vad i denna lag stadgas, utan verkan mot tredje man, med mindre han ägt eller bort äga kännedom om inskränkningen. Bestämmelse, innefattande sådan inskränkning, må ej registreras.

64 §.

Angående befogenhet för styrelseledamot, så ock för den, som eljest berättigats teckna bolagets firma, att för bolaget mottaga stämning är

stadgat i rättegångsbalken; och skall vad i sådant avseende gäller äga tillämpning jämväl, då annat meddelande skall delgivas bolaget.

Vill — — — stämman.

68 §.

För granskning av styrelsens förvaltning och bolagets räkenskaper skola aktieägarna årligen utse minst två revisorer, varjämte bankinspektionen skall utse en revisor. Samtliga revisorer skola vara med det ekonomiska livet väl förtroagna personer, och minst en av de revisorer, aktieägarna utse, skall vara av handelskammare i riket auktoriserad revisor. Revisorerna skola inom sig utse en ordförande att leda revisionen.

Till revisor må ej utses den, som är i bolagets eller styrelseledamots tjänst eller som eljest intager underordnad eller beroende ställning i förhållande till styrelseledamot.

Den tid, för vilken revisor utses, må ej utgå före nästa ordinarie bolagsstämma. Av aktieägarna utsedd revisor må, ändå att den tid, för vilken han blivit utsedd, ej gått till ända, genom beslut å bolagsstämman skiljas från uppdraget. Avgår sådan revisor, innan den tid, för vilken han blivit vald, gått till ända, och finnes ej suppleant, åligger det styrelsen att ofördröjligen föranstalta om val av ny revisor.

Bankinspektionen äger när som helst återkalla uppdraget för den av bankinspektionen utsedde revisorn och i stället utse ny revisor.

69 §.

Styrelsen skall bereda revisor tillfälle att när som helst inventera bolagets kassa och övriga tillgångar och granska bolagets alla böcker, räkenskaper och andra handlingar; och må av revisor begärd upplysning angående förvaltningen ej av styrelsen förvägras.

Vid fullgörande av sitt uppdrag hava de av aktieägarna utsedda revisorerna att ställa sig till efterrättelse de särskilda föreskrifter, som av bolaget meddelas och ej avse inskränkning i deras i lag stadgade befogenhet eller eljest strida mot lag eller författning eller mot bolagsordningen. För den av bankinspektionen utsedde revisorn skall instruktion utfärdas av bankinspektionen.

Revisorerna skola på kallelse av revisionens ordförande sammanträda så ofta de finna nödigt, åliggande det revisorerna att minst en gång varje halvår:

taga del av styrelsens protokoll;

taga del av de föreskrifter rörande bolagets kreditgivning, som utfärdats av styrelsen eller bolagets direktörer;

granska större krediter och andra större placeringar av bolagets medel;

granska av styrelsen vidtagna åtgärder i fråga om förvaltning och avyttring av jämlikt 45 § 3 och 4 mom. inköpt eller övertagen egendom;

taga del av de förelägganden och erinringar, som av bankinspektionen kunna hava gjorts till styrelsen eller bolagets direktörer;

taga del av rapporter över inspektioner och undersökningar rörande bolagets huvud- och avdelningskontor samt rörande av bolaget ägda företag av större betydelse.

Vid revisorernas sammanträden skall föras protokoll.

Revisorerna skola skriftligen delgiva styrelsen de erinringar i fråga om bolagets verksamhet, vartill deras granskning må giva anledning.

Revisorerna skola för varje räkenskapsår över granskningen avgiva en av dem underskriven berättelse, som skall överlämnas till styrelsen minst två veckor före den i 77 § nämnda bolagsstämman. Inom samma tid skola revisorerna till styrelsen återställa förvaltningsberättelsen, vinst- och förlusträkningen samt balansräkningen.

I den av revisorerna avgivna berättelsen skola revisorerna särskilt uttala sig i följande avseenden:

angående omfattningen av den av dem verkställda granskningen;

angående de i styrelsens förvaltningsberättelse intagna vinst- och förlust- samt balansräkningarna;

angående bolagets förvaltningsutgifter;

angående den inre kontrollen inom bolaget;

angående styrelsens förslag i anledning av bolagets vinst eller förlust under räkenskapsåret; samt

angående ansvarsfrihet för styrelsen.

Angående revisorers befogenhet att påkalla sammankallande av extra bolagsstämma stadgas i 78 §.

74 §.

Jämte — — — gälle,

1) att rösträtt ej må utövas för aktie, å vilken icke fullgjorts förfallen inbetalning eller i fråga om vilken ej, där så skolat ske, lämnats sådan av pant eller annan säkerhet åtföljd förbindelse, som i 24 § sägs;

2) att — — — röst;

3) att — — — ombud;

4) att — — — grundfonden;

5) att — — — avgivas;

6) att — — — ordförande.

I — — — rätt.

Vad — — — därom.

92 §.

Har senast vid den i 91 § omförmälda bolagsstämman av aktieägare tecknats vad som erfordras för att återställa grundfonden till dess behöriga belopp, äge bolaget, därest det sålunda tecknade beloppet omedelbart inbetalas eller därför ställes pant eller annan säkerhet, som bankinspektio-

nen prövar fullgod, fortsätta rörelsen; men om så icke skett eller om för grundfondens återställande tecknat tillskott icke inbetalts inom tre månader från stämman, skall bolaget träda i likvidation.

De — — — rum.

Varder, efter det tillskott enligt denna paragraf förekommit, i anledning av uppkommen förlust nytt tillskott gjort, skola de aktieägare, som verkställt senare tillskott, i förhållande till aktieägare, som förut verkställt tillskott, äga sådan företrädesrätt, som omförmäles i 2 mom.

96 §.

Har sådant förhållande inträffat, som jämlikt bestämmelse i 92 eller 93 § påkallar likvidation, och varder ej inom en månad därefter till registret, enligt vad nedan sägs, anmält, att bolaget trätt i likvidation, förklare rätten, på ansökan av aktieägare, styrelseledamot eller bankinspektionen och efter bolagets hörande, att bolaget skall träda i likvidation; och förelägge rätten bolaget att inom viss tid, ej understigande en månad, utse en eller flere likvidatorer vid äventyr, att förordnande i sådant hänseende eljest meddelas av rätten.

129 §.

Sedan bolaget bildats samt styrelse och revisorer blivit valda, så ock inför bankinspektionen styrkts, dels att av det tecknade beloppet, efter avdrag ej mindre i anledning av övertäckning, där sådan ägt rum, än även för rätt till delaktighet i bolaget, som av tecknare må hava enligt 140 § förverkats och ej av annan övertagits, minst tjugu procent blivt behörigen inbetalda, dels att för inbetalning av återstoden lämnats pant eller annan säkerhet, som bankinspektionen prövat fullgod, dels ock att en var av huvudlottägarna till förvaring hos bolaget överlämnat sådån handling, som i 134 § sägs, må bolaget enligt föreskrifterna i denna lag registreras; dock får registrering ej ske, där det tecknade beloppet efter ovannämnda avdrag understiger det belopp, som enligt teckningslistan minst skall tecknas.

131 §.

Ansökning — — — styrelse.

I sådan ansökning skola uppgivas

dels stiftarnas och styrelseledamöternas samt, där suppleanter i styrelsen utsetts, deras fullständiga namn ävensom nationalitet och hemvist,

dels bolagets postadress,

dels ock, där befogenhet att teckna bolagets firma ej skall utövas allenast av styrelsen, vilka i förening sådan befogenhet tillkommer.

Skall — — — hemvist.

Vid ansökningen skola fogas

1) Konungens — — — avskrifter;

- 2) av — — — protokollet;
- 3) en — — — styrkta;
- 4) bevis från bankspektionen, utvisande, dels huru mycket av det belopp, vartill grundfonden jämlikt bestämmelsen under 3) uppgivits, blivit behörigen inbetalt, dels att för inbetalning av återstoden lämnats förbindelse med pant eller annan säkerhet, som bankspektionen prövat fullgod, dels ock att en var av huvudlottägarna till förvaring hos bolaget överlämnat sådan handling, som i 134 § sägs;
- 5) teckningslistorna — — — desamma.

139 §.

Av — — — rörelse.

Har tecknare av huvudlott ej vid bolagets bildande erlagt full betalning, vare han skyldig lämna av fullgod pant eller annan säkerhet åtföljd förbindelse att inbetala oguldna beloppet i den ordning, teckningslistan angiver.

Ej — — — bolaget.

140 §.

Uraktlåter — — — förfalldagen.

Varder, innan pant eller annat säkerhet enligt 139 § blivit lämnad, inbetalning ej verkställd i rätt tid, eller försummar någon att lämna sådan pant eller säkerhet, äge styrelsen, där ej rättelse sker inom en månad efter anmaning, förklara rätten till delaktighet i bolaget förverkad. Samma lag vare, där senare inbetalning ej fullgöres i rätt tid och lämnad pant eller säkerhet ej förslår till inbetalningens gäldande.

Underrättelse — — — brev.

Då rätt till delaktighet i bolaget förverkats, kan vad å huvudlotten redan inbetalts eller vad genom realisering av lämnad pant eller annan säkerhet influtit ej återfordras.

156 §.

Av — — — vidtaga.

Till reservfonden skall alltid läggas vad vid teckning må hava för lotterna erhållits utöver det belopp, varå de lyda, så ock, där rätt till delaktighet i bolaget förverkats, vad som blivit inbetalt å lotten eller influtit genom realisering av lämnad pant eller tillgodogörande av annan ställd säkerhet.

Nedsättning — — — medel.

160 §.

Med den inskränkning, som här nedan sägs, må solidariskt bankbolag, jämte in- och utlåning av penningar, idka annan verksamhet, som därmed står i samband.

Om rätt för solidariskt bankbolag att idka fondkommissionsrörelse är särskilt stadgat.

161 §.

Solidariskt bankbolag må för egen räkning driva handel allenast med guld samt in- och utländskt mynt, växlar, checkar, invisningar ävensom obligationer och andra för den allmänna rörelsen avsedda förskrivningar, med undantag för förlagsbevis. Egendom, varmed solidariskt bankbolag ej må driva handel för egen räkning, äger sådant bolag ej heller förvärva, där ej nedan i denna paragraf annorlunda stadgas.

Solidariskt bankbolag må förvärva:

dels fastighet, avsedd för bankens inrymmande, aktie i bolag, som utslutande har till ändamål att förvalta sådan fastighet och vars aktiekapital uppgår till minst en tredjedel av fastighetens bokförda värde, samt förlagsbevis, utfärdad av bolag, som nu nämnts;

dels inventarier, vilka anskaffas för rörelsen eller till fastighet, som bankbolaget äger;

dels ock, därest Konungen därtill meddelar tillstånd, aktie i svenskt bankaktiebolag, i utländskt bankföretag eller i svenskt aktiebolag, vars ändamål kan anses gagneligt för bankväsendet eller det allmänna, ävensom förlagsbevis, utfärdad av bolag eller företag, som nu nämnts, eller annat solidariskt bankbolag.

Solidariskt bankbolag må till skyddande av fordran å offentlig auktion eller fondbörs inköpa egendom, som är för fordringen utmätt eller pantsatt, så ock såsom betalning för fordran övertaga för fordringen pantsatt eller annan egendom, där uppenbart är, att bolaget eljest skulle lida avsevärd förlust, dock icke i någotdera fallet egen lott eller annat solidariskt bankbolags huvudlott. Om sålunda inköpt eller övertagen egendom utgöres av fastighet, gruva, fabrik eller annan liknande anläggning eller fartyg, må solidariskt bankbolag i utbyte mot sådan egendom jämte tillhörande lös egendom förvärva aktie i bolag, som bildas för förvaltning av ifrågavarande egendom eller för fortsättande av en därmed bedriven verksamhet, eller förlagsbevis, utfärdad av sådant bolag. Solidariskt bankbolag må ock förvärva aktie i bolag, vari bankbolaget på grund av bestämmelserna i detta mom. förut förvärvat aktie, där uppenbar fara är, att bankbolaget eljest skulle lida avsevärd förlust.

Har solidariskt bankbolag på grund av vad i 3 mom. stadgats förvärvat aktie i bolag eller av aktiebolag utfärdad förlagsbevis, må bankbolaget, om aktiebolaget överlåter sina tillgångar å annat aktiebolag, utbyta aktie eller förlagsbevis, som sålunda förvärvats, mot aktie i det andra aktiebolaget eller förlagsbevis, utfärdad av detta bolag.

Egendom, som solidariskt bankbolag med stöd av bestämmelserna i 3 eller 4 mom. förvärvat, skall åter avyttras, så snart lämpligen kan ske, och senast då avyttring kan äga rum utan förlust för bankbolaget.

Om solidariskt bankbolag förvärvar egendom enligt bestämmelserna i 3 eller 4 mom., skall anmälan därom ofördröjligen göras hos bankinspektionen.

162 §.

Solidariskt bankbolag må icke bevilja kredit, utan att säkerhet, som av bolaget prövas betryggande, ställes antingen i fast eller lös egendom eller ock i fordringsrätt jämväl mot annan än den, åt vilken krediten beviljas. Utan hinder av vad sålunda stadgas må dock

1) stat, kommun eller annan därmed jämförlig samfällighet ävensom allmän kassa eller inrättning, vars reglemente blivit av Konungen fastställt, så ock bankbolag eller utländskt bankföretag kunna erhålla kredit utan särskild säkerhet;

2) kortvarig kredit kunna utan särskild säkerhet beviljas affärsidkare i och för hans rörelse, därest med hänsyn till omständigheterna trygghet för förbindelsens fullgörande ändock kan anses föreligga;

3) av vederhäftig person dragen växel, betalbar å annan ort, kunna diskonteras, ehuru accept å densamma ej erhållits.

I fråga om kredit mot pant av aktie skall särskilt iakttagas:

att vid kreditens meddelande förefinnes en med hänsyn till de pantsatta aktiernas beskaffenhet och omständigheterna i övrigt skäligen marginal mellan aktiernas marknadsvärde och kreditbeloppet; samt

att kreditbeloppet såvitt möjligt icke vid någon tidpunkt under kreditens fortbestånd överstiger aktiernas marknadsvärde.

Solidariskt bankbolag må icke såsom pant mottaga egen lott, annat solidariskt bankbolags huvudlott eller aktie i bolag, vars verksamhet huvudsakligen består i att förvalta eller driva handel med aktier eller som idkar emissionsrörelse.

Vad nu stadgats om kredit mot pant av aktier skall äga motsvarande tillämpning i fråga om kredit mot pant av förlagsbevis eller kommanditlotter i solidariskt bankbolag.

I denna paragraf meddelade bestämmelser angående kredit skola gälla även i fråga om garantiförpliktelse, som bankbolag ikläder sig.

163 §.

Solidariskt bankbolag vare pliktigt ägna särskild uppmärksamhet däråt, att icke åt samme eller med varandra i väsentlig ekonomisk intressegemenskap förbundna kredittagare eller mot säkerhet av aktier i samma eller i dylik gemenskap förbundna aktiebolag beviljas kredit i sådan omfattning, att därav kan uppkomma fara för bankbolagets säkerhet.

Såsom kredit skall även anses borgen och annan garantiförpliktelse till bankbolaget ävensom av bankbolaget ingången garantiförpliktelse för kredittagaren.

164 §.

Solidariskt bankbolag må icke bevilja kredit till direktör eller tjänsteman vid bolagets huvud- eller avdelningskontor, åt vilken uppdragits att ensam eller i förening med annan avgöra på styrelsen ankommande ärenden, till revisor i bankbolaget eller till bolag eller förening, vari sådan befattningshavare eller revisor såsom delägare eller medlem äger ett väsentligt ekonomiskt intresse, utan mot säkerhet av värdehandling, vari omyndigs medel må utan överförmyndares samtycke anbringas. Dock må även utan sådan säkerhet kredit beviljas bolag eller förening, som nu nämnts, genom diskontering av växlar, vilka äro grundade å verkliga handelsaffärer.

Solidariskt bankbolag må ej vid beviljande av kredit såsom säkerhet godtaga borgen av eller fordringsbevis utfärdad av person, bolag eller förening, som i 1 mom. sägs. Ej heller må kredit beviljas mot växel, varå person, bolag eller förening, som nu sagts, är acceptant, trassent eller endossent, dock med undantag för växel, som är grundad å verklig handelsaffär och för vilken betalningsskyldighet åligger sådant bolag eller förening.

Till den som utan att vara befattningshavare, varom i 1 mom. sägs, är ledamot av bankbolagets styrelse eller till bolag eller förening, vari sådan styrelseledamot såsom delägare eller medlem äger ett väsentligt ekonomiskt intresse, må kredit icke beviljas utan mot pant, som prövas i och för sig innebära fullgod säkerhet, eller genom diskontering av växlar, vilka äro grundade å verkliga handelsaffärer.

Vad i denna paragraf stadgas angående beviljande av kredit skall äga motsvarande tillämpning i fråga om garantiförpliktelse, som bankbolag ikläder sig.

166 a §.

Vid beviljande av kredit må solidariskt bankbolag icke göra förbehåll därom, att kreditbeloppet eller del därav skall insättas hos bolaget för längre tid än sex månader.

167 §.

Solidariskt bankbolag må ej utfärda tryckta eller graverade, till innehavaren eller till viss man eller order ställda förbindelser eller ikläda sig ansvarighet för sådana förbindelser.

169 §.

Huvudlottägarna skola inom sig utse en styrelse av minst fem högst tio ledamöter, med rätt dock för Konungen att, när särskilda skäl därtill äro, medgiva högre antal. Av styrelseledamöterna må icke flera än en för varje påbörjat tretal vara befattningshavare i banken.

Styrelsen — — — angelägenheter.

Ledamot — — — uppdraget.

Avgår — — — ledamöter.

170 §.

Är enligt bolagsordningen styrelsen beslutför, utan att samtliga ledamöter äro tillstädes, må likväl ärende, som ankommer på styrelsen, ej företagas, utan att, såvitt ske kunnat, samtliga erhållit tillfälle att deltaga i ärendets behandling.

171 §.

Såsom styrelsens beslut gälle, där ej annorlunda är bestämt i bolagsordningen, den mening, om vilken vid sammanträde de flesta röstande förena sig, men vid lika röstetal den mening, som biträdes av ordföranden vid sammanträdet.

Ledamot av styrelsen äge ej deltaga i behandling av fråga rörande avtal mellan honom och bolaget. Ej heller må han deltaga i behandling av fråga om avtal mellan bolaget och tredje man, där han i frågan äger ett väsentligt intresse, som kan vara stridande mot bolagets. Vad sålunda är stadgat äge motsvarande tillämpning beträffande gåva från bolagets sida, så ock beträffande rättegång eller annan talan mot styrelseledamoten eller tredje man.

172 §.

Styrelsen må icke åt enskild styrelseledamot eller annan person uppdraga att ensam eller i förening med annan avgöra ärenden av beskaffenhet att eljest ankomma på styrelsens egen prövning, med mindre föreskrifter blivit av styrelsen meddelade angående den befogenhet i olika avseenden, som uppdraget skall medföra. Dessa föreskrifter skola meddelas i en av styrelsen för högst ett år i sänder fastställd instruktion. Avser uppdraget beviljande av kredit, skola härvid meddelade föreskrifter angiva maximibelopp och grunderna för bedömande av erbjuden säkerhet.

Styrelsen åligger att, så snart det kan ske, till bankspektionen insända sådan instruktion, ävensom meddela bankspektionen de ändringar, som vidtagas i instruktionen.

Styrelsen äger när som helst återkalla eller inskränka uppdrag, som ovan nämnts, samt utan hinder därav själv avgöra ärende av varje slag.

Styrelsen må icke åt enskild styrelseledamot eller annan uppdraga att avgöra ärende, som avser:

- 1) inrättande eller indragning av avdelningskontor eller övertagande av annan bankrörelse;
- 2) förvärv eller avyttring av fastighet, avsedd för bankens inrymmande, eller till- eller ombyggnad av sådan fastighet;
- 3) beviljande av kredit till person, vilken utan att vara sådan befatt-

ningshavare, som i 164 § 1 mom. sägs, är ledamot av bankbolagets styrelse eller av den särskilda styrelse, som kan finnas inrättad vid avdelningskontor, eller till bolag eller förening, vari sådan person är styrelseledamot eller såsom delägare eller medlem äger ett väsentligt ekonomiskt intresse, eller vari befattningshavare, som omförmäles i 164 § 1 mom., är styrelseledamot; styrelsen dock obetaget att för person, bolag eller förening, som nu nämnts, fastställa vissa gränser, inom vilka utan styrelsens beslut i varje särskilt fall kredit må beviljas vederbörande i och för en av honom idkad rörelse;

4) förvärv av aktie eller förlagsbevis i andra fall, än då fråga är om aktie eller förlagsbevis, som är för bankbolagets fordran utmätt eller pantsatt;

5) fastställande av allmänna räntesatser för in- och utlåning, utom då beslut härom påkallas av allmän ränteförändring, i vilket fall sådant beslut må utan styrelsens hörande meddelas för tiden intill nästkommande styrelsesammanträde;

6) antagande eller entledigande av ordinarie befattningshavare hos bankbolaget.

I denna paragraf meddelade bestämmelser angående kredit skola gälla även i fråga om garantiförpliktelse, som bankbolag ikläder sig.

173 §.

Direktör eller tjänsteman vid solidariskt bankbolags huvud- eller avdelningskontor, åt vilken uppdragits att ensam eller i förening med annan avgöra på styrelsen ankommande ärenden, må icke vara ledamot av styrelsen i bolag, vars huvudsakliga verksamhet består i att förvalta eller driva handel med aktier eller som idkar emissionsrörelse. I styrelsen för annat bolag må han icke vara ledamot med mindre bankbolagets styrelse, genom beslut, som biträdes av minst två tredjedelar av samtliga ledamöter, i varje särskilt fall därtill lämnar tillstånd. Den, för vilken tillstånd ifrågasättes, må icke deltaga i beslutet. Kallelse till styrelsesammanträde, då prövning av fråga om tillstånd äger rum, skall innehålla uppgift, att sådan fråga förekommer vid sammanträdet.

174 §.

Bolagets firma skall tecknas av minst två personer i förening.

Bemyndigande för styrelseledamot att teckna bolagets firma må, där ej annat blivit bestämt i bolagsordningen eller av bolagsstämman, meddelas av styrelsen. Ej må sådant bemyndigande meddelas av bolagsstämman, med mindre bolagsordningen innehåller stadgande i sådant avseende.

I bolagsordningen eller av bolagsstämman må bestämmas, att styrelsen äger bemyndiga annan än styrelseledamot att teckna bolagets firma. Ändå att sådant bestämmande ej skett, äge, där ej annat är i bolagsordningen

eller av bolagsstämman stadgat, styrelsen bemyndiga person utom styrelsen att teckna firman i förening med någon, som i den ordning ovan i denna paragraf är sagt, bemyndigats till firmateckning.

175 §.

Sker ändring i styrelsens sammansättning eller i fråga om rätten att teckna bolagets firma eller ändrar styrelseledamot eller eljest någon, som berättigats teckna firman, sitt hemvist eller ändras bolagets postadress, skall styrelsen därom ofördröjligen göra anmälan för registrering. Vid anmälan om ändring i styrelsens sammansättning skall fogas styrkt avskrift av protokoll eller annan handling, som bestyrker ändringen.

176 §.

I förhållande till bolaget vare styrelsen samt de styrelseledamöter och personer utanför styrelsen, som innehava befogenhet att avgöra på styrelsen ankommande ärenden eller äro berättigade teckna bolagets firma, pliktiga att i sin förvaltning av bolagets angelägenheter ställa sig till efterrättelse de särskilda föreskrifter, som i bolagsordningen eller av bolagsstämman eller, såvitt rör styrelseledamot eller person utanför styrelsen, av styrelsen meddelas; de må dock ej efterkomma bolagsstämmans föreskrift, där den finnes strida mot denna lag eller bolagsordningen.

177 §.

Styrelsen, så ock de särskilda styrelseledamöter eller personer utanför styrelsen, som bemyndigats teckna bolagets firma, äge att själva eller genom ombud ej mindre i förhållande till tredje man handla å bolagets vägnar än även inför domstolar och andra myndigheter företräda bolaget. Inskränkning i den befogenhet, som sålunda tillkommer styrelsen, vissa styrelseledamöter eller personer utanför styrelsen, vare i den mån ej annat följer av vad i denna lag stadgas, utan verkan mot tredje man, med mindre han ägt eller bort äga kännedom om inskränkningen. Bestämmelse, innefattande sådan inskränkning, må ej registreras.

180 §.

Angående befogenhet för styrelseledamot så ock för den, som eljest berättigats teckna bolagets firma, att för bolaget mottaga stämning är stadgat i rättegångsbalken; och skall vad i sådant avseende gäller äga tillämpning jämväl, då annat meddelande skall delgivas bolaget.

Vill — — — stämman.

184 §.

För granskning av styrelsens förvaltning och bolagets räkenskaper skola lottägarna årligen utse minst två revisorer, varjämte bankinspek-

tionen skall utse en revisor. Samtliga revisorer skola vara med det ekonomiska livet väl förtrogna personer, och minst en av de revisorer, lottägarna utse, skall vara av handelskammare i riket auktoriserad revisor. Revisorerna skola inom sig utse en ordförande att leda revisionen.

Till revisor må ej utses den, som är i bolagets eller styrelseledamots tjänst eller som eljest intager underordnad eller beroende ställning i förhållande till styrelseledamot.

Den tid, för vilken revisor utses, må ej utgå före nästa ordinarie bolagsstämma. Av lottägarna utsedd revisor må, ändå att den tid, för vilken han blivit utsedd, ej gått till ända, genom beslut å bolagsstämma skiljas från uppdraget. Avgår sådan revisor, innan den tid, för vilken han blivit vald, gått till ända, och finnes ej suppleant, åligger det styrelsen att ofördröjligen föranstalta om val av ny revisor.

Bankinspektionen äger när som helst återkalla uppdraget för den av bankinspektionen utsedde revisorn och i stället utse ny revisor.

185 §.

Styrelsen skall bereda revisor tillfälle att när som helst inventera bolagets kassa och övriga tillgångar och granska bolagets alla böcker, räkenskaper och andra handlingar; och må av revisor begärd upplysning angående förvaltningen ej av styrelsen förvägras.

Vid fullgörande av sitt uppdrag hava de av lottägarna utsedda revisorerna att ställa sig till efterrättelse de särskilda föreskrifter, som av bolaget meddelas och ej avse inskränkning i deras i lag stadgade befogenhet eller eljest strida mot lag eller författning eller mot bolagsordningen. För den av bankinspektionen utsedde revisorn skall instruktion utfärdas av bankinspektionen.

Revisorerna skola på kallelse av revisionens ordförande sammanträda så ofta de finna nödigt, åliggande det revisorerna att minst en gång varje halvår:

taga del av styrelsens protokoll;

taga del av de föreskrifter rörande bolagets kreditgivning, som utfärdats av styrelsen eller bolagets direktörer;

granska större krediter och andra större placeringar av bolagets medel;

granska av styrelsen vidtagna åtgärder i fråga om förvaltning och avyttring av jämlikt 161 § 3 och 4 mom. inköpt eller övertagen egendom;

taga del av de förelägganden och erinringar, som av bankinspektionen kunna hava gjorts till styrelsen eller bolagets direktörer;

taga del av rapporter över inspektioner och undersökningar rörande bolagets huvud- och avdelningskontor samt rörande av bolaget ägda företag av större betydelse.

Vid revisorernas sammanträden skall föras protokoll.

Revisorerna skola skriftligen delgiva styrelsen de erinringar i fråga om bolagets verksamhet, vartill deras granskning må giva anledning.

Revisorerna skola för varje räkenskapsår över granskningen avgiva en av dem underskriven berättelse, som skall överlämnas till styrelsen minst två veckor före den i 193 § nämnda bolagsstämman. Inom samma tid skola revisorerna till styrelsen återställa förvaltningsberättelsen, vinst- och förlusträkningen samt balansräkningen.

I den av revisorerna avgivna berättelsen skola revisorerna särskilt uttala sig i följande avseenden:

angående omfattningen av den av dem verkställda granskningen;
angående de i styrelsens förvaltningsberättelse intagna vinst- och förlust- samt balansräkningarna;

angående bolagets förvaltningsutgifter;

angående den inre kontrollen inom bolaget;

angående styrelsens förslag i anledning av bolagets vinst eller förlust under räkenskapsåret; samt

angående ansvarsfrihet för styrelsen.

Angående revisorers befogenhet att påkalla sammankallande av extra bolagsstämma stadgas i 194 §.

190 §.

Jämte — — — gälle,

1) att rösträtt ej må utövas för lott, å vilken icke fullgjorts förfallen inbetalning eller i fråga om vilken ej, där så skolat ske, lämnats sådan av pant eller annan säkerhet åtföljd förbindelse, som i 139 § sägs;

2) att — — — röst;

3) att — — — ombud;

4) att — — — grundfonden;

5) att — — — avgivas;

6) att — — — ordförande.

I — — — rätt.

Vad — — — därom.

209 §.

Har senast vid den i 208 § omförmälda bolagsstämman av huvudlottägare tecknats vad som erfordras för att återställa grundfonden till dess behöriga belopp, äge bolaget, därest det sålunda tecknade beloppet omedelbart inbetalas eller därför ställes pant eller annan säkerhet, som bankinspektionen prövar fullgod, fortsätta rörelsen; men om så icke skett eller om för grundfondens återställande tecknat tillskott icke inbetalts inom tre månader från stämman, skall bolaget träda i likvidation.

De — — — rum.

Varder, efter det tillskott enligt denna paragraf förekommit, i anledning av uppkommen förlust nytt tillskott gjort, skola de huvudlottägare, som verkställt senare tillskott, i förhållande till huvudlottägare, som

förut verkställt tillskott, äga sådan företrädesrätt, som omförmäles i 2 mom.

213 §.

Har sådant förhållande inträffat, som jämlikt bestämmelse i 209 eller 210 § påkallar likvidation, och varder ej inom en månad därefter till registret, enligt vad nedan sägs, anmält, att bolaget trätt i likvidation, förklare rätten, på ansökan av lottägare, styrelseledamot eller bankspektionen och efter bolagets hörande, att bolaget skall träda i likvidation; och förelägge rätten bolaget att inom viss tid, ej understigande en månad, utse en eller flere likvidatorer vid äventyr, att förordnande i sådant hänseende eljest meddelas av rätten.

230 §.

Bankbolag skola, på sätt i denna lag sägs, stå under tillsyn av en för hela riket gemensam bankspektion.

Ledamot av eller annan befattningshavare hos bankspektionen må ej deltaga i styrelsen av eller vara anställd vid bankbolag, över vilket bankspektionen har att utöva tillsyn.

Närmare — — — Konungen.

230 a §.

Bankspektionen skall övervaka, att bankbolagen i sin verksamhet ställa sig till efterrättelse dels denna lag och andra författningar, såvitt de hava särskilt avseende å bankbolag, dels de för bankbolagen gällande bolagsordningar, dels ock de föreskrifter, som med stöd av stadgande i lag eller bolagsordning blivit av bolagsstämman eller styrelse meddelade; dock vare bankspektionen icke pliktig övervaka iakttagandet av sådana bestämmelser, som avse enskild delägars rättigheter eller skyldigheter i förhållande till bankbolaget eller till annan delägare eller som angå bankbolags inre angelägenheter.

Det åligger vidare bankspektionen att jämväl i övrigt, såvitt angår förhållanden som kunna inverka på bankbolagens säkerhet, med uppmärksamhet följa dessas verksamhet.

Den tillsyn, som sålunda åligger bankspektionen, utövas med ledning av handlingar, som jämlikt denna lag insändas till bankspektionen, ävensom upplysningar, som vid bankundersökning eller annorledes inhämtas.

Bankundersökning skall anställas, så ofta sådan av bankspektionen anses erforderlig eller av Konungen anbefalles.

234 §.

Styrelsen åligger:

att för den befattningshavare hos bankspektionen, vilken enligt de

av Konungen meddelade bestämmelser har att i sådant avseende företräda bankinspektionen, samt för den särskilda undersökning, Konungen kan finna för gott att låta anställa, när som helst hålla bolagets kassa och övriga tillgångar ävensom böcker, räkenskaper och andra handlingar tillgängliga för granskning;

att — — — bolaget;

att jämväl i övrigt meddela bankinspektionen eller sådan befattningshavare därstädes, som ovan sagts, alla de upplysningar rörande bolaget, som av dem äskas;

att, så snart det kan ske, dels till bankinspektionen insända styrelsens förvaltningsberättelse jämte vinst- och förlusträkningen samt balansräkningen ävensom, efter verkställd revision, den däröver avgivna berättelsen tillika med annan handling angående bolagets förvaltning eller räkenskaper, vilka revisorererna må hava avlämnat till styrelsen; samt

att — — — detsamma.

235 §.

Har — — — straff.

Sker — — — oktrojen.

Bankinspektionen äge jämväl, ändå att avvikelse från lag eller bolagsordning icke ägt rum, meddela de erinringar i fråga om bankbolags verksamhet, som bankinspektionen kan finna påkallade.

238 §.

Träder bankbolag i likvidation, äge bankinspektionen förordna ombud, som har att närvara vid likvidatorernas sammanträden, med rätt att yttra sig till protokollet, samt att i övrigt övervaka likvidationen.

Likvidatorerna — — — förvägras.

Bankinspektionen — — — bolagsstämma.

239 §.

Till — — — belopp.

Bankbolag åligger jämväl att ersätta av bankinspektionen enligt 68 eller 184 § förordnad revisor samt ombud, som utses enligt 238 §. På bankinspektionen ankommer att bestämma ersättningsbeloppet.

241 §.

Anmälan — — — styrkt.

Då bankbolags registrering sökes, skall varje styrelseledamot och suppleant, så ock i övrigt envar, som är berättigad att teckna bolagets firma, på samma gång egenhändigt inskriva sin namnteckning i registret eller i särskilt bihang till detta, så framt ej namnteckningen förefinnes å anmälningsskriften och blivit av vittnen styrkt. På enahanda

sätt skall förfaras, då anmälan sedermera sker därom, att styrelseledamot eller suppleant blivit vald, eller att eljest någon blivit berättigad att teckna firman.

243 §.

Beviljas bankaktiebolags registrering, låte registreringsmyndigheten i registret införa

- 1) dagen — — — bildande;
- 2) bolagets firma;
- 3) de — — — utöva;
- 4) det — — — maximikapitalet;
- 5) å — — — lyda;
- 6) huru — — — fullgöras;
- 7) den — — — säte;
- 8) bolagets postadress;
- 9) det — — — vidtagna;
- 10) varje styrelseledamots och suppleants samt, där eljest någon är berättigad teckna bolagets firma, dennes fullständiga namn och hemvist;
- 11) där befogenhet att teckna firman ej skall utövas allenast av styrelsen, vilka i förening sådan befogenhet tillkommer.

Innehåller — — — registret.

Den — — — sökanden.

244 §.

Beviljas solidariskt bankbolags registrering, låte registreringsmyndigheten i registret införa

- 1) dagen — — — bildande;
- 2) bolagets firma;
- 3) de — — — utöva;
- 4) det — — — maximikapitalet;
- 5) å — — — lyda;
- 6) huru — — — fullgöras;
- 7) den — — — säte;
- 8) bolagets postadress;
- 9) det — — — vidtagna;
- 10) varje styrelseledamots och suppleants samt, där eljest någon är berättigad att teckna bolagets firma, dennes fullständiga namn och hemvist;
- 11) där befogenhet att teckna firman ej skall utövas allenast av styrelsen, vilka i förening sådan befogenhet tillkommer;
- 12) där — — — fullgöras.

Innehåller — — — registret.

Den — — — sökanden.

251 §.

Med böter från och med femtio till och med tvåtusen kronor eller fängelse straffes

- 1) stiftare — — — uppgift;
  - 2) styrelseledamot — — — uppgift;
  - 3) styrelseledamot — — — aktieboken.
  - 4) styrelseledamot — — — delägare;
  - 5) styrelseledamot — — — 159 §;
  - 6) styrelseledamot eller befattningshavare hos bankbolag, vilken mot bättre vetande till bankinspektionen eller den befattningshavare hos bankinspektionen, som företräder densamma, avgiver oriktig eller ofullständig uppgift angående omständighet, varom det ålegat honom att till bankinspektionen eller den, som företräder densamma, lämna upplysning;
  - 7) revisor, där han i berättelse eller annan handling, som framlägges å bolagsstämma eller annorledes hålles tillgänglig för delägarna, mot bättre vetande lämnar oriktig uppgift rörande bolagets angelägenheter eller uppsåtligen underlåter att göra anmärkning mot dylik uppgift i handling, som av honom granskats;
  - 8) revisor, som, därest han insett eller bort inse, att skada därav kunnat följa, yppar något av vad vid granskningen av styrelsens förvaltning eller bolagets räkenskaper kommer till hans kännedom, utan att det med nödvändighet erfordras för fullgörande av hans uppdrag;
  - 9) en var, som falskeligen avgiver sådan försäkran, som omförmäles i 71 eller 187 §;
- Ej — — — straff.

252 §.

Bryter — — — stadgat.

eller — — — 3 mom.,

eller underlåter styrelseledamot att iakttaga föreskrift, som i 21 §, 23 § sista momentet, 30 §, 32 §, 33 § 4 mom., 36 § 1 mom., 38 § sista momentet, 39 a § 3 mom. andra punkten, 39 b § 1 mom. fjärde punkten eller 4 mom., 59 §, 65 §, 69 § 1 mom., 73 § 1 eller 4 mom., 87 §, 132 §, 137 §, 143 § 1 mom., 146 §, 148 §, 149 § 4 mom., 152 § 1 mom., 154 § sista momentet, 154 a § 1 mom. fjärde punkten eller 4 mom., 155 § 1, 2 eller 3 mom., 155 a § 3 mom. andra punkten, 175 §, 181 §, 185 § 1 mom., 189 § 1 eller 4 mom. eller 203 § är meddelad,

eller — — — förteckningen,

eller — — — stadgat,

straffes — — — kronor.

Samma lag vare

om revisor, vilken underlåter iakttaga föreskrift, som meddelas i 69 § 6 mom., 100 § 2 mom, 1 punkten, 185 § 6 mom. eller 217 § 2 mom. 1 punkten,

samt — — — åligger.

Förseelse mot 65 §, 69 § 1 eller 6 mom., 73 § 1 eller 4 mom., 76 § 1 mom., 100 § 2 mom., 103 §, 181 §, 185 § 1 eller 6 mom., 189 § 1 eller 4 mom., 192 § 1 mom., 217 § 2 mom. eller 220 §, så ock styrelseledamots försummelse att å den i 76 eller 192 § omförmälda förteckning upptaga ärende, vars hänskjutande till bolagsstämma av bolagets delägare påyrkats enligt 4 mom. i samma paragraf, må åtalas allenast av målsägande; och skall härvid såsom målsägande anses såväl bolaget som varje delägare däri.

254 §.

Bildas — — — undantag:

- 1) Vid — — — penningbelopp.
- 2) Där — — — beräkning.
- 3) Vad — — — tillämpning.
- 4) Har — — — bindande.
- 5) Talan — — — förlorad.
- 6) Tillgång — — — värde.

7) Har bankbolag övertagit annat bankbolags rörelse och finnes bland sistnämnda bolags tillgångar egendom, varmed bankbolag ej må driva handel för egen räkning, må den egendom, även om sådant fall ej är för handen, som i 45 § 2, 3 eller 4 mom. eller 161 § 2, 3 eller 4 mom. omförmäles, förvärfvas av det övertagande bolaget. Egendom, som bankbolaget på detta sätt förvärvat, skall, i den mån egendomen ej, jämlikt vad i nyssnämnda lagrum stadgas, må av bolaget behållas, åter avyttras, så snart lämpligen kan ske, och senast då avyttring kan äga rum utan förlust för bolaget.

260 §.

Denna — — — 1912.

Vad — — — inlåning.

Bestämmelsen — — — bolagsordning.

Bankbolag — — — gäller till efterrättelse.

Skall — — — efterrättelse.

I fråga om styrelseledamot eller suppleant, som enligt äldre lag berättigats teckna bankbolags firma, skola bestämmelserna i 60 och 61 §§ eller 176 och 177 §§ lända till efterrättelse; och skall förty inskränkning i befogenheten för den, som äger teckna bolagets firma, att företräda bolaget, ändå att inskränkningen enligt äldre lag registrerats och kungjorts, icke därigenom anses hava kommit till tredje mans kändedom.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1934.

Har bankbolag med stöd av äldre lag förvärvat aktie eller förlagsbevis, som bolaget jämlikt 45 eller 161 § icke må förvärva, vare bankbo-

laget icke berättigat innehava aktien eller förlagsbeviset längre än till den 1 januari 1938; bankbolaget dock obetaget att, om aktien eller förlagsbeviset icke före nämnda tidpunkt kunnat utan förlust avyttras, innehava aktien eller förlagsbeviset tills så kan ske.

Där särskilda omständigheter sådant föranleda må intill den 1 januari 1936 avvikelse från vad i 46 § 2 mom. och 162 § 2 mom. stadgas äga rum i fråga om kredit, som meddelats före den 1 januari 1933 eller utgör omsättning av sådan kredit.

Innehar bankbolag den 1 januari 1934 såsom pant aktie i bolag, vars verksamhet huvudsakligen består i att förvalta eller driva handel med aktier eller som idkar emissionsrörelse, eller av sådant bolag utfärdat förlagsbevis, vare bankbolaget icke berättigat att såsom pant innehava aktien eller förlagsbeviset längre än till den 1 januari 1938.

Styrelseledamot eller revisor i bankbolag må intill första ordinarie bolagsstämma efter lagens ikraftträdande behålla sitt uppdrag, ändå att antalet styrelseledamöter överstiger det i lagen medgivna högsta antal eller utsedd revisor icke uppfyller de fordringar, som i lagen uppställas för valbarhet till revisor.

Om direktör eller tjänsteman vid bankbolags huvud- eller avdelningskontor, åt vilken uppdragits att ensam eller i förening med annan avgöra på styrelsen ankommande ärenden, den 1 januari 1934 innehar uppdrag att vara ledamot av styrelsen i annat bolag, må uppdraget innehavas intill nästa ordinarie bolagsstämma i sistnämnda bolag, utan att därför kräves sådant tillstånd, som i 57 och 173 §§ föreskrives.

Har bankbolag med stöd av 254 § 7 punkten före den 1 januari 1934 förvärvat egendom, som bolaget jämlikt samma lagrum är pliktigt att åter avyttra, skall bestämmelsen i nämnda lagrum angående den tid, inom vilken sådan avyttring skall ske, icke äga tillämpning före den 1 januari 1938.

Förslag

till

Lag

**om upphävande av lagen den 5 juni 1909 (nr 64) angående
emissionsbanker.**

Härigenom förordnas, att lagen den 5 juni 1909 (nr 64) angående emissionsbanker skall upphöra att gälla med utgången av år 1933.

---

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 20 januari 1933.*

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden
UNDÉN, NOTHIN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, VENNERSTRÖM, LEO,
ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Efter gemensam beredning med chefen för justitiedepartementet anför
chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss:

Enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 15 april 1932 tillkallade då-
varande chefen för finansdepartementet den 2 maj 1932 överdirektören
C. E. Svensson, bankinspektören J. G. F. von Krusenstjerna, bankdirek-
tören C. G. Lagercrantz, advokaten O. E. Lagerström och kamreraren i
riksbanken E. J. H. Wilhelmsson att såsom sakkunniga inom finansdepar-
tementet biträda med utredning och avgiva förslag angående vissa det
svenska bankväsendet berörande spörsmål. De sakkunniga hava den 8
december 1932 avgivit betänkande med förslag till lag om ändring i
vissa delar av lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse samt lag om upp-
hävande av lagen den 5 juni 1909 angående emissionsbanker. Betänkan-
det ingår i serien Statens offentliga utredningar (1932:30).

Över de sakkunnigas förslag hava utlåtanden avgivits dels av fullmäk-
tige i riksbanken, dels av bank- och fondinspektionen, som därvid över-
lämnat yttrande av styrelsen för svenska bankföreningen, dels ock kom-
merskollegium, därvid kollegium överlämnat yttrande av Sveriges in-
dustriförbund, varjämte samtliga handelskammare i riket inkommit
med yttranden i ärendet.

De sakkunnigas uppdrag framgår av dåvarande chefens för finansde-
partementet anförande till statsrådsprotokollet den 15 april 1932. Uti
detta anförande yttrades bland annat:

»I sin skrivelse den 6 april 1932, nr 93, i anledning av Kungl. Maj:ts
proposition nr 248 angående stöd åt Skandinaviska kreditaktiebolaget
m. m. har 1932 års riksdag framhållit, bland annat, att en förstärkt kon-
troll från det allmännas sida över bankväsendet måste anses vara i och
för sig högeligen önskvärd. Erfarenheten hade såväl nu som tidigare
visat, att bank- och fondinspektionen med sin nuvarande organisation
ingalunda alltid kunde utöva den förebyggande verksamhet, som med
denna institution torde hava avsetts. En förstärkning av och utbyggnad
av inspektionen syntes riksdagen vara ett oeftergivligt villkor för ernåen-
de av en tillfredsställande tillsyn över bankerna. Riksdagen förutsatte,

att Kungl. Maj:t skulle taga denna fråga under skyndsamt övervägande och vidtaga de åtgärder, som i det angivna syftet kunde finnas påkallade.

För egen del finner jag mig böra tillstyrka, att den statliga tillsynen över bankväsendet, särskilt vad angår bankföretag, som erhållit statligt understöd, göres mera effektiv än vad nu är fallet. De på den senaste tiden inträffade händelserna på det ekonomiska området tyda ovedersägligen på att vår nuvarande banklagstiftning lider av vissa brister och att nämnda lagstiftning för närvarande icke kan i den utsträckning, som önskvärt är, skydda de olika intressen, den har till uppgift att tillgodose. Det synes för den skull böra tagas under omprövning, huruvida ej en revision av lagstiftningen och vad därmed sammanhörer bör komma till stånd.

Med avseende härå tillåter jag mig erinra därom, att frågan om ändringar i banklagstiftningen redan tidigare varit föremål för utredning, senast genom 1924 års bankkommitté, som den 17 juni 1927 framlade betänkande med förslag till lag om ändring i vissa delar av lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse m. m. Detta förslag avsåg huvudsakligen inskränkning av bankbolagens rätt att förvärva aktier, införande i banklagen av stadganden om bankbolagens kreditgivning, särskilt kreditgivning mot säkerhet av aktier och kreditgivning på en hand samt kreditgivning till styrelseledamöter och direktörer i bank, vidare intagande i banklagen av vissa från gällande aktiebolagslagstiftning hämtade bestämmelser om rätt att utfärda preferensaktier och att nedsätta kapitalet i bankbolag samt slutligen vissa ändringar i föreskrifterna om tillsynen över bankbolagen.

Kommitténs förslag blev, i vad angick rätten att teckna preferensaktier och att nedsätta bankbolags kapital, föremål för proposition (nr 147) till 1928 års riksdag, vilken proposition av riksdagen godkändes. I övriga, huvudsakliga delar har kommittéförslaget däremot ännu icke lett till några lagstiftningsåtgärder.

Den sålunda vilande frågan om revision av vår banklagstiftning synes nu böra upptagas till fortsatt övervägande. Därvid torde 1924 års kommittés förslag med över förslaget avgivna yttranden lämpligen kunna tjäna som utgångspunkt för revisionsarbetet. Klart är emellertid, att därjämte de senaste årens utveckling och erfarenheter böra särskilt beaktas. Framförallt torde, i anslutning till vad riksdagen uttalat, granskningen böra taga sikte på frågan angående omfattningen av den kontroll, som bör ankomma på den statliga tillsynsmyndigheten, samt angående denna myndighets personalbehov och organisation i övrigt. Av särskild vikt är jämväl, att uppmärksamhet ägnas åt bankernas likviditetsproblem och deras aktiebelåning, vilka frågor fått ökad aktualitet genom den nuvarande krisen.»

Jag anhåller nu att få anmäla de sakkunnigas förslag jämte de däröver avgivna yttrandena och följer därvid i huvudsakliga delar den ordning, i vilken de sakkunniga upptagit de föreliggande frågorna till behandling.

Banks rätt att förvärva aktier m. m.

Banklagen föreskriver, att bank ej får driva annan verksamhet än, förutom in- och utlåning samt verksamhet, som därmed står i samband, handel med i lagen närmare angivna betalningsmedel, växlar samt

obligationer och dylika förskrivningar. Från denna regel göres undantag — utom för sådant förvärv, som bank nödgas göra till skyddande av fordran, samt förvärv av fastighet och inventarier för bankens rörelse — för förvärv av aktier i viss begränsad omfattning. Bestämmelser angående sistnämnda aktieförvärvsrätt finnas i 48 respektive 164 § banklagen.

I samband med tillkomsten av lagen den 5 juni 1909 angående emissionsbanker erhöll bank rätt att i viss omfattning förvärva aktier i emissionsbank. En allmän aktieförvärvsrätt för bank infördes i vår banklagstiftning genom 1911 års banklag. Enligt denna lags ursprungliga lydelse ägde bankbolag, som hade grund- och reservfond uppgående till sammanlagt sex miljoner kronor, rätt att förvärva aktier för hälften av det belopp, varmed reservfonden översteg 50 procent av grundfonden, i den mån detta belopp ej utnyttjats till förvärv av aktier i emissionsbank.

Genom lag av den 1 april 1919 (nr 124) gjordes den inskränkning i aktieförvärvsrätten, att aktier i inländskt bankaktiebolag, som icke var emissionsbank, ävensom i utländskt bankföretag icke fick av bank förväras utan att Konungen därtill lämnat tillstånd.

De nu gällande bestämmelserna angående banks aktieförvärvsrätt äro reglerade genom lagen den 22 juni 1921 (nr 419). Enligt berörda lag äger bank, vars grund- och reservfond samt, i fråga om solidariskt bankbolag, kommanditfond sammanlagt utgöra minst 10 miljoner kronor, förvärva och innehava aktier till ett bokfört värde motsvarande det belopp, som avsatts till dispositionsfond eller därmed likartad fond, eller, därest banken före den 1 januari 1922 avsatt reservfond, uppgående till mera än 50 procent av grundfonden, hälften av det belopp, varmed reservfonden nämnda dag översteg halva grundfonden, eller, om reservfonden sedermera nedgått, hälften av det belopp, varmed reservfonden då översteg halva grundfonden. För aktieförvärvsrätten gälla emellertid — utöver det genom 1919 års lag införda förbudet att utan Konungens tillstånd förvärva aktier i inländskt bankaktiebolag eller i utländskt bankföretag — vissa inskränkningar. Aktie i bolag, vars verksamhet huvudsakligen består i att förvalta eller driva handel med aktier eller fast egendom, må icke förväras, så framt ej antingen bolaget uteslutande har till ändamål att förvalta fast egendom, avsedd för bankens inrymmande, samt bolagets aktiekapital uppgår till minst en tredjedel av nämnda egendoms bokförda värde, eller ock, då fråga är om i handeln allmänt förekommande aktie, Konungen meddelat tillstånd till aktiens förvärvande. Bank må icke på en gång innehava aktier till bokfört värde överstigande 10 procent av bankens grund-, reserv- och kommanditfonder. Oberoende av dessa bestämmelser äger bank förvärva aktier i emissionsbank till ett bokfört värde motsvarande det belopp, varmed reservfonden överskjuter 50 procent av grundfonden.

1924 års kommitté föreslog, att bankernas allmänna aktieförvärvsrätt skulle upphöra.

Kommittén anförde härom:

Aktieförvärvsrätten hade haft mindre goda verkningar. Bankernas tidigare innehav av aktier i bolag, vars verksamhet huvudsakligen bestode i att förvalta eller driva handel med aktier och fast egendom, hade visserligen numera helt avförts från aktieportföljerna. Men också då aktie-

förvärvsrätten inriktats på andra slag av aktier, hade bankerna under den senaste krisperioden lidit avsevärda förluster på aktieinnehav. Särskilt de stora krediterna till dotter- och sidobolag, vilka krediter i allmänhet använts just för aktieförvärv, ådagalade, att aktieförvärvsrätten i bankverksamheten infört ett spekulationsmoment, som i viss mån torde hava påverkat bankverksamheten i dess helhet. Det vore därför, ansåg kommittén, ur bankverksamhetens egen synpunkt lyckligast, om aktieförvärvsrätten försvunne. Till samma resultat komme man, om saken såges ur näringslivets synpunkt. I den mån en yrkesmässigt driven emissionsrörelse ur det allmännas synpunkt ansåges önskvärd, vore det bättre, att den bedreves helt skild från bankerna av självständiga, för ändamålet särskilt bildade bolag. Det stöd, företagen i övrigt kunde behöva, lämnades bäst genom bankkrediter.

I kommitténs förslag, 45 respektive 161 §, medgavs aktieförvärvsrätt, förutom beträffande aktie i bolag, som uteslutande hade till ändamål att förvalta fastighet, avsedd för bankens inrymmande, och vars aktiekapital uppginge till minst en tredjedel av fastighetens bokförda värde, allenast beträffande aktie i annat svenskt bankaktiebolag, i utländskt bankföretag samt i svenskt aktiebolag, vars ändamål kunde anses gagneligt för bankväsendet eller det allmänna; för samtliga dessa fall förutsattes tillstånd av Konungen.

I fråga om banks rätt att i övrigt förvärva annan egendom än sådan, varmed bank enligt gällande lag liksom enligt kommitténs förslag ägde driva handel, föreslog kommittén, i likhet med vad som nu gäller, att bank skulle få förvärva fastighet, avsedd för bankens inrymmande samt inventarier, avsedda för bankens rörelse eller dess fastighet.

Beträffande banks egendomsförvärv till skyddande av fordran upptogs i kommitténs förslag samma bestämmelser som i 46 respektive 162 § gällande banklag, därvid dock banks rätt att såsom betalning övertaga egendom ej blev inskränkt till allenast lös egendom, varjämte i förtydligande syfte tillades, att såsom betalning för fordran finge övertagas jämväl pantsatt egendom. Vidare skulle bank äga rätt att, om enligt dessa bestämmelser förvärvad egendom utgjordes av fastighet, gruva, fabrik eller annan liknande anläggning eller fartyg, i utbyte mot sådan egendom jämte tillhörande lös egendom förvärva aktie i bolag, som bildades för förvaltning av egendomen eller för fortsättande av därmed bedriven verksamhet.

I fråga om skyldighet att realisera sålunda förvärvad egendom upptog förslaget samma föreskrift som i 46 respektive 162 § gällande banklag.

Kommittén föreslog vidare, att om ett aktiebolag, i vilket en bank var delägare, överlät sina tillgångar å annat aktiebolag, banken skulle äga rätt att förvärva aktie i sistnämnda bolag i utbyte mot aktie i förstnämnda bolag.

Såsom övergångsbestämmelse föreslog kommittén, att om bank med stöd av äldre lag förvärvat aktie, som bolaget jämlikt 45 respektive 161 § icke finge förvärva, banken icke vore berättigad att innehava dylik aktie

längre än fyra år efter lagens ikraftträdande, banken dock obetaget att, om aktien icke före denna tid kunnat utan förlust avyttras, innehava den tills så kunde ske.

Kommitténs förslag om borttagande av bankernas allmänna aktieförvärvsrätt framkallade gensagor från Svenska bankföreningen, Sveriges industriförbund, handelskamrarna, järnkontoret och kommerskollegium; bank- och fondinspektionen och fullmäktige i riksbanken däremot tillstyrkte kommitténs förslag i denna del.

Bankföreningen anförde bland annat:

Nya, icke förut prövade skäl för ändring på detta område hade icke förebragts. Då år 1921 en begränsning genomförts i bankernas aktieförvärvsrätt, hade detta motiverats huvudsakligen med, att luckorna i lagen föranlett missbruk. Sådana skäl föreläge ej nu. Sedan åtskilliga år tillbaka vore bankerna i allt väsentligt inriktade på att i avvecklingssyfte förvalta de av dem innehavda betydande aktieposterna, av vilka största delen utgjordes av övertagna hypotek eller motsvarades av till aktier konverterade fordringar. Tendenser till nya industriförvärv utan dylikt syfte kunde icke spåras. En klok förvaltning förutsatte emellertid, att nyförvärv av aktier då och då ägde rum eller kunde äga rum. Om en bank exempelvis ägde en del av ett numera värdelöst aktiekapital och ville genomföra en rekonstruktion med undvikande av konkurs, men vissa aktieägare motsatte sig detta och ville hava betalning för sina aktier, kunde det enda riktiga vara att lösa till sig oppositionens aktier. Andra fall av likartad beskaffenhet funnes också, såsom att en bank, som ägde en minoritetspost aktier, genom förvärv av ytterligare aktier kunde göra sin aktiepost lättare säljbar. Den ifrågasatta lagstiftningen kunde emellertid medföra svårigheter för en lugn avveckling och förvaltning av bankernas aktier. För att någon ändring på detta område ej för närvarande vidtoges talade också industriens intresse av, att lagstiftningens ställning till frågan om industriens kapitalförsörjning toges under bedömande, såvitt möjligt, i ett sammanhang, men icke onödigtvis försvärades genom partiella ingripanden. I samband med en blivande aktiebolagslagstiftning borde denna fråga upptagas till en allsidig och förutsättningslös prövning. — Beträffande övergångsbestämmelsen ansåge föreningen det icke vara riktigt att stadga, att med stöd av äldre lag förvärvade aktier skulle vara avyttrade inom en angiven tid av ett fåtal år.

Industriförbundet uttalade, att borttagandet av bankernas aktieförvärvsrätt innebure en inskränkning i bankernas möjlighet att bereda industrien sitt finansiella stöd, och då varje lagstiftningsåtgärd, som lade hinder i vägen för industriens kapitalförsörjning, vore olämplig, ville förbundet ej förorda förslaget om aktieförvärvsrättens borttagande.

Kommerskollegium anförde:

Bankerna torde ej hava någon önskan att frivilligt förvärva aktier utan sökte tvärtom att avveckla sitt innehav, men fall kunde dock inträffa, då det kunde vara ändamålsenligt, att en bank tillfälligtvis övertog en och annan aktiepost. Den föreslagna lagbestämmelsen kunde ej anses påkallad men kunde komma att verka ytterligare förlamande på den sedan krisären alltjämt mycket tröga aktiehandeln och därigenom

onödigtvis försvåra kapitalanskaffningen för industri- och andra näringsföretag. Av dessa orsaker funne sig kollegiet böra avstyrka, att åtminstone för det dåvarande en lagändring vidtoges i den riktning kommitténs förslag avsåge.

Fullmäktige i riksbanken förklarade sig anse den uppfattningen, att aktieförvärvsrätten varit mera till skada än till gagn såväl för bankerna som för industrien, vara lika väl grundad som den var allmänt gängse. Fullmäktige, som funne tidpunkten lämplig för ett upphävande av aktieförvärvsrätten, förordade, såsom nämnts, kommitténs förslag i denna del.

De sakkunniga, som anslutit sig till kommitténs förslag om aktieförvärvsrättens borttagande, anföra härom:

Frågan om bankernas nuvarande aktieförvärvsrätt borde bibehållas eller ej vore för närvarande av väsentligt större principiell än praktisk betydelse. Detta gällde i all synnerhet, om man toge hänsyn till, i vilken mån den nuvarande aktieförvärvsrätten utnyttjas. Vid utgången av augusti månad 1932 hade endast nio banker rätt att förvärva aktier enligt 3 mom. i 48 respektive 164 § banklagen, och det belopp, för vilket dessa banker ägde förvärva aktier, uppginge till sammanlagt 44,050,000 kronor. Då bankerna enligt den officiella statistiken samtidigt redovisade ett sammanlagt aktieinnehav å 100,740,000 kronor, berodde detta huvudsakligen därpå, att häri inginge även sådana aktier, vilka bankerna övertagit till skyddande av fordran.

De sakkunniga utginge därifrån, att bankverksamheten borde i möjligaste mån befrias från sådana spekulativa inslag, som kunde medföra fara för det åt bankerna anförtrödda insättarekapitalet. Förlust å ett aktieförvärv kunde vara en förlust, som en bank kunde bära utan större svårighet, men aktieinnehavet kunde å andra sidan, såsom 1924 års kommitté framhållit, föranleda en bank till en kreditgivning, som innebure en förlustrisk av betydligt större omfattning än den, som vore förknippad med aktieinnehavet i och för sig. Rätten att förvärva aktier medförde lätt nog, att banken bleve företagare och ej endast kreditgivare, men en sådan utveckling syntes lagstiftningen ej böra befrämja. Den med kreditgivningen förenade risken vore så avsevärd, att bankerna därutöver ej borde påtaga sig även företagarerisk. Tillåtes bankerna förvärva aktier, torde man svårligen kunna förhindra bankerna att genom bolag driva verksamhet av allehanda slag, varigenom de lagbestämda gränserna för tillåten bankverksamhet skulle väsentligt förlora i betydelse.

Om det med fog kunde påstås, att ett borttagande av bankernas aktieförvärvsrätt skulle medföra svårigheter för näringslivets kapitalförsörjning, vore detta givetvis ett argument, vartill ej ringa hänsyn borde tagas. Emellertid torde de senare årens erfarenheter ej giva stöd åt ett dylikt påstående. I den mån bankerna borde tillgodose näringsföretagens kapitalbehov, skedde detta lämpligast genom kreditgivningen.

De sakkunniga hava i sitt förslag upptagit samma övergångsbestämelse som kommittén samt anföra till stöd härför, att denna bestämelse, som ej innebure någon ovillkorlig skyldighet att inom viss tid avyttra aktie, varom nu vore fråga, enligt de sakkunnigas åsikt måste

anses tillfredsställa de befogade anspråk på skydd mot rättsförlust, som i förevarande avseende kunde uppställas.

En av de sakkunniga, bankdirektören Lagercrantz, har reserverat sig mot förslaget om aktieförvärvsrättens borttagande samt ansett, att denna rätt borde bibehållas, därvid dock, för vinnande av en mera rationell grund för beräkning av aktieförvärvsrätten än den nuvarande, aktieförvärvsrätten borde ställas i visst förhållande till banks grund- och reservfonder allena. Reservanten anför bland annat:

Att en bank genom aktieförvärvsrätten lockats till företagareskap eller att förlustbringande kreditgivning uppkommit såsom följd av banks aktieinnehav, torde nog tillhöra undantagsfallen; det omvända förhållandet, att en bank såsom följd av sin kreditgivning nödgats med förlust övertaga aktier såsom likvid för fordran, vore säkerligen i vida högre grad att anse som det typiska fallet. De sakkunniga hade i varje fall icke ådagalagt, att den kris, vilken föranlett det givna uppdraget, skänkt erfarenheter, som erbjöde vägande skäl för den av dem intagna ståndpunkten. Därest aktieförvärvsrätten, i trots av bristande bevisning om med densamma förbundna allvarliga olägenheter, nu borttoges, vore detta enligt reservantens mening betänkligt jämväl av den grund, att det viktiga kravet på stadga och konsekvens i lagstiftningen därigenom skulle efter sättas. I fråga om övergångsbestämmelsen ansåge reservanten, att bankerna borde lämnas i besittning av innehavda aktier till dess lämpliga tillfällen erbjöde sig att avyttra dem.

I detta sammanhang hava de sakkunniga upptagit till behandling frågan om begränsning av bankernas rätt att förvärva vissa slag av för den allmänna rörelsen avsedda förskrivningar.

Enligt gällande banklag äger bank förvärva obligationer och andra för den allmänna rörelsen avsedda förskrivningar. Till dessa höra sådana förskrivningar, s. k. partialförskrivningar, som åsyftas med den i stämpelförordningen (§ 8 ordet »obligation») givna bestämmelsen, att därest för särskilda delar av skuldbelopp utfärdats löpande förskrivningar, vilka uppenbarligen äro avsedda att utsläppas i allmänna rörelsen, skall angående dylik förskrivning, fast den ej är betecknad såsom obligation, gälla vad i nämnda förordning är stadgat om obligation. Ett särskilt slag av partialförskrivningar äro de under senare tiden här i landet förekommande s. k. förlagsbevisen och participating debentures. I fråga om dessa anföra de sakkunniga:

De första av dessa förlagsbevis utfärdades av vissa banker i samband med de rekonstruktioner eller saneringsåtgärder, som under krisperioden efter kriget förekomme inom dessa banker. Dessa förlagsbevis, vilka torde få anses hava varit avsedda för den allmänna rörelsen, vore, med hänsyn till bestämmelserna i 51 respektive 167 § banklagen därom, att bank ej finge utställa tryckta eller graverade, till innehavaren eller till viss man eller order ställda förbindelser, utställda å viss man. Förbindelserna, som löpte med bestämd ränta, medförde för innehavaren rätt till betalning först efter bankens övriga fordringsägare. Sedermera hade flera industriföretag också använt denna form av förskrivningar för anskaffande av kapital.

Aktiebolaget Kreuger & Toll utgav under åren 1928—1932 till mycket betydande belopp ett särskilt slag av förlagsbevis, som benämndes participating debentures. I likhet med de förut nämnda förlagsbevisen medförde dessa rätt till betalning efter bolagets övriga fordringsägare, men till skillnad från dem vore de ställda till innehavaren samt medförde rätt att erhålla utöver den utfästa räntan, vilken var 5 procent, en tilläggsränta av 1 procent för varje procent, varmed å aktiekapitalet utdelades högre dividend än minimiräntan. Innehavaren av en participating debenture ägde rätt att 75 år efter emissionen uppsäga skuldebrevet till återbetalning 6 månader efter uppsägningen, därvid inlösning skulle ske till pari jämte upplupen 5 procent ränta.

För participating debentures hade ej ställts särskild säkerhet och i regel hade sådan ej heller blivit ställd för andra förlagsbevis.

Dessa förlagsbevis och participating debentures stode, ehuru de till formen vore att likställa med obligationer, i realiteten preferensaktier nära. Även i de undantagsfall, då säkerhet förekomme, kunde förlagsbevisen, med hänsyn till bestämmelsen angående betalningsrätt, icke jämföras med vanliga obligationer. — Bankernas förlagsbevis intoge emellertid en särställning såsom utgivna av företag, vilka vore underkastade en särskild kontroll och för vilka allmänheten visat sig hysa förtroende, även om bevisen utgaves vid rekonstruktion av dylika företag.

För förvärv av ifrågavarande förskrivningar böra enligt de sakkunnigas åsikt i huvudsak gälla samma bestämmelser som för aktieförvärv, och de sakkunniga föreslå därför, att från den allmänna regeln om rätt för bankerna att handla med obligationer och andra för den allmänna rörelsen avsedda förskrivningar undantag göres för sådana förskrivningar, vilka medföra rätt till betalning först efter utfärdarens övriga fordringsägare.

De sakkunniga föreslå en övergångsbestämmelse av motsvarande innehåll som den angående aktier föreslagna.

Från det allmänna förbudet mot aktieförvärv anse de sakkunniga, i likhet med 1924 års kommitté, undantag böra göras, förutom beträffande förvärv av aktie i bankfastighetsbolag, för förvärv, efter Konungens tillstånd, av aktier i annat svenskt bankaktiebolag, i utländskt bankföretag samt i svenskt aktiebolag, vars ändamål kan anses gagneligt för bankväsendet eller det allmänna.

Beträffande nyssnämnda slag av förskrivningar, de s. k. förlagsbevisen, anse de sakkunniga undantag från det allmänna förbudet mot förvärv av förlagsbevis böra göras i fråga om av bankbolag utfärdade sådana förskrivningar, dock under förutsättning att Konungen meddelat tillstånd till förvärvet.

I överensstämmelse med sin ståndpunkt till frågan om banks aktieförvärvsrätt har bankdirektören Lagercrantz förklarat sig ej kunna ansluta sig till de sakkunnigas förslag angående banks rätt att förvärva förlagsbevis. Reservanten anför:

Att bankerna skulle förbjudas taga befattning med förlagsbevis under annan förutsättning än att de mottagits såsom betalning för fordran, syn-

tes reservanten icke vara riktigt. Till en påtaglig inkonsekvens gjorde sig de sakkunniga, enligt reservantens mening, skyldiga ifråga om dessa förlagsbevis, vilka ju dock principiellt vore bättre ställda än aktier, då de, utan angivande av skäl, förklarade sig anse undantag böra göras endast ifråga om av bankbolag utfärdade sådana förskrivningar, under förutsättning att Konungen meddelade tillstånd till förvärvet. Bank skulle alltså icke ens med Konungens tillstånd kunna förvärva förlagsbevis i utländskt bankföretag eller i svenskt aktiebolag, vars ändamål kunde anses gagneligt för bankväsendet eller det allmänna. Ej heller skulle bank kunna i samma utsträckning som gällde beträffande aktier under de i 45 § 3 mom. angivna förhållandena förvärva förlagsbevis. Anledning syntes icke föreligga till att sålunda rent av placera förlagsbevisen i en lägre klass än aktier. Enligt de sakkunnigas förslag skulle bank vara förhindrad att utan Konungens tillstånd förvärva eget förlagsbevis, med andra ord att genom uppköp amortera sin förlagsskuld, och med den föreslagna avfattningen av 46 § skulle bank överhuvudtaget icke kunna såsom pant mottaga eget förlagsbevis. Även dessa restriktioner syntes reservanten sakna fog.

Beträffande banks rätt att till skyddande av fordran förvärva egendom upptaga de sakkunniga kommitténs förslag, att bank borde berättigas att såsom betalning för fordran övertaga jämväl annan egendom än lös sådan, vilken rätt även borde avse pantsatt egendom, samt att, om av bank inköpt eller övertagen egendom utgjordes av fastighet, gruva, fabriek eller annan liknande anläggning eller fartyg, banken borde äga rätt att i utbyte mot dylik egendom jämte tillhörande lös egendom förvärva aktie i bolag, som bildades för förvaltning av sådan egendom eller för fortsättande av en därmed bedriven verksamhet.

I anledning av ett påpekande i bankföreningens yttrande över kommitténs förslag föreslå de sakkunniga, att bank, som till skyddande av fordran inköpt eller såsom betalning för fordran övertagit aktier i ett bolag, må kunna förvärva ytterligare aktier i detta bolag, under förutsättning av uppenbar fara för att eljest avsevärd förlust skulle uppstå.

De sakkunniga föreslå vidare, att om bank med stöd av bestämmelserna i 3 mom. i 45 respektive 161 § förvärvat aktie i ett bolag och detta bolag överlåter sina tillgångar å ett annat aktiebolag, banken skall äga rätt att förvärva aktie i sistnämnda bolag i utbyte mot aktie i det förstnämnda.

Beträffande banklagens bestämmelse, att egendom, som av bank till skyddande av fordran inköpts eller övertagits, åter skall avyttras, så snart det kan ske till belopp, som täcker fordringen, föreslå de sakkunniga den ändring, att sådan egendom skall avyttras, så snart lämpligen kan ske, dock senast då avyttring kan äga rum utan förlust för banken. Härom anföra de sakkunniga bland annat:

Banks rätt att i vissa fall till skyddande av fordran övertaga egendom, som den enligt huvudregeln vore förbjuden att förvärva, hade tillkommit för att förebygga eljest oundviklig avsevärd förlust. Ifrågavarande

undantag från huvudregeln förutsatte alltså, att egendom, varå bank kunde göra anspråk för erhållande av likvid, icke omedelbart kunde försäljas till normalt pris, beroende på tillfällig frånvaro av köpare. Kunde även på längre sikt försäljning till högre pris ej ske, visade detta, att egendomen ej kunde lämna full täckning för bankens fordran, och borde då uppskov med realisationen under obestämd tid ej äga rum. Under inga förhållanden borde som likvid för fordran övertagen egendom i banken bokföras till högre värde än som vid försäljning inom en ej alltför lång tid kunde skäligen påräknas, då eljest rätten att övertaga egendom skulle kunna utnyttjas till döljande av oundvikliga förluster. Många skäl talade för att uppskovet med realisationen av som likvid övertagen egendom ej gjordes längre än som för utvinnande av ett rimligt försäljningspris vore nödigt. — Den gällande föreskriften angående den tid, inom vilken för fordran övertagen egendom skulle avyttras, torde, under förutsättning att skäligen försiktighet iakttagits vid kreditgivningen, i vanliga fall endast hindra bank att i vinstsyfte uppskjuta att avyttra under en iågkonjunktur övertagen egendom. Skulle emellertid den övertagna egendomen, enär säkerhetens värde t. ex. under en högkonjunktur överskattats eller därför att viss del av den ställda säkerheten genom oförutsedda omständigheter blivit helt värdelös, aldrig eller endast i händelse av särskilt gynnsamma omständigheter kunna stiga i värde till ett belopp, motsvarande den fordring, som den skulle täcka, skulle den hittills gällande formuleringen kunna åberopas till stöd för ett alltför långt uppskov med avyttrandet.

Slutligen föreslå de sakkunniga, att alla förvärv, som bank gör enligt bestämmelserna i 3 och 4 mom. i 45 respektive 161 §, omedelbart skola av banken anmälas hos bankinspektionen, sålunda, i olikhet mot gällande lag, jämväl köp till skyddande av fordran å offentlig auktion eller fondbörs av egendom, som är för fordringen utmätt eller pansatt.

I sitt yttrande över de sakkunnigas förslag åberopar *styrelsen för Svenska bankföreningen* vad föreningen i anledning av 1924 års kommittébetänkande anfört angående de föreslagna bestämmelserna rörande bankernas skötsel och rörelse.

Beträffande det föreslagna förbudet för bankbolag att förvärva s. k. förlagsbevis yttrar *styrelsen*:

Förlagsbevisen hade uti förslaget erhållit en t. o. m. snävare behandling än aktierna. Anledningen härtill vore för *styrelsen* oförståelig. Huru förlagsbevisen än gestaltades, måste de dock, såsom av vederbörande bolag utgivna skuldförbindelser, hava förmånsrätt framför bolagets aktier och således erbjuda bättre säkerhet än dessa. Under beteckningen förlagsbevis, debentures eller participating debentures hade under det senaste decenniet svenska aktiebolag i rätt stor utsträckning utfärdat olika slags förbindelser av här ifrågavarande typ. Att de av aktiebolaget *Kreuger & Toll* utgivna participating debentures erhållit en sorglig ryktbarhet vore ju ett av särskilda omständigheter beroende förhållande, som ej borde få föranleda till att förlagsbevisen, då desamma skulle göras till föremål för bestämmelser i lag, icke bleve fullt sakligt bedömda och behandlade. De olika slagen av förlagsbevis borde enligt *styrelsens* mening vara ägnade att på ett för vårt land gagneligt sätt bidra till lös-

ningen av åtskilliga frågor rörande våra näringsföretags kapitalförsörjning. Vid dylikt förhållande kunde skadliga följder befaras av de sakkunnigas förslag i förevarande avseende.

Om de principer, åt vilka den föreslagna 45 respektive 161 § avsåge att giva uttryck, skulle komma att accepteras av statsmakterna, hemställda styrelsen, att, för beredande av en sakligt riktig ställning åt förlagsbevisen, vissa ändringar i dessa paragrafer måtte vidtagas i enlighet med ett styrelsens utlåtande bifogat förslag. I första momentet andra punkten borde ett tillägg göras, varigenom förklarades, att det i nämnda punkt upptagna förbudet för bank att förvärva egendom, varmed bank ej finge driva handel för egen räkning, icke utgjorde hinder för bank att inlösa av banken själv utfärdat förlagsbevis. Andra momentet sista ledet borde erhålla följande lydelse: »dels ock, därest Konungen därtill lämnar tillstånd, aktie i annat svenskt bankaktiebolag, i utländskt bankföretag eller i svenskt aktiebolag, vars ändamål kan anses gagneligt för bankväsendet eller det allmänna, ävensom av bolag eller företag, som nu nämnts, eller solidariskt bankbolag utfärdat förlagsbevis». Den i tredje momentet andra punkten bank medgivna rätt att i utbyte mot viss egendom förvärva aktie i bolag, som bildades för bland annat förvaltning av viss egendom, borde utsträckas till att avse jämväl av sådant bolag utfärdat förlagsbevis, och den i fjärde momentet stadgade rätten för bank att för visst fall utbyta aktie i ett bolag mot aktie i ett annat bolag borde gälla även för utbyte av aktie i det förstnämnda bolaget mot av det senare bolaget utfärdat förlagsbevis. Slutligen borde i första momentet såsom beteckning för ifrågavarande slag av förskrivningar införas ordet förlagsbevis.

Bank- och fondinspektionen, som åberopar sitt utlåtande över kommitténs förslag, delar de sakkunnigas uppfattning att för förvärv och belåning av förlagsbevis böra gälla samma regler som för aktier samt anser, att, även om förlagsbevis teoretiskt sett i förhållande till aktier vore bättre ställda i förmånshänsende, det dock ingalunda torde vara givet, att de i praktiken komme att bereda innehavarna den beräknade förmånen. Enligt inspektionens mening borde man med hänsyn härtill iakttaga försiktighet, då det gällde att inränga förlagsbevis bland egendom, som bank finge direkt förvärva. Inspektionen anför vidare:

Då bank icke ägde rätt att förvärva eller såsom pant mottaga egen aktie, borde bank sålunda icke heller få vare sig förvärva eller belåna eget förlagsbevis. Oavsett förutnämnda principiella synpunkt kunde såsom skäl för förbud att förvärva eget förlagsbevis framhållas, att därest bank uppförde eget förlagsbevis bland sina tillgångar och sålunda icke bokföringsmässigt avförde dess nominella belopp å förlagslånekontot, bankens borgenärer kunde erhålla en skev uppfattning om, i vilken utsträckning förlagslånet utgjorde säkerhetsmarginal för bankens förbindelser av annat slag än förlagslånet. Samma synpunkt kunde i huvudsak anföras såsom skäl jämväl för förbud för bank att belåna eget förlagsbevis. För att ett förbud mot förvärv av eget förlagsbevis skulle bliva effektivt, borde i tredje momentet första punkten av 45 respektive 161 § förbudet att till skyddande av fordran eller såsom betalning för fordran mottaga egen aktie utsträckas jämväl till eget förlagsbevis. Inspektionen ansåge sig även böra framhålla, att de sakkunnigas avfattning

av bestämmelserna i 45 respektive 161 § 2 mom. sista punkten icke med önskvärd tydlighet angäve, att bankbolag icke finge förvärva eget förlagsbevis. Såsom förvärv hade inspektionen härvid icke betraktat övertagande av eget förlagsbevis på sådant sätt, att banks egen skuld mot dylika bevis minskades. Liksom förlagsbevis i andra än nu behandlade hänseenden icke berördes i banklagen, syntes någon särskild bestämmelse i fråga om banks rätt att inlösa dylika bevis icke erfordras i samma lag. Förutsättningarna för inlösen av förlagsbevis liksom av banks skulder i allmänhet vore att bedöma efter allmänna civilrättsliga normer. Inspektionen ville icke motsätta sig en utvidgning av rätten till direkt förvärv av förlagsbevis i den av styrelsen för bankföreningen alternativt föreslagna omfattningen, även om denna utvidgning syntes vara av skäligen ringa betydelse, och ej heller funne inspektionen anledning till erinran emot styrelsens förslag i fråga om rätt att utbyta vissa slag av övertagen egendom mot förlagsbevis eller att utbyta aktier i ett bolag mot förlagsbevis utfärdad av ett annat, som övertagit det förstnämnda tillgångar.

Stockholms samt Östergötlands och Södermanlands handelskammare ävensom *handelskamrarna i Göteborg och i Karlstad* samt för *Örebro och Västmanlands län* hava i avgivna yttranden över de sakkunnigas förslag vidhållit, att bankernas allmänna aktieförvärvsrätt ej för närvarande borde upphävas.

Beträffande förlagsbevisen åberopa Östergötlands och Södermanlands handelskammare samt handelskamrarna i Göteborg och i Karlstad vad reservanten inom de sakkunniga i fråga om denna del av förslaget anfört. Även Stockholms handelskammare har med hänsyn därtill, att, enligt handelskammarens mening, dessa bevis i många fall torde vara av betydelse för näringslivets kapitalförsörjning, ansett att förslaget i denna del skulle kunna medföra menliga verkningar.

Handelskamrarna i Göteborg och i Karlstad samt för Örebro och Västmanlands län framföra betänkligheter mot förslaget angående den tid, inom vilken bankerna skulle hava avvecklat sitt innehav av aktier; enligt dessa handelskammares mening borde någon viss tidpunkt för denna avveckling ej fastställas.

Smålands och Blekinge handelskammare, som i utlåtande över kommitténs betänkande förklarar sig anse en återgång till den ståndpunkt, lagstiftningen i fråga om banks aktieförvärvsrätt intog före 1911 års banklag, önskvärd men icke vilja under dåvarande förhållande tillråda en lagändring, vidhåller, att en återgång till det tidigare gällande förbudet mot aktieförvärv vore önskvärd, men anser sig böra varna för en alltför kort övergångsperiod.

Gotlands handelskammare ansluter sig i fråga om banks rätt att förvärva aktier och förlagsbevis till den av reservanten inom de sakkunniga uttalade meningen.

Skånes handelskammare anför bland annat:

I sitt utlåtande över kommitténs förslag ställde sig handelskammaren synnerligen tveksam i fråga om effektiviteten och nyttan av en sådan

lagstiftning som den föreslagna. Handelskammaren hade ej heller funnit anledning frångå denna mening; de åtgärder, som framför andra krävdes för att återupprätta kreditväsendet, ankomme i övervägande grad på bankerna och deras ledning. Det vore dock å andra sidan lika påtagligt, att de senaste årens erfarenheter ej minst i näringslivets eget intresse påkallade den allvarligaste uppmärksamhet och icke kunde undgå att skänka större styrka åt tanken på en skärpt kreditlagstiftning. Vid övervägande av dessa olika synpunkter mot varandra hade handelskammaren ansett skäl tala för att tillmäta de senare ökad vikt, varför handelskammaren i nuvarande läge om än med tvekan ville lämna det föreliggande förslaget sin anslutning.

Västergötlands och norra Hallands handelskammare anför:

Med tanke på vissa av de senaste årens finansoperationer ville handelskammaren icke uttala sig mot förslaget om avskaffande av bankernas aktieförvärrätt, därvid handelskammaren dock förutsatte, att avveckling av aktieinnehavet skedde i så lugnt tempo, att aktiemarknaden ej oroades. Beträffande förslaget angående förlagsbevis anslöte sig handelskammaren till den uppfattning, som framförts av reservanten bland de sakkunniga, i vars yttrande det framhållits, att de sakkunniga gjort sig skyldiga till en inkonsekvens, då de placerat förlagsbevis i sämre klass än aktier, oaktat de förra hade förmånsrätt framför de senare; det vore till skada för affärslivet, om förlagsbevisen genom opåkallade lagbestämmelser misstänkliggjordes i allmänhetens ögon.

Handelskammaren i Gävle anser, att banks aktieförvärrätt icke bör borttagas, framför allt av det skäl, att härigenom industriens kapitalanskaffning skulle försvåras, samt att skäl saknas för förbud mot förvärv av förlagsbevis.

Västernorrlands och Jämtlands läns handelskammare har intet annat att erinra mot 45 respektive 161 § i de sakkunnigas förslag än att i fråga om förvärv av förlagsbevis borde gälla samma bestämmelser som beträffande förvärv av aktier.

Norrbottens och Västerbottens läns handelskammare har förklarat sig numera icke hava något att erinra mot ett upphävande av aktieförvärrätten. Beträffande förslaget angående förlagsbevis ansluter sig handelskammaren till reservanten inom de sakkunniga.

Industriförbundet anser sig icke kunna tillstyrka förslaget om borttagande av bankernas aktieförvärrätt. Förbundet anför härom i huvudsak följande:

Förbundet hade i sitt tidigare utlåtande framfört bland annat den principiella synpunkten, att lagstiftningen ej borde genom vissa förbudsbestämmelser öka svårigheterna för industriens kapitalförsörjning. Men under nuvarande förhållanden önskade bankerna påtagligen icke förvärva industriaktier utan i stället så långt görligt vore avlasta dylika engagemang, varför — så länge situationen härutinnan förbleve densamma — bankernas aktieförvärrätt uppenbarligen icke vore av större betydelse med hänsyn till industriens kapitalförsörjning. Som ett vägande skäl för aktieförvärrättens bibehållande åberopade förbundet i

det tidigare yttrandet, att bankerna därigenom haft möjlighet att på ett smidigt och enkelt sätt medverka till rekonstruktion och sanering av nödlidande företag. I de sakkunnigas förslag hade emellertid genom bestämmelsen i 45 § 3 mom. sista stycket åtminstone i viss mån sörts för att dylik möjlighet skulle kvarstå, även om aktieförvärvsrätten i allmänhet komme att upphöra. Genom denna bestämmelse hade nämnda argument emot aktieförvärvsrättens upphörande i det väsentliga bortfallit. Emellertid hade förbundet i allt fall funnit aktieförvärvsrätten böra bibehållas med hänsyn dels därtill, att en återgång till det tidigare förbudet innebure en brist på stadga i lagstiftningen, som principiellt sett alltid vore olämplig, dels ock därtill, att mycket stora praktiska olägenheter uppenbarligen skulle uppstå vid avyttring av de nuvarande aktieinnehaven. Alldeles oavsett det förhållandet att den av de sakkunniga föreslagna tidsfristen för aktieinnehavets realisering syntes vara långt kortare än erforderligt vore, syntes tillvaron av en sådan tvångsbestämmelse komma att verka svårt deprimerande på den för dylika förhållanden ytterst känsliga aktiemarknaden. Något trängande behov av den nuvarande rättens upphörande hade icke ens de sakkunniga kunnat konstatera.

I fråga om förlagsbevisen anmärker förbundet, att det måste anses oriktigt, att dessa bevis ställts i sämre klass än aktier; en ändring på denna punkt syntes under alla förhållanden påkallad.

Kommerskollegium finner, att med den uppmjukning av förbudet mot förvärv av aktier, som de sakkunniga föreslagit, några starkare betänkligheter ur synpunkten av industriens kapitalförsörjning ej borde möta för genomförande av de sakkunnigas förslag.

Angående avvecklingen av de nuvarande aktieengagemangen anför kollegiet i huvudsak följande:

I detta hänseende vore synnerlig försiktighet av nöden och det syntes tveksamt, om den föreslagna fyraåriga avvecklingsperioden innebure ett tillräckligt långt rådrum. Med hänsyn till bestämmelsen därom, att bank finge behålla en aktiepost även efter nämnda tids utgång, såvida denna ej kunnat dessförinnan utan förlust avyttras, syntes dock farhågan för en tvångsrealisation av aktieinnehaven vara väsentligen undanröjd. Möjligen kunde ifrågasättas, om det ej vore lämpligt att lägga en viss diskretionär prövningsrätt i Kungl. Maj:ts hand, så att, även om berörda förutsättning ej vore uppfylld, en bank kunde på särskilda skäl få bibehålla en aktiepost.

I fråga om banks rätt att förvärva förlagsbevis förklarar sig kollegiet dela den bland de sakkunniga reservationsvis framförda uppfattningen, att anledning ej föreläge att ställa förlagsbevis i en ur förevarande synpunkt sämre klass än aktier.

Fullmäktige i riksbanken hava icke något att erinra mot de sakkunnigas förslag beträffande banks aktieförvärvsrätt. Mot de föreslagna bestämmelserna angående förlagsbevis anmärka fullmäktige allenast, att bank borde berättigas att, i likhet med vad som föreslagits i fråga om aktier, efter Konungens tillstånd förvärva förlagsbevis i utländskt bank-

företag och i svenskt aktiebolag, vars ändamål kunde anses gagneligt för bankväsendet eller det allmänna.

Mot de i övrigt i 45 respektive 161 § föreslagna bestämmelserna förklara fullmäktige sig ej hava något att erinra.

Vad först angår frågan om rätt för bank att förvärva aktier ansluter jag mig till den av såväl 1924 års kommitté som de sakkunniga hävdade ståndpunkten, att sådan rätt i princip bör vara utesluten. Jag åberopar till stöd för denna ståndpunkt de skäl, som av kommittén och de sakkunniga härutinnan anförts. Dessa kunna i huvudsak sammanfattas sålunda, att å ena sidan en banks innehav av aktier i viss mån innebär en risk för osund och för bankens egentliga verksamhet främmande spekulation, och att å andra sidan ett förbud för bankerna att innehava aktier ej kan anses medföra någon olägenhet för näringslivet, vilket bankerna lämpligare än genom att såsom delägare insätta kapital i företagen böra stödja genom kreditgivning. Från det generella förbudet mot aktieförvärv ha de sakkunniga förordat vissa undantag, vilka återfinnas i förslaget 45 respektive 161 §. Dessa undantag innefatta rätt för bank att förvärva *dels* aktier i bolag, som uteslutande har till ändamål att förvalta fastighet, avsedd för bankens inrymmande, och vars aktiekapital uppgår till minst en tredjedel av fastighetens bokförda värde, *dels ock*, under förutsättning av Konungens tillstånd, aktie i annat svenskt bankaktiebolag, i utländskt bankföretag eller i svenskt aktiebolag, vars ändamål kan anses gagneligt för bankväsendet eller det allmänna. Därjämte föreslås såsom ytterligare undantag från förbudet mot aktieförvärv bibehållande av nu gällande rätt för bankbolag att under vissa förhållanden till skyddande av fordran eller i utbyte mot egendom, som i sådant syfte inköpts, förvärva aktie i annat bolag, där uppenbart är, att bankbolaget eljest skulle lida avsevärd förlust. Under samma förutsättning skall bankbolag enligt de sakkunnigas förslag äga utöka sitt innehav av sålunda förvärvade aktier. Sådana aktier, som bankbolag till undvikande av förlust förvärvat, skola enligt förslaget åter avyttras, så snart lämpligen kan ske, och senast då avyttring kan äga rum utan förlust för banken. I samtliga de från förbudet mot aktieförvärv sålunda undantagna fallen föreligga särskilda skäl, som tala för att fördelen av förvärvet ur det allmännas eller bankens synpunkt måste anses överväga olägenheten därav. Jag anser mig under sådana förhållanden böra giva även förslaget till undantagsbestämmelser min anslutning.

De sakkunniga hava såsom övergångsbestämmelse föreslagit, att, där bankbolag med stöd av äldre lag förvärvat aktie, som bolaget jämlikt de nu förordade stadgandena icke må förvärva, bankbolaget icke skall vara berättigat att innehava aktien längre än till den 1 januari 1938 eller fyra år efter det de nya bestämmelserna enligt förslaget skola träda i kraft; dock att, om aktien icke före nämnda tidpunkt kunnat utan förlust av-

Departements-
chefen.

yttras, bankbolaget skall äga innehava aktien tills så kan ske. Jag kan icke dela de av bankföreningen och vissa handelskammare framförda betänkligheterna mot att, på sätt de sakkunniga sålunda förordat, ålägga bankerna att inom ett mindre antal år avveckla sitt aktieinnehav. Särskilt med hänsyn till det föreslagna stadgandet om rätt för bank att under alla omständigheter låta med avyttringen anstå till dess denna kan ske utan förlust för banken, har jag intet att erinra mot att fristen för avyttringen i princip begränsas till fyra år efter de nya bestämmelsernas ikraftträdande.

De sakkunniga hava i sitt förslag beträffande banks förvärv av sådana för den allmänna rörelsen avsedda förskrivningar, som medföra rätt till betalning först efter utfärdarens övriga fordringsägare, de s. k. förlagsbevisen, upptagit vissa bestämmelser, som äsyfta att likställa sådana förvärv med förvärv av aktier. Alldeles oavsett om denna form av kapitalanskaffning kan komma till användning i större utsträckning och vilken betydelse den kan anses hava för näringslivet, synes det mig, att ur banksäkerhetens synpunkt dessa förskrivningar icke böra behandlas på samma sätt som obligationer, vilka bank äger oinskränkt förvärva. Förlagsbevisen torde, såsom de sakkunniga framhållit, i stället böra jämföras med aktier, och samma inskränkningar, som uppställts i fråga om förvärv av aktier, torde böra gälla beträffande förvärv av förlagsbevis.

I den reservation, som i denna del finnes fogad vid betänkandet, och i flertalet av de inkomna yttrandena har anmärkts, att de sakkunnigas förslag innefattade strängare villkor för förvärv av förlagsbevis än för förvärv av aktier. Det avsteg från principerna om aktieförvärv, som enligt de sakkunniga skulle gälla beträffande förvärv av förlagsbevis, består däri att endast av svenskt bankföretag utfärdade förlagsbevis upptagits som föremål för bankernas förvärv. Då, på sätt jag nyss framhållit, anledning att i förevarande avseende göra skillnad på aktier och förlagsbevis icke torde finnas, har jag jämkat ifrågavarande bestämmelser i förslaget därhän, att lika villkor uppställas för förvärv av aktier och förlagsbevis.

Reservanten inom de sakkunniga har uttalat, att enligt de sakkunnigas förslag bank skulle vara förhindrad att utan Konungens tillstånd förvärva eget förlagsbevis, »med andra ord att genom uppköp amortera sin förlagsskuld». Bankföreningens styrelse har, för att förebygga detta, föreslagit, att det i de sakkunnigas förslag liksom i den nu gällande lagen upptagna förbudet mot förvärv av egendom, varmed bank ej får driva handel för egen räkning, skulle förklaras icke utgöra hinder för bank att inlösa av banken själv utfärdat förlagsbevis. Emellertid synes mig reservantens tolkning av sakkunnigförslaget ej vara riktig. Inlösande av eget förlagsbevis, sålunda en betalning av egen skuld, vare sig denna är förfallen till betalning eller ej, kan icke betraktas såsom ett förvärv av för-

lagsbeviset. Genom ifrågavarande bestämmelse har sålunda frågan om banks rätt att inlösa sina egna förlagsbevis icke blivit reglerad. Det är uppenbarligen riktigt att, såsom inspektionen framhållit, en bank ej får bokföra ett av banken övertaget eget förlagsbevis såsom tillgång. Ett sådant övertagande innebär en minskning av förlagsskulden, och måste också, om riktig bokföring sker, medföra, att förlagsbevisets nominella belopp avföres å förlagslånekotot.

I enlighet med styrelsens för bankföreningen förslag har jag i förslagsgets 45 respektive 161 § 1 mom. 1 punkten infört benämningen förlagsbevis för här avsedda förskrivningar.

Banks kreditgivning.

Den gällande banklagen saknar bestämmelser i detta ämne.

1924 års kommitté uppställde i 46 respektive 162 § för banks kreditgivning den huvudgrundsatsen, att kredit icke finge beviljas utan att banken hade säkerhet, som av banken prövades betryggande, antingen i fast eller lös egendom eller ock i fordringsrätt jämväl mot annan än den, till vilken krediten beviljades.

Från denna huvudregel upptogos i förslaget vissa undantag, bland vilka märkes kortvarig kredit åt affärsidkare i och för rörelsen, om med hänsyn till förefintliga omständigheter trygghet för förbindelsens fullgörande ändock kunde anses föreligga.

Vidare meddelades särskilda föreskrifter beträffande aktiebelåning. Dessa bestämmelser inneburo, att vid sådan kredits meddelande skulle finnas en med hänsyn till aktiernas beskaffenhet och omständigheterna i övrigt skälig marginal mellan aktiernas marknadsvärde och kreditbeloppet. Kommittén utgick från att omsättning av en redan beviljad kredit vore att anse såsom meddelande av kredit. Vidare föreslogs, att kreditbeloppet såvitt möjligt icke vid någon tidpunkt under kreditens fortbestånd skulle få överstiga aktiernas marknadsvärde. Slutligen föreslogs förbud mot att som pant mottaga aktie i bolag, vars huvudsakliga verksamhet bestod i att förvalta eller driva handel med aktier eller som idkade emissionsrörelse; bank skulle dock äga såsom pant mottaga aktie i sådant bolag tillika med annan säkerhet, som i och för sig prövades vara betryggande.

I 47 respektive 163 § i kommitténs förslag meddelades bestämmelser angående s. k. kreditgivning på en hand, enligt vilka bank skulle vara pliktig att ägna särskild uppmärksamhet däråt, att åt samma eller med varandra i väsentlig ekonomisk intressegemenskap förbundna kredittagare eller mot säkerhet av aktier i samma eller i dylik gemenskap förbundna aktiebolag icke beviljades kredit i så stor omfattning, att därav kunde uppkomma fara för bankens säkerhet. Såsom sådan kredit skulle även anses borgen och annan garantiförpliktelse till bankbolaget ävensom av bankbolaget ingången garantiförpliktelse för kredittagaren.

Kommittén anförde, att erfarenheten, sådan den kunde hämtas från genomgångna bankkriser, gäve ett kraftigt stöd för vådan av stora krediter på en hand. Kommittén ansåg sig emellertid ej böra åstadkomma en rättslig reglering av dessa förhållanden genom att i lagen ange en fix maximigräns för kredit på en hand; dels skulle en sådan föreskrift befordra uppkomsten av ett s. k. flerbanksystem, d. v. s. att större kredittagare tvingades att anlita flera banker, dels vore stora svårigheter förknippade med en gränsdragning av detta slag. De av kommittén föreslagna bestämmelserna måste, fastän de ej hade karaktären av fixa normer, dock bliva av betydelse såväl för bankledningarna som för tillsynsmyndigheten. Av bestämmelsernas avfattning framginge tydligt deras huvudsyfte, nämligen förekommande av fara för bankens säkerhet. Kreditens storlek i förhållande till bankbolagens fonder skulle sålunda icke ensam vara avgörande, utan hänsyn skulle tagas även till beskaffenheten av den för krediten lämnade säkerheten och kredittagarens ekonomiska ställning. Av betydelse bleve även, huruvida banken lämnat flera större krediter till andra kredittagare. Med hänsyn till vikten av att nu omförmälda bestämmelser verkligt iakttoges, borde det åligga tillsynsmyndigheten att hålla noggrann uppsikt däröver. Bankinspektionen torde också genom periodiskt inkommande förteckningar eller eljest infordrade uppgifter rörande bankernas större engagemang bliva i tillfälle att övervaka bestämmelsernas efterlevnad.

I 48 respektive 164 § i kommitténs förslag föreslogos bestämmelser angående kredit åt banks direktörer m. fl., enligt vilka bestämmelser bank ej finge lämna kredit till direktör eller tjänsteman vid bankens huvud- eller avdelningskontor, åt vilken uppdragits att ensam eller i förening med annan avgöra på styrelsen ankommande ärenden, till revisorer i banken eller till bolag eller förening, vari sådan befattningshavare eller revisor såsom delägare eller medlem ägde ett väsentligt ekonomiskt intresse, utan mot säkerhet av värdehandling, vari omyndigs medel finge utan överförmyndares samtycke anbringas.

Vidare föreslogs, att bank ej skulle få bevilja kredit mot borgen av sådan person, bolag eller förening, som nyss sagts, eller mot växel, varå dylik person, bolag eller förening vore acceptant, trassent eller endosent.

Beviljande av kredit till styrelseledamot, som ej innehade nyss nämnd befattning, finge ej ske utan mot pant, som prövades i och för sig innebära fullgod säkerhet, eller genom diskontering av växlar, vilka vore grundade å verkliga handelsaffärer.

Bankföreningen anmärkte mot kommitténs förslag i dessa delar i huvudsak följande:

Vissa av de angående kreditgivningen lämnade bestämmelserna hade icke karaktären av föreskrifter utan av anvisningar angående bankrörelsens skötsel med mer eller mindre subjektiv betoning. Såsom exempel härå nämndes bestämmelserna i fråga om belåning mot pant av aktier, att »skäligen marginal» skulle finnas och att kreditbeloppet »såvitt möjligt» icke vid någon tidpunkt finge överstiga aktiernas värde, samt

bestämmelserna i förslagets 47 och 163 §§ angående kreditgivning på en hand.

Mot riktigheten av dessa bestämmelser i och för sig hade bankföreningen intet att erinra, men föreningen ansåge det ej vara lämpligt, att lagstiftningen upptog bestämmelser av sådant slag, bland annat därför att genom sådana bestämmelser de linjer, som uppdragits för reglerandet av bankspektionens förhållande till bankerna, kunde bringas i förvirring. I såväl bankspektionens som bankernas intresse borde inspektionens befogenhetsgränser hållas klara och oomtvistliga. Såsom ett exempel på de vådor i nu berörda hänseende, som kunde föränledas av att lagparagrafernas objektiva stadganden bleve blandade med tillsatser av subjektiv karaktär, ville bankföreningen påpeka följande. I kommitténs motiv till de förslagna 46 och 162 §§ anmärktes, att om ledningen saknat objektiva skäl för sin prövning av säkerhetens värde, kunde en verklig prövning icke anses hava kommit till stånd, vilket kunde berättiga inspektionen att ingripa enligt förslaget 235 §. Härmed torde hava avsetts ingripande enligt första momentet av sistnämnda paragraf, vilket stycke åsyftade överträdelse av lag. Vid dylikt förhållande ansåge sig bankföreningen redan i motiven hava belägg för huru närliggande frestelsen vore att, vid en sammanblandning i lagtexten av ifrågavarande slag, förvandla omdömesfrågor till lagfrågor, omdömesfel till lagbrott. Bankföreningen ville bestämt förorda, att lagtexten i möjligaste mån frigjordes från bestämmelse, som närmast hade rådgivande karaktär eller eljest lämnade avsevärt utrymme åt det subjektiva omdömet.

Den i förslaget upptagna regeln, att kredit endast finge i undantagsfall beviljas annat än mot realsäkerhet eller borgen, vore icke, huru gagnelig den merendels än kunde vara i den praktiska tillämpningen, för alla fall så obestriddligt riktig, att den borde godtagas såsom en allmängiltig princip. En sådan bestämmelse kunde lätt nog giva anledning till ett slentrianmässigt förbiseende av lånesökandens person och uppmärksamhetens koncentrerande på säkerhetens beskaffenhet. Denna kreditregel, som redan funnes given i bankernas bolagsordningar, torde i hög grad hava bidragit till skapandet av det nät av borgensförbindelser ävensom till det lätt sinniga umgående med dylika, som vore utmärkande för vårt land. På dessa skäl ville föreningen, som ej underskattade betydelsen av den föreslagna undantagsbestämmelsen, avseende kortvariga affärskrediter, förorda, att denna fråga ej bleve reglerad genom lagstiftning.

Föreningen ansåg, att genom de föreslagna bestämmelserna angående aktiebelåning aktier i gemen skulle få en hallstämpel såsom framför andra farliga papper, med vilka man helst borde undvika att taga befattning. Ett sådant intryck skulle vara högst olyckligt, då det i industriens och företagsamhetens intresse vore viktigt, att det genom krisen efter världskriget nära nog bortsopade förtroendet till de industriella aktierna bleve i någon mån återställt. Vad särskilt anginge stadgandet om förbud mot belåning av aktier i vissa bolag ville föreningen erinra, att ett utmärkande drag för den industriella utvecklingen icke minst under det sista decenniet vore, att stora industrikoncerner, framförallt sådana med internationell läggning, funne nödvändigt att operera med dotterbolag i allt större omfattning. Dylika bolags verksamhet tenderade mer och mer att huvudsakligen bestå i att förvalta aktier. Då denna utveckling vore i starkt framåtskridande, syntes ett förbud sådant som det

föreslagna kunna få till följd att ett stort antal av landets mest ansedda industriaktier och ledande börsapper, vilka dessutom åtnjöte internationellt namn och anseende, skulle vara eller efter hand bliva helt portförbjudna i de svenska bankerna. Den skadliga verkan härav syntes föreningen alltför uppenbar för att ett godtagande av förbudet, i den omfattning kommittén givit detsamma, kunde ifrågakomma.

Beträffande de av kommittén föreslagna bestämmelserna angående kreditgivning åt banks funktionärer ansåg föreningen, att revisorer borde i detta hänseende likställas med sådana styrelseledamöter, vilka icke vore befattningshavare i banken, samt anförde såsom skäl härför, att om de stränga bestämmelser, som enligt förslaget gällde för banks funktionärer, tillämpades jämväl å revisorer, komme att från detta uppdrag uteslutas praktiskt taget varje näringsidkare, som hade förbindelse med banken. Vidare måste, enligt föreningens förmenande, definitionen på de värdehandlingar, vilka i de strängaste fallen kunde godtagas såsom säkerhet, anses mer än nödigt restriktiv; goda industriobligationer och bankdepositioner även på kort tid borde vara antagliga såsom hypotek.

Bank- och fondinspektionen anförde i sitt yttrande över kommitténs förslag i anledning av bankföreningens anmärkningar bland annat:

I lagen om fondkommissionsrörelse och fondbörsverksamhet, exempelvis i 10 §, över vilken lags efterlevnad inspektionen även hade att utöva tillsyn, funnes bestämmelser, som hade karaktären av anvisningar med mer eller mindre subjektiv betoning, utan att tillsynen över denna lags efterlevnad hittills berett vare sig inspektionen eller, såvitt känt vore, dem, som varit föremål för tillsynen, några olägenheter. Inspektionen delade kommitténs mening, att de i de avsedda bestämmelserna föreslagna grundsatserna vore av sådan vikt, att de borde få uttryck i banklagen. Sannolikt torde utvecklingen komma att gå sålunda, att på grundval av de allmänna grundsatser, som i de förevarande bestämmelserna fått sitt uttryck, kutymen utbildade sig i fråga om bestämmelsernas rätta tillämpning, vilket dock icke innebure, att avvikelser från dessa kutymen vare sig för särskilda fall eller mera allmänt under särskilda förhållanden komme att betraktas såsom lagbrott.

Bankinspektionen förklarade sig ej hysa någon tvekan om det riktiga och lämpliga i den av kommittén uppställda grundsatsen för banks kreditgivning, att säkerhet skulle ställas. — Det föreslagna förbudet mot viss aktiebelåning måste anses utgöra en utbyggnad av det sedan år 1922 gällande förbudet för bank att förvärva aktier i emissionsbolag m. fl. bolag. Några olägenheter av sistnämnda förbud hade icke förmärkts, varför inspektionen ansåge, att några betänkligheter mot de föreslagna bestämmelserna icke behövde hysas. De föreslagna liksom de gällande bestämmelserna torde ej avse aktier i sådana bolag, vilka handhade ledningen av en homogen industri eller affärsverksamhet, som av organisatoriska skäl uppdelats på ett antal dotterbolag.

Industriförbundet yttrade:

Mot den föreslagna bestämmelsen om skälig marginal vid aktiebelåning kunde i princip givetvis ingen erinran göras, och denna regel vore i själva verket endast uttryck för en i bankrörelsen allmänt tillämpad praxis. Det kunde emellertid befaras, att den föreslagna begränsningen av bankernas rätt att belåna aktier, medan liknande begränsning icke ifrågasattes beträffande rätten att belåna andra förmögenhetsobjekt, i sin mån

skulle ytterligare minska allmänhetens benägenhet att genom aktieförvärv direkt låta sina besparingar komma industrien tillgodo. Fall kunde också förekomma, då en strikt tillämpning av regeln skulle sätta en bank i det läge, att den i stället för att taga pant i aktier nödgades övertaga den av aktierna representerade egendomen. Av dessa skäl ansåge sig förbundet ej kunna tillstyrka stadgandet. I fråga om förbudet mot belåning av aktier i vissa bolag framförde förbundet i huvudsak samma synpunkter som bankföreningen.

Samtliga handelskammare, som inkommo med yttrande över kommitténs förslag, ansågo, att de av kommittén föreslagna bestämmelserna angående kreditgivning åt banks funktionärer vore alltför stränga, samt att revisorer borde i detta hänseende likställas med banks styrelseledamöter.

Kommerskollegium framhöll, att då de föreslagna bestämmelserna angående aktiebelåning och kreditgivning på en hand måste anses giva uttryck åt sunda principer inom bankväsendet, de i varje fall icke kunde vara ägnade att skada bankerna eller näringslivet. Kollegiet anförde vidare:

Dessa bestämmelser vore möjligen ägnade att skänka ökat, måhända understundom behövt eftertryck åt tillsynsmyndighetens föreskrifter. Däremot kunde de icke anses vara av den betydelse, att de skulle motivera en lagändring, därest en revision av ifrågavarande paragrafer i banklagen icke ansåges av andra skäl påkallad. Önskligt vore, att stadgandet, att kreditbeloppet såvitt möjligt icke vid någon tidpunkt under kreditens fortbestånd överstege aktiernas marknadsvärde, gaves en sådan ändrad formulering, som tilläte en viss elasticitet i tillämpningen vid krisartade tillfällen. Beaktande borde skänkas åt sådana fall, då jämte aktier förekomme även annan säkerhet som fyllnadshypotek.

Beträffande stadgandet om förbud mot viss aktiebelåning påpekades, att ordalagen i stadgandet anslöte sig till uttrycken i banklagens nuvarande 48 respektive 164 §, rörande vilken veterligen ingen oklarhet förspors. Skulle ovisshet råda, syntes det angeläget, att en lämplig omformulering skedde.

Fullmäktige i riksbanken förklarade sig vilja ansluta sig till den princip, som tagit sig uttryck i den föreslagna bestämmelsen om förbud mot belåning av vissa aktier. Då emellertid åt stadgandets tillämpning syntes kunna komma att givas en vidare omfattning än kommittén enligt motiveringen avsett, så borde en sådan omformulering göras, att den befärade misstolkningen såvitt möjligt förebygges.

De sakkunniga föreslå i huvudsak samma bestämmelser som kommittén.

Gentemot bankföreningens anmärkning, att vissa av de föreslagna bestämmelserna i 46 respektive 162 samt 47 respektive 163 §§ hade karaktären av anvisningar angående lämpligaste sättet att sköta bankverksamhet samt att bestämmelser av sådant innehåll icke borde förekomma, anföra de sakkunniga, att på de områden av bankverksamhet, varå dessa bestämmelser skulle tillämpas, vore det nödvändigt att ej skapa alltför strikta regler, vilkas tillämpning i många fall kunde medföra men för

verksamheten. Av denna anledning syntes lagstiftaren dock ej böra helt avstå från att meddela föreskrifter. De föreslagna bestämmelserna hade sin stora betydelse såsom ett stöd för bankinspektionen, när denna ansåge sig behöva inskrida mot en bank i anledning av dess kreditgivning. I anledning av bankföreningens yttrande angående den föreslagna bestämmelsen i 1 mom. 46 respektive 162 § ville de sakkunniga framhålla, att om en verklig prövning från bankledningens sida av för kredit ställd säkerhet icke kunde anses hava ägt rum, vore bankinspektionen berättigad att ingripa jämlikt förslaget 235 § 1 och 2 mom.; kunde åter verklig prövning från bankledningens sida anses hava ägt rum, men bankinspektionen hyste den upplattningen, att säkerheten måste anses vara otillfredsställande, kunde detta giva inspektionen anledning att hos bankledningen göra sådan erinran, som omlörmäles i 235 § 3 mom. Man kunde sålunda göra en uppdelning mellan, å ena sidan, vad som vore att anse såsom en överträdelse av ifrågavarande bestämmelse och, å andra sidan, vad som vore att hänföra till en omdömesfråga angående säkerhetens beskaffenhet.

Från regeln om säkerhets ställande såsom förutsättning för kredit upptaga de sakkunniga samma undantag som 1924 års kommitté, dock har, i anledning av en av bankföreningen framställd anmärkning, med stat, kommun eller annan jämförlig samfällighet likställt kassa eller inrättning med av Konungen fastställt reglemente.

Beträffande aktiebelåning framhålla de sakkunniga, att denna med fullt fog borde ur säkerhetssynpunkt anses innebära särskilda riskmoment, och att därför stadganden om särskilda försiktighetsmått beträffande sådan belåning vore fullt på sin plats.

Gentemot vad i de över kommitténs förslag avgivna yttrandena anförts därom, att därest på grund av den föreslagna bestämmelsen om skälig marginal omsättning av ett lån måste vägras, samt banken därefter för att erhålla likvid realiserade de för lånet pantsatta aktierna, i kristider en sådan försäljning av en större post aktier kunde åstadkomma ytterligare kursfall, erinra de sakkunniga, att en dylik realisation i många fall torde undvikas redan därigenom, att låntagaren ställde ytterligare säkerhet för sitt lån. Vidare hade en bank möjlighet att, i stället för att realisera pantsatta aktier, tillsvidare övertaga desamma såsom betalning för fordringen eller att under någon kortare tid låta det förfallna lånet förbliva oregerat, så framt låntagaren gjorde sannolikt, att han inom denna tid kunde verkställa inbetalning av vad som motsvarade skälig marginal mellan belåningssumman och aktiernas marknadsvärde. De sakkunniga ansåge sålunda, att varken hänsyn till låntagaren eller förhållanden av allmän ekonomisk art borde hindra antagandet av de av kommittén föreslagna bestämmelserna. De svenska bankerna beviljade i stor utsträckning omsättning av meddelad kredit och, delvis på grund härav, hade aktielånen, vilka i Sverige tidvis haft en mycket spekulativ inriktning, ofta blivit mycket långvariga. Det syntes de sakkunniga sannolikt, att de föreslagna bestämmelserna komme att verka därhän, att belåningskurserna bleve lägre och kreditgivning mot aktier av mera kortfristig karaktär än nu vore fallet. En utveckling i sådan riktning skulle vara till betydande gagn för bankverksamheten.

De sakkunniga upptaga i oförändrad form det av kommittén föreslagna stadgandet angående förbud mot belåning av vissa slag av aktier samt anföra gent emot den framförda kritiken mot stadgandets formulering följande:

De av bankföreningen m. fl. åsyftade bolagen torde icke böra hänföras till sådana bolag, vilkas huvudsakliga verksamhet består i att förvalta aktier. De åsyftade bolagens huvudsakliga verksamhet finge anses vara att arbeta för eller understödja den rörelse, som bedreves av de olika dotterbolag, vilkas aktier bolaget innehade; moderbolaget och dotterbolagen kunde sägas tillsammans utöva en homogen verksamhet, vilken av organisatoriska skäl uppdelats mellan moderbolaget såsom den ledande för verksamheten i dess helhet och de olika dotterbolagen, vilka i realiteten endast vore organ för moderbolaget. Såsom exempel på dylika företag, vilkas aktier, enligt de sakkunnigas åsikt, icke drabbades av ifrågavarande förbud, kunde nämnas trafikaktiebolaget Grängesberg—Oxelösund, Svenska tändsticksaktiebolaget och aktiebolaget Svenska kullagerfabriken.

Såsom förut nämnts, skulle det enligt kommittéförslaget vara bankobtaget att såsom pant mottaga aktie i emissions- och förvaltningsbolag tillika med annan säkerhet, som i och för sig prövats betryggande. Då syftemålet med ifrågavarande förbud vore att bankerna överhuvudtaget ej skulle godtaga dylika aktier såsom säkerhet för lån, och då den av kommittén föreslagna bestämmelsen vid sin tillämpning måhända skulle kunna medföra, att prövningen av den andra säkerhetens beskaffenhet bleve mindre sträng, om nämnda aktier tillika skulle utgöra säkerhet, hava de sakkunniga ansett bestämmelsen mindre lämplig och hava därför i sitt förslag uteslutit densamma.

Förlagsbevis har av de sakkunniga ansetts böra jämväl i kredithänseende behandlas på samma sätt som aktier.

Den förut omförmälde reservanten har i sistnämnda del, såsom av det föregående framgår, anfört avvikande mening såtillvida, att han förklarat sig anse förbud att såsom pant mottaga eget förlagsbevis sakna fog.

Vidare föreslå de sakkunniga, att samma bestämmelser, som föreslagits beträffande kreditgivning, även skola äga tillämpning i fråga om garantiförpliktelser, som bank av olika anledningar ikläder sig.

Beträffande kreditgivning på en hand upptaga de sakkunniga i förslagens 47 respektive 163 § samma bestämmelser som kommittén.

I fråga om bestämmelserna angående kredit åt vissa av banks funktionärer ansluta sig de sakkunniga till kommitténs förslag, med det undantag, att i anledning av erinringar, bland annat från bankinspektionen, de sakkunniga föreslå, att bolag eller förening, vari nyss nämnda befattningshavare eller revisor i bank såsom delägare eller medlem äga ett väsentligt ekonomiskt intresse, skola kunna, utan att behöva ställa i 1 mom. i paragrafen omförmäld säkerhet, få åtnjuta kredit genom diskontering av växlar, grundade å verkliga handelsaffärer.

Beträffande åter banks revisorer anse de sakkunniga, som framhålla

vikten av att revisorerna gentemot bankens ledning intaga en självständig ställning, att dessa icke böra likställas med sådana styrelseledamöter, som ej äro befattningshavare i banken.

De sakkunniga föreslå med avseende å övergången, att om bank vid tiden för lagens ikraftträdande såsom pant innehar aktie i bolag, vars huvudsakliga verksamhet består i att förvalta eller driva handel med aktier eller som idkar emissionsrörelse, eller av sådant bolag utfärdat förlagsbevis, banken icke skall vara berättigad att såsom pant innehava aktien eller förlagsbeviset längre än fyra år efter det lagen trätt i kraft.

I sitt yttrande i anledning av det nu föreliggande sakkunnigförslaget hemställer *styrelsen för bankföreningen*, under åberopande av sitt tidigare gjorda uttalande i ämnet, att bestämmelsen om förbud för bank att såsom pant mottaga eget förlagsbevis måtte utgå.

Bank- och fondinspektionen framhåller, att bank bör förbjudas att belåna eget förlagsbevis, samt åberopar vad inspektionen anfört angående förvärv av eget förlagsbevis.

Östergötlands och Södermanlands handelskammare förklarar sig intet hava att erinra mot de i 46 och 47 respektive 162 och 163 §§ föreslagna bestämmelserna angående kreditgivningen i och för sig men anser, att dessa bestämmelser såsom hitintills hade sin rätta plats i bankernas bolagsordningar.

Handelskammaren för Örebro och Västmanlands län har mot de framförda kreditgivningsprinciperna intet annat att erinra, än att handelskammaren ifrågasätter, om bestämmelsen, att kreditbeloppet vid belåning av aktier och förlagsbevis så vitt möjligt icke vid någon tidpunkt under kreditens fortbestånd finge understiga marknadsvärdet, borde lagfästas; under alla omständigheter borde i detta hänseende meddelas övergångsbestämmelser, vilka medgäve ett uppskjutande av annars nödvändiga, för aktiemarknaden ödesdigra realisationer. Handelskammaren anser dock, att bestämmelser angående kreditgivning lämpligen borde förekomma i bankernas bolagsordningar. Handelskammaren biträder förslaget om förbud för bank att såsom pant mottaga eget förlagsbevis.

I fråga om kreditgivning enligt 48 respektive 164 § åberopar *Stockholms handelskammare* sitt tidigare yttrande. *Östergötlands och Södermanlands handelskammare* och *handelskammaren i Gävle* anföra, att i kredithänseende banks revisorer borde jämsställas med i 48 respektive 164 § 3 mom. omförmälda styrelseledamöter.

Gotlands handelskammare uttalar, att bestämmelsen angående kredit åt i första momentet av dessa paragrafer omförmälda bolag eller föreningar borde utgå ur lagtexten eller att, om detta icke läte sig göra, dessa företag måtte få beviljas kredit enligt samma regler, som gällde för kredit åt styrelseledamöter.

Handelskammaren i Göteborg framhåller, under hänvisning till sitt förra yttrande, att alltför stränga fordringar för beviljande av kredit

åt banks revisorer kunde medföra konsekvenser, som ej vore till fördel för bankerna eller näringslivet; då angående banks revision föreslagits skärpta bestämmelser samt föreskrift om granskning genom särskilt utsedda opartiska och sakkunniga personer, syntes garantier för revisors självständighet av det slag, som dessa kreditbestämmelser åsyftade, vara än mera obehövlige.

Handelskammaren för Örebro och Västmanlands län erinrar om vådan, enligt handelskammarens åsikt, av att i kredithänseende likställa banks revisor med sådana funktionärer hos banken, som avses i första momentet i 48 respektive 164 §.

Industriförbundet förklarar sig, under åberopande av sitt tidigare utlåtande, principiellt ej hava något att invända mot det föreslagna förbudet mot belåning av aktier i vissa bolag, såvitt denna bestämmelse gäller rena emissionsföretag, men anser, att en bestämd skillnad måste göras för aktier i sådana emissions- eller investmentbolag, som enligt uttrycklig bestämmelse i gällande bolagsordning äro förhindrade att upptaga lån. Förbundet anför vidare, att aktier i dylika bolag kunde erbjuda en god säkerhet och betydligt mindre risk än de däri ingående aktieposterna var för sig. Möjligheterna för bankerna att avyttra sina nuvarande industriaktieinnehav skulle påtagligen väsentligen underlätas, om dessa aktieinnehav kunde sammanföras i dylika investmentbolag, vars aktier kunde bliva mycket begärliga placeringsobjekt för allmänheten. Även med hänsyn härtill syntes det lämpligt att för dessa företag stadga undantag.

Kommerskollegium, som anser, att av industriförbundet anförts beaktansvärda skäl för ett sådant undantag från förbudet mot belåning av aktier i vissa bolag, som nyss nämnts, hemställer, att denna fråga måtte tagas under överbägande vid utarbetande av slutligt förslag i ämnet. Kollegiet framhåller, att de föreslagna kreditgivningsbestämmelserna, frånsett nämnda anmärkning, syntes giva uttryck åt sunda principer inom bankväsendet.

Fullmäktige i riksbanken anse — under framhållande av att banks kreditgivning av hänsyn till likviditeten borde göras så kortfristig som möjligt — att förutsättningen för det i 46 § punkt 1 angivna undantaget från den allmänna huvudregeln om säkerhets ställande vid kreditgivning borde vara, att krediten vore av kortvarig natur. Fullmäktige anföra, att kortvarighet enligt förslaget vore förutsättning för beviljande av blankokredit enligt punkt 2 i samma paragraf och att anledning icke syntes föreligga att behandla kredit enligt denna punkt annorlunda än kredit enligt punkt 1.

Fullmäktige förklara sig icke kunna dela de farhågor, som bankföreningen i sitt yttrande över kommitténs förslag uttalat därom, att på grund av de föreslagna bestämmelserna angående aktiebelåning aktier skulle få sig påtryckt en hallstämpel såsom särskilt farliga belåningsobjekt. Fullmäktige anföra vidare:

Den snabbare avveckling av aktielån, som nämnda bestämmelser torde komma att medföra, och den sänkning av belåningskurserna å aktier, som i anledning härav i många fall torde komma att tillämpas, borde befrämja en utveckling till gagn för bankverksamheten. Invändningen, att dessa bestämmelser genom att föranleda en tvångsrealisation av aktier under vissa förutsättningar komme att öka depressionen på aktiemarknaden, hade de sakkunniga bemött bland annat därmed, att en bank alltid ägde möjlighet att i stället för att realisera pantsatta aktier tills vidare övertaga desamma. Styrkan av denna invändning komme dessutom att försvagas, i den mån de föreslagna bestämmelserna vunne allmän tillämpning. Med hänsyn härtill och då det syntes fullmäktige angeläget, att aktiebelåningen bleve mera kortfristig än hittills varit fallet, ville fullmäktige tillstyrka de sakkunnigas förslag i detta avseende.

Mot den av reservanten uttalade uppfattningen att bank borde hava rätt att belåna eget förlagsbevis syntes med fog kunna invändas, att en dylik utlåning kunde göra bankens publicerade balans missvisande.

Beträffande den invändning, som fullmäktige i sitt yttrande över kommitténs förslag framställt angående formuleringen av stadgandet om förbud för bank att såsom pant mottaga aktier i emissionsbolag m. fl. företag, ville fullmäktige, med hänsyn därtill, att ifrågasvarande formulering redan kommit till användning i lagen den 22 juni 1921 utan att detta vållat olägenheter, och till den motivering de sakkunniga lämnat, nu tillstyrka förslaget i denna del.

Däremot hyste fullmäktige en viss tvekan beträffande det av de sakkunniga i motsats mot 1924 års kommitté föreslagna förbudet för bank att godtaga dylika aktier som tilläggs säkerhet. Det kunde ifrågasättas, om de sakkunnigas förslag icke ginge väl långt. Ett lån, som från början varit lämnat under iakttagande av de regler, som härutinnan i 2 mom. av 46 § föresloges, skulle, därest den ursprungligen lämnade säkerheten genom oförmodade omständigheter blivit mindre värdefull, måhända kunna förstärkas genom en låntagaren tillhörig aktiepost i nu avsedda företag. Fullmäktige ansåge sig dock icke för närvarande kunna taga definitiv ståndpunkt i denna fråga.

Med avseende å formuleringen av 46 § torde det dessutom ur principiell synpunkt böra anses mindre tillfredsställande att sammanföra egen aktie och aktie i emissionsbolag.

Fullmäktige hade övervägt, om icke 46 § lämpligen borde formuleras så, att ur 3 mom. uteslötes orden från och med »eller aktie» till och med ordet »emissionsrörelse», samt att i 2 mom., första punkten, efter ordet »kreditbeloppet» tillades »därvid hänsyn icke får tagas till värdet av aktie i bolag, vars verksamhet huvudsakligen består i att förvalta eller driva händel med aktier, eller som idkar emissionsrörelse».

Vidkommande frågan om kreditgivning på en hand gällde det att åstadkomma en omsvängning av de tendenser, som enligt fullmäktiges mening hittills varit alltför framträdande, och fullmäktige såge därför ej minst i denna punkt med tillfredsställelse det samarbete mellan tillsynsmyndigheten och riksbankens ledning, som i annat sammanhang föresloges av de sakkunniga. Fullmäktige måste vitsorda, att det under nuvarande förhållanden och med den utredning, som förelåge, icke vore möjligt att finna en fullt tillfredsställande norm för begränsning av kreditgivning på en hand och att det därför främst måste överlätas åt bankerna själva att i eget intresse begränsa en sådan kreditgivning. Fullmäktige ansåge

sig böra ansluta sig till den formulering av 47 §, som de sakkunniga föreslagit.

I fråga om bestämmelserna i förslagets 48 respektive 164 § om kreditgivning åt banks funktionärer m. m. ansåge fullmäktige, att det borde övervägas, dels om icke revisorer i kredithänseende borde föras till 3 mom., dels om icke orden »väsentligt ekonomiskt intresse» borde utbytas mot »övervägande intresse», dels ock, om ej i 3 mom. omnämnd ledamot av bankstyrelse, vilken vore affärsidkare, borde i och för rörelsen kunna erhålla kortvarig blankokredit. Enligt förslaget finge aktiebolag eller förening, vari revisor ägde ett väsentligt ekonomiskt intresse, diskontera växlar, grundade å verkliga handelsaffärer. Om revisors rörelse dreves, icke i hans eget namn utan i aktiebolags- eller föreningsform, komme han sålunda i en förmånligare ställning. Anledning saknades enligt fullmäktiges mening att behandla revisor, som dreve verksamhet i eget namn, strängare än revisor, som dreve sin rörelse i form av ett aktiebolag eller en förening. Vidare borde i analogi med bestämmelsen i 1 mom. bestämmelsen i 3 mom. utsträckas att gälla även för bolag eller förening, vari person, vilken utan att vara sådan befattningshavare, som omförmäldes i 1 mom., vore ledamot av bankbolags styrelse, ägde ett väsentligt eller eventuellt ett övervägande ekonomiskt intresse. Det i 2 mom. meddelade förbudet mot viss kreditgivning mot borgen syntes ej innefatta kreditgivning mot namnsäkerhet av däri omförmälda personer, om denna namnsäkerhet hade formen av revers, utställd av ifrågasvarande personer, varför en omredigering av bestämmelsen borde ske.

Såväl kommitténs som de sakkunnigas förslag upptager bestämmelser, vilka i vissa delar icke innebära detaljerade föreskrifter utan allenast angiva allmänna grunder för kreditgivningen. Såsom av den föregående redogörelsen framgår, hava anmärkningar framställts häremot av, bland andra, bankföreningen. Till bemötande av dessa anmärkningar vill jag åberopa de sakkunnigas motiv, därvid jag särskilt vill framhålla, att på detta område noggrant preciserade stadganden stundom äro mindre lämpliga med hänsyn till att bankernas frihet vid kreditgivningen därigenom kan bliva alltför kringskuren. *Departements-
chefen.*

De av de sakkunniga i ifrågasvarande avseende förordade bestämmelserna återfinnas i förslagets 46, 47 och 48 respektive 162, 163 och 164 §§. Huvudregeln innefattar, att bank icke må bevilja kredit utan betryggande säkerhet i fast eller lös egendom eller ock i fordringsrätt jämväl mot annan än den, vilken krediten beviljas. Såsom undantag från denna regel föreslås 1) att det skall vara bank tillåtet att bevilja kredit, utan att säkerhet ställes, åt stat, kommun eller annan därmed jämförlig samfällighet ävensom åt kassa eller inrättning, vars reglemente blivit av Konungen fastställt, så ock åt in- eller utländskt bankföretag samt 2) att kortvarig kredit skall kunna utan särskild säkerhet beviljas affärsidkare i och för hans rörelse, därest med hänsyn till omständigheterna trygghet för förbindelsens fullgörande ändock kan anses föreligga. Vidare föreslås att av vederhäftig person dragen växel, betalbar å annan ort, skall kunna i bank diskonteras, ehuru accept å densamma ej erhållits. I fråga om

kredit mot pant av aktier innefattar förslaget åläggande för bankerna att särskilt iakttaga, att vid kreditens meddelande förefinnes en med hänsyn till den eller de pantsatta aktiernas beskaffenhet och omständigheterna i övrigt skälig marginal mellan aktiernas marknadsvärde och kreditbeloppet, samt att kreditbeloppet såvitt möjligt icke vid någon tidpunkt under kreditens fortbestånd överstiger aktiernas marknadsvärde. Vidare föreslås förbud för bank att såsom pant mottaga egen aktie eller aktie i bolag, vars verksamhet huvudsakligen består i att förvalta eller driva handel med aktier eller som idkar emissionsrörelse. De föreslagna bestämmelserna angående kredit mot pant av aktier åsyftas skola hava motsvarande tillämpning i fråga om kredit mot pant av förlagsbevis.

De sakkunniga föreslå vidare, att det skall åligga bank att ägna särskild uppmärksamhet däråt, att åt samma eller med varandra i väsentlig ekonomisk intressegemenskap förbundna kredittagare kredit icke får beviljas i så stor omfattning, att därav kan uppkomma fara för bankens säkerhet. Motsvarande bestämmelse föreslås ifråga om kreditgivning i större omfattning mot säkerhet av aktier i samma bolag.

Slutligen hava de sakkunniga i sitt förslag upptagit bestämmelser, som innefatta särskilda strängare villkor för att kredit skall få beviljas åt vissa befattningshavare och åt revisorer i banken ävensom åt företag, vari sådana personer äro på visst sätt ekonomiskt intresserade. Villkor av lindrigare art föreslås för kredit åt styrelseledamöter, som ej äro befattningshavare i banken.

I vissa av de avgivna yttrandena har anförts, att frågan om banks kreditgivning icke borde göras till föremål för lagstiftning; de föreskrifter, som härutinnan vore erforderliga, borde förekomma allenast i bankernas bolagsordningar. Jag kan emellertid icke dela denna åsikt. Det är visserligen riktigt, att en lagstiftning på detta område erbjuder stora svårigheter, särskilt därför, att omständigheterna vid kreditgivning helt naturligt äro av mycket växlande art, men det synes mig vara av stor betydelse för tryggande av bankernas soliditet, att i lagen göras vissa inskränkningar med avseende å kreditgivningen. Det gäller här, såsom både kommittén och de sakkunniga framhållit, att gå fram med stor varsamhet och allenast införa sådana inskränkningar, som på grund av vunnit erfarenhet kunna anses nödvändiga. I de sakkunnigas förslag, som i denna del i allt väsentligt överensstämmer med kommitténs förslag, synas mig dessa synpunkter hava blivit på ett tillfredsställande sätt beaktade.

Beträffande de anmärkningar, som framförts mot kommitténs förslag, vilket, på sätt förut framhållits, i huvudsak överensstämmer med de sakkunnigas, vill jag hänvisa till vad de sakkunniga härom anført.

Fullmäktige i riksbanken hava i sitt utlåtande över de sakkunnigas förslag förklarar sig anse, att såsom förutsättning för beviljande av blankokredit åt av mig under 1) omförmälda låntagare bör föreskrivas, att krediten är kortvarig. Fullmäktige hava till stöd för sin hemställan om

denna ändring anført, att av hänsyn till likviditeten en banks kreditgivning borde göras så kortfristig som möjligt samt att anledning icke syntes föreligga att behandla kreditgivning till dessa låntagare annorlunda än annan kreditgivning utan säkerhet. Häremot lärer böra anmärkas, att ifrågavarande bestämmelser i första hand äro meddelade av hänsyn till bevarandet av banks soliditet och att olikheten i behandlingen av de under 1) och de under 2) omförmälda kategorierna låntagare beror på, att kreditgivning till sistnämnda låntagare måste ur berörda synpunkt anses innebära helt andra riskmoment än kreditgivning till staten, kommunerna och därmed jämförliga låntagare.

Jag vill vidare erinra om, att enligt bankernas av Konungen fastställda bolagsordningar lån ej får beviljas på längre tid än sex månader, att kassakreditiv och kredit i löpande räkning får meddelas på högst ett år, samt att blankokredit får meddelas åt kommun och annan därmed jämförlig samfällighet. Med hänsyn till det anförda anser jag, att för nu berörda kredittagare några särskilda föreskrifter angående den tid, varunder blankokredit må åtnjutas, ej böra upptagas i lagen.

Den föreslagna bestämmelsen angående marginal vid meddelande av kredit mot pant av aktier, vilken bestämmelse återfinnes i 2 mom. i 46 respektive 162 §, ger otvivelaktigt uttryck åt sunda principer för sådan kreditgivning. Emellertid torde bankerna under den nu rådande depressionen med dess starka kursfall å aktier i åtskilliga fall hava tillåtit omsättning av beviljade aktiekrediter utan att sådan marginal funnits. Efter de föreslagna bestämmelsernas ikraftträdande skulle, om vid omsättning av dessa krediter den i bestämmelsen angivna marginalen icke finnes och kredittagaren icke kan ställa en tillfredsställande säkerhet såsom utfyllnad till aktiehypoteket, banken vara förhindrad att medgiva ytterligare omsättning. Detta synes mig under rådande förhållanden kunna medföra betydande olägenheter såväl för de enskilda kredittagarna som för det ekonomiska livet i allmänhet. Med hänsyn härtill vill jag förorda, att i fråga om tidigare aktiekrediter nu berörda bestämmelse icke skall ovillkorligen tillämpas. Jag har därför upptagit en övergångsbestämmelse av innehåll, att vad i nu berörda moment stadgas icke skall före den 1 januari 1936 äga tillämpning i fråga om kredit, som meddelats före den 1 januari 1933 eller utgör omsättning av sådan kredit. Övergångsbestämmelsen innebär emellertid allenast, att banken beträffande sådan kredit icke är bunden av föreskrifterna i nu ifrågavarande lagrum utan exempelvis kan, efter prövning av omständigheterna i det särskilda fallet, därvid hänsyn givetvis främst skall tagas till kreditens betydelse för bankens egen säkerhet, bevilja omsättning fastän den i lagrummet angivna marginalen icke finnes.

Beträffande det av industriförbundet framställda förslaget om undantag från förbudet mot belåning av aktier i emissions- och förvaltningsbolag i fråga om sådant emissions- eller investmentbolag, som enligt ut-

trycklig bestämmelse i bolagsordningen för sådant bolag är förhindrat att upptaga lån, vill jag påpeka, att något sådant bolag icke finnes eller har funnits i vårt land, och att, såvitt jag har mig bekant, ej heller något förslag om bildande av dylikt bolag föreligger. Då härjämte de ekonomiska möjligheterna för startande av ett sådant företag synas mig mycket ovissa, har jag ej ansett förbundets framställning böra föranleda någon ändring i förslaget.

I likhet med de sakkunniga anser jag, att bank ej heller bör få mottaga aktier i nyssnämnda företag såsom tilläggsäkerhet.

Bankföreningen och vissa handelskammare hava i likhet med reservanten inom de sakkunniga ansett, att bank bör vara berättigad att såsom pant mottaga eget förlagsbevis. För min del vill jag ansluta mig till de sakkunnigas ståndpunkt, att sådan pantsättning bör vara förbjuden. Motivet för detta förbud är, att en sådan pantsättning skulle bliva vilseledande för bedömandet av bankens ställning; den eventuella minskning av förlagslånet, som denna pantsättning innebär, blir under pantsättnings-tiden ej redovisad i bankens balansräkning.

Beträffande bestämmelserna angående kreditgivning åt banks direktörer m. fl. hade uti ett flertal av de över kommitténs förslag avgivna yttrandena hemställts, att banks revisorer måtte uti ifrågavarande hänseende jämsställas med sådana bankens styrelseledamöter, som icke äro befattningshavare i banken. Samma hemställan har också nu gjorts i flera av de över förslaget avgivna yttrandena. Med hänsyn till vikten därav, att revisor gent emot banken intager en självständig ställning, anser jag, att stränga bestämmelser måste uppställas beträffande kredit åt revisor. Jag har därför funnit mig ej kunna biträda de gjorda framställningarna om ändring i denna del av förslaget.

I enlighet med vad fullmäktige i riksbanken hemställt har jag vidtagit den ändringen i de sakkunnigas förslag, att bestämmelserna angående kreditgivning åt styrelseledamöter, vilka icke äro befattningshavare i banken, må gälla jämväl i fråga om kredit åt bolag eller förening, vari sådan styrelseledamot är på visst sätt ekonomiskt intresserad.

Däremot anser jag mig icke kunna tillstyrka fullmäktiges förslag, att åt nyss omnämnd styrelseledamot skulle få beviljas kortvarig blankokredit i och för hans rörelse.

Slutligen har jag, i anledning av fullmäktiges framställning, föreslagit samma inskränkning i fråga om rätt till kreditgivning mot pant av fordringsbevis som enligt de sakkunnigas förslag skall gälla beträffande kredit mot borgen.

Utfärdande av depositionsbevis såsom valuta för kredit.

1924 års kommitté och de sakkunniga hava föreslagit viss ändring av 52 respektive 168 § banklagen i syfte att förhindra utfärdandet av s. k. konst-

gjorda depositionsbevis, d. v. s. depositionsbevis, i regel utställda på lång tid, som lämnas såsom valuta för beviljat lån.

Kommittén föreslog ett tillägg till 1 mom. i denna paragraf, enligt vilket förfallotiden för mot bevis insatta medel icke skulle få bestämmas annorlunda än till viss dag, högst ett år, efter medlens insättande eller till viss tid, högst ett år, efter uppsägning; uppsägningstiden skulle angivas i beviset.

Kommittén anförde, att sådana transaktioner, som man genom den föreslagna bestämmelsen ville förhindra, kunde vara ägnade att ogynnsamt påverka penningvärdet. För bankerna, som vid lånens beviljande icke behövde utbetala något belopp, föreläge frestelse att icke underkasta kreditfrågan en tillräckligt noggrann prövning. Erfarenheten hade visat, att banker utfärdat dylika bevis i sådan omfattning, att dessa, då de förföllo till betalning, kunde vålla svårigheter. — Den närmast till hands liggande åtgärden kunde synas vara att förbjuda utfärdandet av depositionsbevis i samband med beviljande av lån. Ett sådant förbud skulle emellertid lätt kunna kringgås, och *kommittén* hade därför ansett, att det avsedda syftet lättare kunde uppnås genom den föreslagna bestämmelsen.

Bankföreningen medgav, att transaktioner med s. k. konstgjorda depositionsbevis i allmänhet vore olämpliga, men de avsedda missbruken kunde ej motivera det föreslagna förbudet, som stode i strid mot en av banklagstiftningens grundprinciper, nämligen att gynna den på längre tid bundna inlåningen. Ett lagfäst förbud att mottaga depositioner på längre tid än ett år måste enligt föreningens mening te sig skäligen obegripligt.

Bankinspektionen, som vitsordade behovet av åtgärder för att förhindra utgivandet av konstgjorda depositionsbevis, påpekade, att den föreslagna bestämmelsen icke innefattade förbud för bankerna att mottaga penningar på längre tid. Bankerna kunde på annan räkning än depositionsräkning mot vanligt kvitto mottaga penningar bundna för längre tid än i bestämmelserna avsåges, och vidare kunde penningar faktiskt inestå på depositionsräkning en längre tid även om överenskommelse ej träffats. *Inspektionen* ansåge dock, att om en bank angående insättning å annan räkning än depositionsräkning utfärdat handling, som i och för sig kunde utgöra belåningsobjekt, t. ex. motbok, dylik handling i nu förevarande hänseende skulle vara att anse såsom bevis i förslaget mening.

Tre handelskammare (handelskamrarna i Göteborg och i Gävle samt Västernorrlands och Jämtlands läns handelkammare) ansågo bestämmelsen olämplig och stridande mot allmänt godtagna principer angående banks inlåning.

Kommerskollegium fann bestämmelsen lätt att kringgå samt ansåg det knappast välbetänkt att försvåra den långfristiga inlåningen.

De sakkunnigas förslag i denna del överensstämmer med *kommitténs*.

De sakkunniga anföra:

Med hänsyn till de missbruk av depositionsbevis, som vid beviljande av kredit förekommit, vore bestämmelser till förhindrande av dylika trans-

aktioner önskvärda. Emellertid skulle en bestämmelse, varigenom bank förbjödes att lämna valuta för lån genom utfärdande av depositionsbevis, vara, såsom kommittén framhållit, mycket lätt att kringgå.

Med den av kommittén föreslagna formuleringen omöjliggjordes ju visserligen ej att kredit beviljades genom utfärdande av sådana depositionsbevis, enligt vilka de insatta medlen ej vore bundna för längre tid än ett år. Emellertid syntes det ej vara att befara, att en sådan kreditgivning skulle erhålla någon större omfattning; just den omständigheten, att bevisen skulle infrias först efter lång tid, hade utgjort anledningen till att vissa banker inlåtit sig på dessa transaktioner.

En verklig inlåning, bunden på längre tid än den å depositionsräkning i vanliga fall brukliga eller fyra månader, hade ej förekommit i vårt land, med ett för en kortare tid gällande undantag, då bankerna tillämpade en något högre räntesats för inlåning bunden på ett år. Något behov vare sig för bankerna eller för dess kunder att tillämpa andra normer beträffande inlåningstiden än de hittills gällande torde icke kunna påvisas. Bestämmelsen, som föreslagits främst med hänsyn till insättning å depositionsräkning, gällde naturligtvis även insättning å annan räkning, avseende viss tid, om vilken insättning utfärdades bevis. Med bevis åsyftades i lagen handling, varigenom bank förpliktade sig att mot handlingens företeende återbetala det insatta beloppet. Hit hörde sålunda ej vid insättningar å kapitalräkning brukliga kvitton, vilka ej behövde uppvisas vid uttagning av medel å sådan räkning. Men utfärdades angående insättning s. k. motbok, torde denna vara att anse såsom sådant bevis, som i lagen avsåges.

En av de sakkunniga, bankdirektören Lagercrantz, har i denna fråga anmält avvikande mening. Reservanten anför:

I likhet med bankföreningen funne reservanten det oriktigt, att genom ett förbud av ifrågavarande innehåll hindra en på längre tid bunden inlåning. Visserligen vore en dylik inlåning ej för närvarande bruklig i vårt land, men förhållandena kunde ändras; i utlandet vore på sina håll den långa inlåningen av stor betydelse. Det syntes reservanten att man, innan man skrede till en så radikal åtgärd som den föreslagna, borde göra ett försök att nå det åsyftade målet genom att direkt förbjuda utfärdandet av långfristiga insättningsbevis i samband med beviljande av lån. Straffbestämmelse för överträdelse borde införas i lagen. Enligt reservantens mening torde man kunna förvänta, att bankerna allmänt komme att respektera ett uttryckligt förbud, varigenom ifrågavarande förfarande, som hittills icke gjorts till föremål för lagstiftning, skulle legalt karakteriseras såsom otillåtet och straffbart.

Bankföreningens styrelse har, under åberopande av vad bankföreningen framhållit i utlåtande över kommitténs förslag, anført:

Det borde vara möjligt att så avfatta ifrågavarande stadgande, att genom detsamma utan omvägar och i full utsträckning drabbades just det, som man ville åtkomma, nämligen s. k. konstgjorda depositionsbevis. Konsekvensen syntes emellertid bjuda, att stadgandet finge omfatta även motböcker. Styrelsen ville förorda ett nytt moment i 52 § av följande lydelse:

Bankaktiebolag må icke lämna valuta för av bolaget beviljat lån genom utfärdande av bevis, varom i 1 mom. förmäles, eller genom anteckning om insättning i motbok, ej heller eljest utfärda bevis eller göra anteckning,

som nu sagts, utan att det i beviset eller anteckningen angivna beloppet motsvaras av verklig insättning hos bolaget.

Bankinspektionen, som medgivit, att ett stadgande i den av reservanten angivna och än mer i den av styrelsen för bankföreningen föreslagna affattningen borde kunna råda bot mot det missbruk, som förekommit, anser emellertid, då med denna formulering det kunde uppstå en mången gång säkerligen svår bevisfråga angående sambandet mellan beviljat lån och utfärdat bevis, att det ur tillsynssynpunkt vore att föredraga, att bestämmelserna erhöles den av de sakkunniga föreslagna innebörden.

Handelskammaren i Göteborg och *handelskammaren i Karlstad* anse, att den föreslagna bestämmelsen borde ändras i den riktning, som bankföreningens styrelse och reservanten inom de sakkunniga föreslagit.

Handelskammaren i Gävle anser de sakkunnigas förslag mindre välbetänkt, då detsamma strede mot den goda principen att gynna den på längre tid bundna inlåningen, utan att utgöra den avsedda garantin mot de konstgjorda depositionsbevisen.

Fullmäktige i riksbanken anföra:

Det vore visserligen riktigt, att varken från bankerna eller deras kundens sida gjorts gällande något behov av längre inlåningstid än ett år, varför ett förbud mot inlåning på dylik längre tid tillsynes ej skulle beröra några verkliga intressen. Men det syntes lämpligare, att man i lag införde ett direkt förbud mot den rörelse, man ville förhindra, än att man för att nå samma mål förbjöde ett slag av inlåning, varav behov tilläventyrs längre fram kunde uppstå. De sakkunniga hade ansett ett direkt förbud lätt att kringgå men enligt fullmäktiges mening torde man dock kunna förvänta, att ett direkt förbud mot ifrågavarande transaktioner bleve tillräckligt effektivt och att det alltid bleve möjligt för tillsynsmyndigheten att, om förbudet överträdde, åstadkomma en bevisning, som möjliggjorde en sådan erinran till vederbörande bank, att en upprepning av överträdelsen icke vore att befara.

Det borde övervägas, om ej den föreslagna bestämmelsen borde ersättas med en bestämmelse av den innebörd, att *av bank såsom villkor för kredit* ej finge föreskrivas, att kreditbeloppet eller del därav under viss tid, längre än sex månader eller på längre tids uppsägning än sex månader, skulle innestå hos banken. Bestämmelsen borde ej gälla allenast medel, innestående å depositionsräkning, utan även medel, som innestode å andra räkningar. Förslaget, att villkoret för kredit skulle få innefatta, att kreditbeloppet eller del av detsamma under högst sex månader finge innestå i banken, föranleddes däraf, att det ibland torde vara önskvärdt för en bank att kunna kvarhålla såsom insättning någon del av beviljad kredit. Exempelvis vid växeldiskontering kunde bank hava anledning föreskriva, att viss del av valutan tillsvidare skulle innestå i banken såsom förstärkning av säkerheten eller till dess något särskilt villkor för ytterligare utbetalning blivit uppfyllt.

Uppenbart är, att det icke överensstämmer med sunda principer för kreditgivning att, såsom stundom är fallet, valuta för av bank beviljad kredit lämnas i form av bevis om insättning på bankräkning av det be-

*Departements-
chefen.*

lopp, varå krediten beviljats. För att förebygga ett sådant förfarande ha, i likhet med 1924 års kommitté, de sakkunniga — under framhållande av att anledningen till att vissa banker inlåtit sig på transaktioner av ifrågavarande art vore att söka i det förhållandet, att bevisen kunde förses med bestämmelse om lång förfallotid — föreslagit begränsning av förfallotiden för mot bevis insatta medel till högst ett år efter medlens insättande eller efter uppsägning. Ett stadgande av denna innebörd skulle emellertid, på sätt i vissa av de avgivna yttrandena framhållits, verka till skada för den mera långfristiga inlåningen, vilken, låt vara att den ej för närvarande kommit till nämnvärd användning i vårt land, i princip torde få anses ur bankernas synpunkt eftersträfvansvärd. Att å andra sidan inskränka sig till att, på sätt bankföreningens styrelse föreslagit, förbjuda utfärdandet av bevis, som icke motsvaras av verklig insättning, torde på ett mindre önskvärdt sätt inkräkta på bankernas möjlighet att i vissa fall i fullt lojalt syfte betinga sig att få såsom insättning under viss kortare tid kvarhålla kreditbeloppet eller del därav. Där emot finner jag betänkligheter knappast möta mot att i huvudsak giva den av bankofullmäktige anvisade utvägen min anslutning. Jag förbiser därvid icke, att denna utväg ej erbjuder samma fördelar ur kontrollsynpunkt som den av de sakkunniga föreslagna, men jag anser mig kunna utgå från att tillsynsmyndigheten har i sin hand att i allt fall åstadkomma tillfredsställande kontroll. Jag förordar således, att åt stadgandet gives det innehåll, att vid beviljande av kredit bank icke må göra förbehåll därom att kreditbeloppet eller del därav skall insättas hos banken för längre tid än sex månader. Av systematiska skäl föreslår jag, att detta stadgande får sin plats i särskilda paragrafer med nummer 50 a respektive 166 a.

Ändring av 51 resp. 167 § banklagen.

Enligt 51 respektive 167 § banklagen må bank ej utfärda tryckta eller graverade, till innehavaren eller order ställda förbindelser.

1924 års kommitté föreslog det tillägget till ifrågavarande stadgande, att bank ej heller finge ikläda sig ansvarighet för dylika förbindelser.

Såsom motiv för den föreslagna bestämmelsen åberopade kommittén, att det ibland inträffat, att en bank iklätt sig ansvar för obligationer, som utfärdats av annan, samt att ett sådant förfarande strede mot grunderna för ifrågavarande paragraf, vartill komme, att bank därigenom ådroge sig förpliktelser av icke bankmässig natur, vilka kunde medföra fara för dess soliditet.

Bankföreningen, som ansåg det av kommittén föreslagna förbudet i allmänhet befogat, framhöll emellertid, att i vissa fall, bland annat vid relaxation av in-teckningar, det vore önskvärdt, att bank bereddes möjlighet att tillhandahålla sin garanti såsom ersättning för viss från obligationshypoteket lösgjord in-teckning.

Även två *handelskammare* (handelskammaren i Göteborg och handelskammaren för Örebro och Västmanlands län) framställde invändningar av samma innebörd som bankföreningen.

Bankinspektionen fann det föreslagna stadgandet önskvärt samt anförde gentemot den av bankföreningen framförda anmärkningen, att det icke torde saknas möjligheter att på annat lika lämpligt sätt som att bank iklädde sig ansvarighet för utelöpande obligationer vinna de av föreningen angivna önskemålen; det föreslagna stadgandet syntes ej utesluta möjlighet för bank att ansvara för obligationsutfärdarens utfästelse att inom viss tid ersätta visst obligationshypotek med annat.

De sakkunniga tillstyrka kommitténs förslag samt anföra, att om en obligationsutfärdare vill lösgöra någon del av obligationshypoteket, bör han kunna sätta annan säkerhet i stället och ej behöva anlita garanti från banken.

Fullmäktige i riksbanken hava anmärkt, att det ur en banks synpunkt i realiteten icke vore någon skillnad, om den lämnade sin garanti i nämnda begränsade omfattning, eller om banken för ändamålet tillhandahölle ett depositionsbevis; i båda fallen vore det brukligt att lämna säkerhet och bankens risk bleve sålunda densamma. Fullmäktige, som i princip ville tillstyrka förslaget, betonade önskvärdheten av en omformulering, varigenom den av bankföreningen framhållna synpunkten tillgodosåges.

För egen del finner jag mig med hänsyn till vad bankinspektionen och *Departementschefen.* de sakkunniga anfört böra biträda de sakkunnigas förslag.

Banks verkställande organ.

I fråga om banks verkställande organ hava varken 1924 års kommitté eller de sakkunniga ansett sig böra föreslå någon rubbning av de grundsatser, på vilka den gällande banklagen i likhet med den allmänna aktiebolagslagen vilar och som innebära, att styrelsen ensam är banks verkställande organ och ansvarig för bankens ledning, men att å andra sidan styrelsen äger befogenhet att åt en eller flera av styrelsens ledamöter eller utanför styrelsen stående personer delegera viss beslutanderätt. Däremot hava kommittén och de sakkunniga funnit vissa förhållanden, som närmast gälla det *sätt*, varpå det nuvarande systemet tillämpas, påkalla uppmärksamhet och i anledning härav i 56 respektive 172 § i förslaget upptagit en del bestämmelser för åstadkommande i viss mån av en reglering av förhållandet mellan styrelsen och de personer, åt vilka styrelsen givit i uppdrag att utöva vissa styrelsens befogenheter.

Därjämte hava de sakkunniga föreslagit den ändring i 53 respektive 169 § banklagen, att antalet styrelseledamöter i bank — vilket enligt gällande bestämmelser ej får understiga fem — icke må överstiga tio, med rätt dock för Konungen att, när särskilda skäl därtill äro, medgiva större antal,

dock ej högre än femton, samt att av styrelseledamöterna ej flera än en för varje påbörjat femtal må vara befattningshavare i banken. Till stöd för detta förslag anföra de sakkunniga:

I de större bankerna vore antalet styrelseledamöter ganska stort, för närvarande varierande mellan 12 och 29 personer. En stor styrelse kunde emellertid icke anses utgöra någon garanti för en bättre skötsel av en banks angelägenheter, tvärtom kunde det motsatta påstås; det stora antalet ledamöter torde medföra, att dessas känsla av ansvar för bankens ledning avtrubbades, och man torde även kunna antaga, att vid tillsättandet av en sådan styrelse en del personer invaldes ej så mycket av hänsyn till den insats i bankens ledning, de beräknades kunna göra, som fastmer av hänsyn till deras ställning i samhället eller till andra liknande omständigheter.

Styrelsen brukade å direktionen överflytta en del av sina förvaltningsbefogenheter, varvid beträffande viktigare av direktionen vidtagna åtgärder anmälan härom gjordes vid nästkommande styrelsesammanträde. Beträffande dessa åtgärder hade styrelsen sålunda allenast en efterhandsprövning, och ifråga om de ärenden, där styrelsen själv skulle fatta beslut, hade dessa förberetts av direktionen, som väl också i regel avgåve ett förslag till avgörande och som sedermera skulle bringa styrelsens beslut i dessa ärenden till verkställighet. Med hänsyn till den ställning direktionen sålunda intog i förhållande till styrelsen vore det av vikt, att ej alltför många av styrelsens ledamöter tillhörde direktionen eller eljest vore befattningshavare i banken.

Beträffande utövande av den styrelsen tillkommande beslutanderätten upptog kommittén i förslagets 56 respektive 172 § ett stadgande, att styrelsen ej skulle få åt enskild styrelseledamot eller annan person uppdraga att ensam eller i förening med annan avgöra på styrelsen ankommande ärenden med mindre föreskrifter blivit av styrelsen meddelade angående den befogenhet i olika avseenden, som uppdraget skulle medföra. Dessa föreskrifter skulle meddelas i en av styrelsen för högst ett år i sänder fastställd instruktion. Styrelsen skulle äga när som helst återkalla eller inskränka sådant uppdrag samt utan hinder därav själv avgöra ärende av varje slag. Styrelsen skulle dock ej få lämna dylikt uppdrag beträffande avgörandet av vissa, närmare angivna ärenden.

Kommittén anförde i sina motiv, att ofta mycket stora engagemang ingåtts eller andra viktiga avgöranden träffats, utan att styrelsen förrän efteråt fått vetskap därom eller i varje fall utan att densamma på ett tillräckligt tidigt stadium blivit i tillfälle att taga saken under prövning. Vidare hade det, när det gällt att klargöra ansvaret för åtgärder, som vidtagits av verkställande direktören eller annan direktör i banken, understundom visat sig råda en viss oklarhet om gränserna för vederbörandes befogenhet.

Bankföreningen anförde i sitt yttrande över kommitténs förslag, att genom de föreslagna bestämmelserna hade gjorts ett försök att i viss mån åstadkomma en reglering av frågan, i vad mån och med vilken verkan jämväl andra personer än de, åt vilka uppdragits att teckna bolagets firma, kunde handla å bolagets vägnar. Detta försök hade icke utfallit lyckligt,

och för vinnande av ett gynnsamt resultat torde krävas en genomgripande bearbetning av den ifrågavarande delen av lagstiftningen. En sådan revision borde emellertid anstå, tills den kunde ske i sammanhang med en överarbetning av aktiebolagslagen, och därvid borde den av kommittén berörda frågan om inrättande inom bankerna av verkställighets- och tillsynsorgan i likhet med de på många håll i utlandet förekommande anordningarna bliva föremål för ett mera allsidigt övervägande, än kommittén ansett frågan förtjäna. Bankföreningen yttrade vidare:

Det i den förslagna 56 respektive 172 § förekommande uttrycket »på styrelsen ankommande ärenden» föranledde den anmärkningen, att det vore oklart, vilka slags ärenden, som därmed åsyftades. Nämda uttryck återfunnes i banklagens 57 respektive 173 §, men där såsom liktydigt med »hos styrelsen förekommande ärenden». Någon annan ledning för den nu avsedda betydelsen av uttrycket torde icke givas än den som framginge av stadgandet i 53 respektive 169 § banklagen, att styrelsen ägde förvalta bankens angelägenheter. Vid en vidsträckt tolkning fölle uppenbarligen en mycket avsevärd del av det som förekomme i en banks verksamhet under rubriken »på styrelsen ankommande ärenden». Något bestämt avgörande vore icke möjligt i en mängd fall, och frågorna härom måste bedömas olika i olika banker; allt som i en liten bank vore styrelsefråga kunde ej vara detta i en stor bank. Uti de av kommittén föreslagna 48 och 57 §§ respektive 164 och 173 §§ funnes emellertid bestämmelser, vilka syntes med nödvändighet förutsätta en fixering av gränsen för vad som vore på styrelsen ankommande. Om ett ärende, vars avgörande styrelsen enligt den föreslagna 56 respektive 173 § icke ägde uppdraga åt annan, likväl blivit avgjort av exempelvis bankens verkställande direktör, så vore, enligt 61 respektive 177 § i förslaget, banken icke bunden härav i förhållande till godtroende tredje man. Detta vore icke lämpligt och vore ägnat att rubba förtroendet till bankerna. I ett fall som det nämnda borde banken enligt föreningens åsikt vara bunden.

Bankinspektionen förklarade sig biträda de av kommittén framställda förslagen. Gent emot bankföreningens uttalande anförde inspektionen:

De föreslagna bestämmelserna i 56 respektive 172 § utginge från det redan existerande förhållandet, att bankens verkställande ledning i verkligheten utövade en del funktioner, som enligt lagen egentligen ankomme på styrelsen. Dessa stadganden kunde icke anses innebära införande av något nytt legalt organ utan allenast dels en formföreskrift i fråga om det sätt, på vilket det av styrelsen lämnade uppdraget skulle meddelas och dess innehåll angivas, dels en legal begränsning av styrelsens rätt att åt andra uppdraga beslutanderätt å dess vägnar. Bestämmelserna hade icke och borde icke heller hava något samband med frågan om rätten att teckna bankens firma. I fråga om de rättsverkningar i förhållande till godtroende tredje man, som de föreslagna legala inskränkningarna skulle kunna medföra, kunde betänkligheter göra sig gällande. En undersökning av innehållet i de nya legala inskränkningarna torde giva vid handen, att anledning till konflikt med tredje mans intresse ytterligt sällan skulle behöva förekomma, och vidare skulle det få ankomma på bankerna själva att göra de ifrågavarande bestämmelserna gällande emot tredje man. Det i förslaget 56 m. fl. §§ använda uttrycket »på styrelsen ankommande ärenden» förekomme redan i den gällande banklagen, och ledning

för dess tolkning torde kunna hämtas av de i 53 respektive 169 § upptagna huvudstadgandena, att styrelsen ägde förvalta bankens angelägenheter.

Kommerskollegium hade ej något att erinra mot kommitténs förslag i dessa delar.

De sakkunniga hava i sitt förslag upptagit kommitténs bestämmelser med tillägg dels att, om styrelsens uppdrag åt enskild styrelseledamot eller annan person avser beviljande av kredit, härvid meddelade föreskrifter skola angiva maximibelopp och grunderna för bedömande av erbjuden säkerhet, dels ock att det skall åligga styrelsen att, så snart det kan ske, till bankinspektionen insända sådan instruktion, som omförmäles i 1 mom. 56 respektive 172 §, ävensom meddela inspektionen de ändringar, som vidtagas i denna instruktion.

Gent emot den av bankföreningen framförda kritiken återopa de sakkunniga bankinspektionens utlåtande samt förklara sig ytterligare vilja understryka, att de föreslagna bestämmelserna ej äsyfta att giva några regler beträffande frågan, om andra personer än firmatecknare kunna vara berättigade att företräda banken.

Vad angår omfattningen av det använda uttrycket »på styrelsen ankommande ärenden» anföra de sakkunniga:

Det vore visserligen riktigt, att vidsträckt tolkat detta uttryck omfattade allt, som rörde bankens verksamhet, då styrelsen enligt lagen var förvaltare av bankens angelägenheter. Emellertid finnes i en bank liksom i varje annat större företag ärenden, som ansåges icke behöva handläggas av styrelsen utan kunde handhavas av olika befattningshavare i banken, ehuru dessas befogenhet naturligtvis ytterst finge anses härleda sig från styrelsen såsom bankens högsta verkställande organ; såsom exempel härå kunde nämnas vissa banktjänstemäns befogenhet att mottaga inbetalningar och utfärda kvitton härom. Med det i förslaget använda uttrycket avsåges ärende, vars handläggning ansåges kräva ett särskilt beslut av styrelsen, varigenom denna antingen själv avgjorde ärendet eller uppdroge detta avgörande åt en befattningshavare i banken, vilken med stöd av uppdraget handlade i styrelsens ställe. Det vore riktigt, såsom bankföreningen anmärkt, att gränsen mellan sådana ärenden, som i den sedvanliga bemärkelsen finge anses ankomma på styrelsens avgörande, och ärenden, som ej vore av denna beskaffenhet, måste dragas olika i olika banker. Men på detta område torde en ganska bestämd sedvänja finnas, varför de sakkunniga ej ansåge, att det använda uttrycket behövde komma att föranleda missförstånd.

De sakkunniga uttala vidare, att åtgärder böra vidtagas till förhindrande av att en person ensam kan teckna bankens firma. Kommittén hade föreslagit, att å skriftlig handling, varigenom bank ikläddes förpliktelse, bankens firma skulle tecknas av minst två personer. De sakkunniga anföra härom:

Tveksamhet torde kunna uppkomma om vilka skriftliga handlingar, som skulle vara att anse såsom sådana, varigenom bank ikläddes förpliktelse. De sakkunniga hade ansett det riktigare att föreskriva, att bank-

bolags firma överhuvudtaget ej finge tecknas av en person allena. I flertalet banker torde också redan nu gälla, att firma skulle tecknas av minst två personer i förening.

I 58 respektive 174 § i förslaget hava intagits bestämmelser i detta avseende.

I samband med nu berörda ändringar hava i de sakkunnigas förslag gjorts vissa omredigeringar och smärre ändringar av vissa paragrafer, varjämte en del paragrafer erhållit nya sifferbeteckningar. Förslagets 54 och 55 respektive 170 och 171 §§ motsvara nuvarande 57 och 58 respektive 173 och 174 §§. I 2 och 3 mom. 58 respektive 174 § hava intagits föreskrifterna i 1 mom. i 56 och 59 §§ respektive 172 och 175 §§ gällande lag. Förslagets 59 respektive 175 § motsvarar 61 respektive 177 § i gällande lag, och med hänsyn till bestämmelsen i förslagets 1 mom. i 58 respektive 174 § har gjorts en mindre ändring. 60 respektive 176 § motsvarar 55 respektive 171 § och den i sista momentet i 59 respektive 175 § gjorda hänvisningen till 55 respektive 171 § enligt lagens nu gällande lydelse. De sakkunniga hava emellertid, i likhet med kommittén, under framhållande att det kunde tänkas, att styrelseledamöter och personer utanför styrelsen, vilka erhållit uppdrag att avgöra på styrelsen ankommande ärenden, icke tillika vore berättigade att teckna bolagets firma, jämställt dylika personer i nu förevarande hänseende med firmatecknare. Den 61 respektive 177 § har i gällande lag sin motsvarighet i 54 respektive 170 § och i sista momentet i 59 respektive 175 § intagna hänvisningen till 54 respektive 170 §.

I andra punkten 1 mom. 64 respektive 180 § gällande lag stadgas, att rätt att i förening med annan men alienast såsom kontrasignant teckna bankens firma icke innebär befogenhet att för banken mottaga stämning eller annat meddelande.

De sakkunniga hava föreslagit, att denna bestämmelse skall utgå ur lagen. Såsom motiv härför har anförts:

Ifrågavarande inskränkning i viss firmatecknares befogenhet att företräda banken kunde för den, som skulle delgiva banken stämning eller annat meddelande, giva anledning till misstag, när det gällde att avgöra, vem som vore behörig att för banken mottaga sådan delgivning. Även om olägenheter skulle kunna uppstå för banken därigenom, att s. k. kontrasignant i nu förevarande avseende likställdes med annan firmatecknare, torde det dock vara riktigare, att banken, som själv utsågo kontrasignant, finge bära dessa olägenheter, än att den, som vill instämna banken eller eljest låta verkställa delgivning med densamma, på grund av delgivning med en kontrasignant hos banken utsattes för en rättsförlust.

1924 års kommitté hade i förslagets 57 respektive 173 § föreslagit, att direktör eller tjänsteman vid banks huvud- eller avdelningskontor, åt vilken uppdragits att ensam eller i förening med annan avgöra på styrelsen ankommande ärenden, icke finge vara ledamot av styrelsen för

annat bolag utan att bankens styrelse för varje sådant uppdrag därtill lämnat tillstånd. För giltighet av beslut om tillstånd skulle fordras, att beslutet biträdades av minst två tredjedelar av styrelsens samtliga ledamöter. Den, för vilken tillstånd ifrågasattes, finge ej deltaga i beslutet. Kallelse till styrelsesammanträde, då prövning av fråga om tillstånd skulle äga rum, skulle innehålla uppgift, att sådan fråga förekomme vid sammanträdet.

Kommittén anförde i sina motiv härom:

Den omständigheten, att nämnda befattningshavare sütte i andra bolagsstyrelser kunde innebära faror för, att bankverksamheten leddes in på olämpliga vägar och för bankledningens objektivitet vid prövningen av kreditfrågor. Emellertid vore det av vikt för en bankdirektör att vara väl förtrogen med industriella förhållanden, och sådan förtrogenhet förvärvades genom ledamotskap i de industriella företagens styrelser. I vissa fall kunde det även på grund av omfattningen av en banks krediter åt ett industriellt företag vara av vikt för banken att få utöva kontroll över företaget genom att vara representerad i styrelsen för företaget.

De sakkunniga hava i sitt förslag upptagit samma bestämmelser som kommittén med det tillägg, att för nu ifrågavarande funktionärer tillstånd icke får lämnas beträffande ledamotskap av styrelse i bolag, vars huvudsakliga verksamhet består i att förvalta eller driva handel med aktier eller som idkar emissionsrörelse. *De sakkunniga* yttra i denna del:

De sakkunniga hava ansett att den allmänna förutsättningen för att nämnda befattningshavare skulle tillåtas vara styrelseledamöter i annat bolag än bankbolaget borde vara, att sådant ledamotskap vore påkallat ur bankens ekonomiska intresse i det andra företaget, exempelvis i sådana fall, då banken meddelat kredit åt det andra företaget i sådan omfattning, att banken på grund därav ansåge sig böra hava någon representant i företagens styrelse. Beträffande kommitténs påpekande, att en bankman hade behov av att vara ledamot i ett industriföretags styrelse för att bliva förtrogen med industriella förhållanden, ville *de sakkunniga* ej förneka, att det även på denna grund kunde finnas ett berättigat intresse för en bankdirektör att vara styrelseledamot i annat företag. *De sakkunniga* hölle dock före, att med hänsyn till de olägenheter, som för bankverksamheten kunde vara förknippade med bankdirektörers styrelseledamotskap i andra företag, sådant ledamotskap borde få förekomma endast i undantagsfall. Föreläge särskilda omständigheter av t. ex. personlig art, borde också tillåtelse att innehava dylikt uppdrag kunna meddelas. *De sakkunniga* hade haft under övervägande lämpligheten av att i lagen angiva de fall, i vilka nu nämnda befattningshavare borde efter styrelsens prövning få tillåtelse att innehava ifrågavarande uppdrag. Då det emellertid vore vanskligt att meddela lagbestämmelser i detta hänseende, hade *de sakkunniga* avstått härifrån och inskränkt sig till att på sätt ovan skett angiva de riktlinjer, vilka enligt *de sakkunnigas* åsikt borde följas vid styrelsens prövning av frågor angående dylika uppdrag. — Kommittén hade i sina motiv framhållit, att den nära anknytningen mellan banker och emissionsföretag, som uppkommit bland annat därigenom att banks direktör haft säte jämväl i emissionsbolags styrelse, visat sig särskilt

olycksbringande. De sakkunniga, som ville understryka vad kommittén sålunda anfört, ansåge en konsekvens därav vara, att bankdirektörer ej skulle vara ledamöter av styrelsen i dylika företag.

De sakkunniga föreslå, i likhet med kommittén, en övergångsbestämmelse till 57 respektive 173 § av innehåll, att om direktör eller tjänsteman vid banks huvud- eller avdelningskontor, åt vilken uppdragits att ensam eller i förening med annan avgöra på styrelsen ankommande ärenden, den 1 januari 1934 innehar uppdrag att vara ledamot av styrelsen i annat bolag, må uppdraget innehavas intill nästa ordinarie bolagsstämma i sistnämnda bolag, utan att därför kräves sådant tillstånd, som i nämnda paragrafer föreskrives.

Bankföreningens styrelse, som i sitt utlåtande över de sakkunnigas förslag, såsom förut anmärkts, åberopat vad bankföreningen anfört angående kommitténs förslag, framhåller, att det för bankväsendet givetvis måste medföra olägenheter, om berörda delar av banklagen nu skulle ändras och det efter förloppet av endast en kort tid skulle, sedan den oundgängliga revisionen av den allmänna aktiebolagslagen ägt rum, befinnas ofrånkomligt, att med ledning av vad därvid förekommit ånyo skrida till ändring av ifrågavarande bestämmelser.

I fråga om detaljerna i denna del av förslaget anför styrelsen:

I anledning av förslaget, att av styrelsens ledamöter icke flera än en för varje påbörjat femtal finge vara befattningshavare i banken, ansåge sig styrelsen böra framhålla, att detta förslags genomförande torde under vissa omständigheter medföra olägenheter. Den i de sakkunnigas motivering framhållna synpunkten torde kunna fullt tillgodoses även genom en begränsning, som ej ginge så långt som föreslagits men dock åstadkomme en avsevärd pluralitet åt de utanför befattningshavarnas krets valda styrelseledamöterna. Styrelsen hemställde, att förslagets »femtal» utbyttes mot »tretal». Mot förslaget, att bankbolags firma icke i något fall finge tecknas av en person allena, vore från styrelsens sida intet att erinra.

Bankinspektionen har ej något att erinra mot förslaget i denna del samt anför, gent emot bankföreningens nyss återgivna uttalande, att ett genomförande av förslaget icke kunde befaras i sak föregripa den nya lagstiftning, som en reformering av aktiebolagslagen kunde komma att föranleda även för bankerna, alldenstund en dylik reformering icke kunde antagas komma att gå i annan riktning än den förslaget i dess allmänna delar innebure.

Handelskammaren i Stockholm anser det riktigare och lämpligare, att ifrågavarande del av förslaget bleve föremål för slutlig behandling först efter det man genom en revision av aktiebolagslagen erhållit en fast grund att bygga på vid omarbetning av den speciallagstiftning, som anknyter sig till nämnda lag. I varje fall finner handelskammaren den föreslagna maximeringen av antalet styrelseledamöter i bank vara, med hänsyn till vikten av att olika grenar av näringslivet bliva representerade i

styrelsen samt att olika lokala områden med mer eller mindre utpräglade särintressen bliva däri företrädda, alltför snäv och hemställer, att ifrågasvarande bestämmelse gives det innehåll, att antalet styrelseledamöter fastställas till högst femton, med rätt för Konungen att, då särskilda skäl därtill föreligga, medgiva en höjning av detta antal.

Smålands och Blekinge handelskammare, som tillstyrker en skärpning av formerna för bankärendenas behandling, förklarar sig icke anse någon särskild fara ligga däri, att en revision av dessa bestämmelser rörande bankbolag uppskötes till dess den kunde företagas samtidigt med en revision av aktiebolagslagen.

Skånes handelskammare hemställer, att den föreslagna bestämmelsen om maximering av styrelseledamöternas antal måtte på det sätt modifieras, att styrelseledamöternas antal finge efter särskilt tillstånd ökas utan hinder av i lagen fixerat maximum. Handelskammaren anför, att ett genomförande av de sakkunnigas förslag i denna del otvivelaktigt skulle draga med sig en ytterligare koncentration av bankväsendet med en ny förskjutning av dess tyngdpunkt till huvudstaden; förslaget skulle sålunda än vidare befordra en utveckling, som lagstiftningen i annan ordning och av andra synpunkter sökt förebygga.

Handelskammaren i Göteborg anser, under åberopande av i huvudsak samma skäl som handelskammaren i Stockholm och Skånes handelskammare, att föreskrifter angående högsta antal styrelseledamöter icke borde införas i lagen. Skulle sådana föreskrifter anses behöfliga, hemställes, att maximiantalet icke sättes lägre än till femton, med rätt för Konungen att medgiva ett ännu större antal. För uppnående av den enligt förslaget åsyftade övervikten av icke befattningshavare i styrelsen vore det enligt handelskammarens åsikt tillräckligt att föreskriva, att av styrelsens ledamöter ej flera än en för varje påbörjat tretal finge vara befattningshavare i banken.

Fullmäktige i riksbanken tillstyrka förslaget, att direktör eller tjänsteman i bank, som ensam eller i förening med annan äger avgöra på bankens styrelse ankommande ärenden, skall erhålla tillstånd av styrelsen för att få vara ledamot av styrelsen i annat bolag. Beträffande däremot den föreslagna bestämmelsen om att sådant tillstånd ej får lämnas i fråga om ledamotskap av styrelse i emissionsbolag m. fl. bolag hava fullmäktige, som vitsordat, att den nära anknytningen mellan banker och emissionsbolag ofta visat sig olycksbringande, ansett det vanskligt, att genom lagstiftning lägga hinder i vägen för denna anknytning, varjämte det föreslagna stadgandet icke syntes vara tillfyllest för att nå detta mål. Förbudet mot ledamotskap i emissionsbolag skulle t. ex. icke förhindra, att en direktör eller en tjänsteman i en bank vore verkställande direktör jämväl i dylikt bolag, ehuru han icke vore ledamot av styrelsen för detsamma. Det syntes därför fullmäktige riktigare att avstå från införande i lagen av det föreslagna förbudet.

Mot de sakkunnigas förslag i denna del har från flera håll anmärkts, att ändringar i banklagens bestämmelser angående banks förvaltningsorgan icke borde vidtagas förrän motsvarande bestämmelser i den allmänna aktiebolagslagen blivit underkastade revision. De föreslagna bestämmelserna innebära emellertid icke någon ändring av gällande grunder för banks förvaltning. Bestämmelserna i den föreslagna 56 respektive 162 §, vilka anknyta till en redan nu på flera håll rådande praxis, åsyfta allenast att åstadkomma en reglering av förhållandet mellan styrelsen och de personer, åt vilka styrelsen med stöd av gällande lag givit uppdrag att utöva vissa styrelsens befogenheter. Dessa bestämmelser liksom de i övrigt föreslagna ändringarna rörande antalet styrelseledamöter och bankbolags firmateckning m. m. torde icke kunna anses innebära ett föregripande av en reformering av lagstiftningen rörande förvaltningen och organisationen av bolag i allmänhet. Med hänsyn härtill och då det synes mig angeläget, att en snar reglering av de i förslaget behandlade frågorna kommer till stånd, anser jag, att ett uppskov med ställningstagandet till sakkunnigförslaget i denna del icke bör förekomma.

Enligt min mening kan i regel behov icke anses föreligga av större antal styrelseledamöter än det i förslaget angivna maximiantalet tio. Detta antal torde medgiva, att i styrelsen insätts respresenteranter för olika grenar av det ekonomiska livet och för skilda delar av landet. Föreligga särskilda omständigheter, bör Kungl. Maj:t äga medgiva högre antal styrelseledamöter. Emellertid saknas enligt min åsikt för sådant fall anledning att, såsom de sakkunniga föreslagit, i lagen fixera visst maximiantal.

Med hänsyn till vad i de angivna yttrandena anförts finner jag den föreslagna bestämmelsen, att av styrelseledamöterna icke flera än en för varje påbörjat femtal får vara befattningshavare i banken, böra ändras på det sätt, att ordet femtal utbytes mot tretal.

De sakkunniga hava i 56 respektive 172 § föreslagit, att styrelsen icke må åt enskild styrelseledamot eller enskild person uppdraga att ensam eller i förening med annan avgöra på styrelsen ankommande ärenden, med mindre i paragrafen närmare angivna föreskrifter blivit meddelade. Med bestämmelsen åsyftas, att styrelsen ej får delegera sin beslutanderätt i visst avseende utan att härvid meddela särskilda föreskrifter. Jag har ansett det lämpligt, att för erhållande av större tydlighet utbyta orden »avgöra på styrelsen ankommande ärenden» mot »utöva viss styrelsens beslutanderätt». Denna omformulering förutsätter motsvarande ändring i 48, 57 och 60 respektive 164, 173 och 176 §§ samt i övergångsbestämmelsen.

Lika med de sakkunniga anser jag, att bankbolags firma alltid bör tecknas av minst två personer i förening. Emellertid torde förslaget 58 respektive 174 §, vari bestämmelsen angående firmateckning förekommer, böra, för vinnande av tydlighet, avfattas i enlighet med ett av bankföreningens styrelse avgivet förslag.

De sakkunnigas förslag i 57 respektive 173 § anser jag mig böra tillstyrka. Det synes mig vara av vikt, att banks direktörer och med dem jämställda befattningshavare endast i vissa särskilda fall få tillstånd att vara styrelseledamöter i andra bolag. De sakkunniga hava i sina motiv närmare utvecklat de förutsättningar, under vilka nyssnämnda befattningshavare böra erhålla tillstånd till sådant ledamotskap, och jag vill ansluta mig till de uttalanden, de sakkunniga härom gjort. Jag anser emellertid, i likhet med de sakkunniga, några legala regler i detta hänseende ej böra införas.

Mot de i övrigt i denna del av de sakkunniga föreslagna bestämmelserna har jag ej något att erinra.

Banks revision.

De sakkunniga hava föreslagit ändrade bestämmelser angående banks revision. Ändringarna äsyfta att bättre tillgodose de krav, som böra uppställas på revisorernas självständighet och sakkunskap, samt att genom vissa föreskrifter angående revisionens utförande göra denna mera effektiv. Vidare hava de sakkunniga, som ansett, att den gällande lokala tillsynen med allmänna ombud för varje bank, vilka bland annat deltaga i revisorernas granskning av styrelsens förvaltning och bankens räkenskaper, bör borttagas, föreslagit, att en av bankens revisorer skall utses av bankinspektionen.

De sakkunniga anföra till en början, att de förändringar, förslaget i denna del upptager, endast vore sådana, som för närvarande, enligt de sakkunnigas åsikt, kunde anses vara av behovet särskilt påkallade; en mera ingående prövning av frågan om revision i bankbolag borde ske i samband med en reglering av gällande föreskrifter angående revision i bolag överhuvud taget.

Enligt den gällande banklagen, 68 respektive 184 §, skola för granskning av styrelsens förvaltning och bankens räkenskaper aktieägarna respektive lottägarna årligen utse revisorer, och åtminstone vartannat år skall en av dem ombytas. Angående revisors kompetens stadgas allenast, att till revisor ej må utses den, som är i bolagets eller styrelseledamots tjänst.

De sakkunniga föreslå, att aktieägarna respektive lottägarna skola årligen utse minst två revisorer, varjämte bankinspektionen skall utse en revisor. Enligt förslaget skola samtliga revisorer vara med det ekonomiska livet väl förtrogna personer, och minst en av de revisorer, aktieägarna respektive lottägarna utse, skall yrkesmässigt utöva revisionsverksamhet. Vidare föreslås, att revisorererna skola inom sig utse en ordförande att leda revisionen, att till revisor ej må utses den, som är i bankens eller styrelseledamots tjänst eller som eljest intager underordnad ställning i förhållande till styrelseledamot, samt att bankinspektionen skall äga när som helst

återkalla uppdraget för den av inspektionen utsedde revisorn och i stället utse ny revisor.

Den gällande bestämmelsen om obligatoriskt ombyte av revisorer har uteslutits ur förslaget.

De sakkunniga anföra:

Vid flera tillfällen, särskilt under den senaste tiden, hade från skilda håll framförts behovet av skärpta bestämmelser angående revisors kompetens. Man hade därvid framhållit, att anlita det av yrkesrevisorer skulle öka garantierna både i fråga om sakkunskap och självständighet. De sakkunniga ville ansluta sig till denna uppfattning. De sakkunniga hade emellertid ej velat stadga skyldighet att använda auktoriserade revisorer utan ansåge, att jämväl annan väl kvalificerad yrkesrevisor kunde ifrågakomma. Den föreslagna bestämmelsen om att samtliga revisorer skulle vara med det ekonomiska livet väl förtrogna, torde medföra större säkerhet för att aktieägarna respektive lottägarna även vid utseende av revisor, som ej behövde vara yrkesrevisor, valde person, som på grund av sina kunskaper och erfarenheter inom det ekonomiska området antoges kunna göra en tillfredsställande insats i revisionsarbetet.

Enligt gällande lag skulle det allmänna ombudet »deltaga» i de övriga revisorernas granskning. De sakkunniga ansåge, att den av inspektionen förordnade revisorn borde intaga samma ställning som de av bolagsstämman valda revisorerna. Endast såtillvida kunde en olikhet anses föreligga, att nämnde revisor borde följa de särskilda direktiv, som inspektionen lämnade honom. Vid fullgörande av sitt uppdrag borde han hava samma befogenheter samt också vara underkastad samma ansvar som övriga revisorer.

Beträffande det nu gällande obligatoriska ombytet av revisor anföra de sakkunniga bland annat:

Till grund för denna bestämmelse i banklagen, vilken bestämmelse infördes i banklagstiftningen första gången genom lagen den 19 november 1886 angående bankaktiebolag samt oförändrad upptogs i 1903 års banklagar och i gällande banklag, låge den otvivelaktigt riktiga tanken, att för förhindrande av en slentrianmässig och mindre noggrann revision, en viss rörlighet bland revisorerna kunde vara önskvärd. Å andra sidan måste man också beakta vikten av att revisorerna, för att tillfredsställande kunna fullgöra sin, särskilt när det gällde större banker, mycket krävande uppgift, borde få fungera såsom revisorer en viss längre tid för att vinna ökad förtroget med sitt arbete. Då aktieägarna respektive lottägarna, oavsett föreskrift i lag om verkställande av ombyte, vid det årligen förekommande valet hade frihet att utse annan person till revisor än den som förut innehåft uppdraget, hade de sakkunniga funnit bestämmelsen kunna utgå ur lagen.

Beträffande revisorernas befogenheter och skyldigheter erinra de sakkunniga, att revisorsuppdraget icke inskränkte sig till att revisorerna först någon tid före den ordinarie bolagsstämman skulle konstituera sig i och för granskning av förvaltningen under det förflutna räkenskapsåret, utan att revisorerna hade rätt och plikt att städse följa bolagets verksamhet, en uppsikt, som slutligen utmynnade i revisionsberättelsen till bolagsstämman.

Banklagen, liksom aktiebolagslagen, innehåller inga direkta bestämmelser i detta hänseende.

De sakkunniga hava — under förmälan, att revisorsuppdraget ganska ofta uppfattats såsom inskränkt på sätt nyss angivits, och att någon granskning under löpande räkenskapsåret därför ej ägt rum — förklarat sig anse, att revisors skyldighet i detta hänseende borde på tydligare sätt än för närvarande vore fallet komma till uttryck i lagen, samt i detta syfte föreslagit det tillägg till 69 respektive 185 § banklagen, att revisorerna för verkställande av dem åliggande granskning skola sammanträda så ofta de själva finna nödigt, dock att minst en gång varje halvår vissa i lagen särskilt uppräknade ärenden skola bliva föremål för behandling.

De sakkunniga anföra:

Dessa bestämmelser utgjorde självfallet ett minimikrav och revisorerna vore, i den mån de funne anledning därtill, givetvis skyldiga såväl att oftare behandla nyssnämnda ärenden som ock att mer än en gång under året till behandling upptaga andra delar av sitt granskningsuppdrag. De sakkunniga hade sålunda i intet avseende åsyftat att begränsa den granskning, som revisorerna för närvarande vore skyldiga att verkställa, ex. i fråga om inventering av banks tillgångar. Bestämmelserna om sammanträden utgjorde naturligtvis intet hinder för att även mellan två sammanträden utredning eller undersökning i särskilt avseende verkställdes av någon eller några revisorer.

Enligt de sakkunnigas förslag skall det åligga revisorerna att minst en gång varje halvår: taga del av styrelsens protokoll och av styrelsen eller bankens direktörer utfärdade föreskrifter rörande bankens kreditgivning, granska av styrelsen beviljade större krediter och andra större placeringar av bankens medel samt av styrelsen vidtagna åtgärder i fråga om förvaltning och avyttring av jämlikt 3 och 4 mom. i 45 respektive 161 § banklagen inköpt eller övertagen egendom, taga del av de förelägganden och erinringar, vilka bankinspektionen kan hava gjort till styrelsen eller bankens direktörer, samt av inkomna rapporter över inspektioner och undersökningar rörande bankens huvud- och avdelningskontor samt rörande av banken ägda företag av större betydelse.

Förslaget upptager vidare bestämmelse om skyldighet för revisorerna att till styrelsen skriftligen meddela de erinringar, som de kunna påkalla.

De sakkunniga anföra:

Revisorerna brukade genom promemorior eller i annan form delgiva styrelsen de iakttagelser, som de funne anmärkningsvärda. I 234 § banklagen vore också förutsatt, att revisorerna tillika med revisionsberättelsen till bankstyrelsen kunde hava avlämnat annan handling angående bolagets förvaltning eller räkenskaper.

De sakkunniga, som ansett, att denna praxis borde bibehållas, hade, för att revisorerna skulle utan att avvakta revisionsberättelsens utarbetande tillämpa åsyftade praxis även ifråga om de iakttagelser, som gjordes vid de sammanträden under löpande räkenskapsår, som de sakkunniga föreslagit, i förslaget upptagit nyssnämnda bestämmelse. Härmed hade gi-

vetvis ej avsetts att begränsa de upplysningar, som genom revisionsberättelsen skulle bringas till aktie- respektive lottägarnas kännedom.

Vidare hava de sakkunniga i förslaget angivit vissa huvudpunkter, var- över revisorerna i sin berättelse till bolagsstämman särskilt skola uttala sig. Revisorerna skola sålunda redogöra för omfattningen av sin granskning. Vidare skola de uttala sig angående vinst- och förlust- samt balans- räkningarna, bankens förvaltningsutgifter, den inre kontrollen inom banken samt styrelsens förslag i anledning av bankens vinst eller förlust under räkenskapsåret. Berättelsen skall även innehålla ett uttalande angående ansvarsfrihet för styrelsen.

Slutligen föreslås, att av bankinspektionen skall utfärdas instruktion för den av inspektionen förordnade revisorn, samt att vid revisorernas sammanträden skall föras protokoll.

Såsom övergångsbestämmelse föreslå de sakkunniga, att revisor må intill första ordinarie bolagsstämma efter lagens ikraftträdande behålla sitt uppdrag, ändå att han icke uppfyller de fordringar, som i lagen uppställas för valbarhet.

En av de sakkunniga, bankinspektören von Krusenstjerna, har reserverat sig beträffande de föreslagna ändringarna i 69 respektive 185 § samt i 68 respektive 184 §, i fråga om ändringarna i sistnämnda paragrafer i vad dessa avsåge revisors kompetens. Reservanten anför bland annat:

Den senaste tidens erfarenheter pekade även enligt hans mening på ett starkt behov av en mera effektiv revision av ekonomiska företag än som för närvarande vanligen plägade vara för handen. Detta behov gjorde sig emellertid, enligt hans förmenande, gällande i vida högre grad beträffande andra företag än ifråga om bankbolag. Detta borde föranleda, att revisorsfrågan i hela dess vidd gjordes till föremål för sakkunnig och ingående utredning, och anledning torde finnas antaga, att så komme att ske inom en nära framtid. Att saken skulle för bankernas del vara så brådskande, att icke lämpligen resultatet av sagda utredning kunde avvaktas kunde han icke medgiva. De sakkunnigas majoritet hade anfört, att de under 69 och 185 §§ föreslagna bestämmelserna icke gjorde anspråk på att vara uttömmande. Enligt reservantens förmenande vore de det icke heller, enär de toge sikte endast på vissa grenar av revisorsverksamheten men lämnade andra lika viktiga åsido.

Bankföreningens styrelse anser, i likhet med vad styrelsen framhållit angående banks verkställande organ, att även nu ifrågavarande bestämmelser i banklagen böra undergå förändring först sedan revision av motsvarande bestämmelser i aktiebolagslagen skett.

Beträffande detaljerna i denna del av förslaget förklarar styrelsen, att den ej har något att erinra mot bestämmelserna, att minst en av de revisorer, som vid banks bolagsstämma utses, skall yrkesmässigt utöva revisionsverksamhet, och att bankinspektionen skall för varje bank utse en revisor.

Bankinspektionen anför:

Inspektionen funne ingen anledning till erinran ifråga om förslaget, att inspektionen skulle förordna en revisor för varje bank samt för denne revisor utfärda instruktion. Inspektionen tillstyrkte även de föreslagna kompetensvillkoren för revisor, under förutsättning att ett inom justitiedepartementet utarbetat förslag angående vissa ändringar i aktiebolagslagens bestämmelser angående revisors kompetens bleve i åtminstone huvudsakligen oförändrad form upphöjt till lag. Vidkommande åter övriga föreslagna ändringar av 69 respektive 185 § hemställde inspektionen, att detta förslag måtte vila i avvaktan på resultatet av den förväntade revisionen av aktiebolagslagen. Inspektionen ville framhålla, att man i våra grannländer, enligt vad inspektionen hade sig bekant, ventilerat frågan om revisorernas uppgift i affärsföretag och att man därvid ställt sig tveksam inför spørsmålet, huruvida revisionens uppgift skulle vara icke blott räkenskapsmässig utan jämväl kritisk. Verkningarna av de sakkunnigas förslag ginge enligt inspektionens förmenande därhän, att ett lagfästade av förslaget lätt skulle kunna leda till, att revisorerna ansåge sig böra mera ägna sig åt att kritisera styrelsens förvaltningsåtgärder än åt den räkenskapsmässiga kontrollen över verksamhetens resultat. Spørsmålet, om revisionen borde vara kritisk eller icke, borde enligt inspektionens mening klarläggas beträffande aktiebolagstiftning i allmänhet innan man skrede till lagstiftningsåtgärder. Och i varje fall syntes det vara att föredraga, att lagstiftningen allenast angåve, på vilka spørsmål en revision borde lämna svar, och samtidigt överlämnade åt revisorerna själva att avgöra, huru de borde inrikta sitt arbete för att kunna lämna de påfordrade svaren.

Stockholms handelskammare har ingen annan anmärkning mot förslaget än att handelskammaren finner bestämmelsen om att revisorerna skola vara med det ekonomiska livet väl förtrogna personer vara alltför vag och svävande samt därför kunna medföra olägenheter vid tillämpningen; det vore enligt handelskammarens mening lämpligare, att en dylik fråga behandlades allenast i motiven till lagförslaget och ej i lagtexten.

Skånes handelskammare anser, att det på samtliga revisorer borde uppställas den fordran, att de icke blott vore väl förtrogna med näringslivet utan därjämte ägde nöjaktig kunskap för sitt speciella uppdrag. Handelskammaren påpekar, att yrkesmässig utövning av revisorsverksamhet, på det sätt dylik verksamhet för närvarande mången gång bedreves, icke utgjorde borgen för att utövaren verkligen vore i besittning av nöjaktig kompetens som revisor.

Handelskammaren för Örebro och Västmanlands län uttalar, att bestämmelsen om att en av de av bolagsstämman utsedda revisorerna skulle yrkesmässigt utöva revisionsverksamhet borde skärpas därhän, att skyldighet stadgades att utse av handelskammare auktoriserad revisor.

Handelskammaren för Gotland förklarar sig biträda den av reservanten bland de sakkunniga uttalade meningen.

Handelskammaren i Gävle anser, att 2 mom. i 68 respektive 134 § borde på det sätt ändras, att med styrelseledamot jämställdes annan person, som avsåges i 56 § första stycket.

Industriförbundet uttalar sin principiella anslutning till de sakkunnigas förslag om förbättrad revision av bankföretagen.

Kommerskollegium finner de sakkunnigas förslag vara väl ägnat att tillgodose intresset av önskvärd kontroll över bankväsendet samt förklarar sig ej heller hava några betänkligheter mot att den gällande bestämmelsen angående ombyte av revisorer utgår ur lagen.

Fullmäktige i riksbanken, som anse det vara av största vikt, att ett visst ombyte bland revisorerna ägde rum, dock utan att kontinuiteten i deras arbete bleve lidande, hemställa, att i lagen intages föreskrift om, att en eller flera av de av bolagsstämman utsedda revisorerna, alltefter deras antal, skulle ombytas åtminstone vart tredje år samt att revisor, som tjänstgjort en treårsperiod, icke skulle kunna omväljas, förrän nästa treårsperiod gått till ända.

I övrigt tillstyrka fullmäktige de sakkunnigas förslag med det tillägg till 68 respektive 184 § 2 mom., att till revisor ej heller finge utses den, som intogo beroende ställning till styrelseledamot.

Fullmäktige anföra gent emot reservanten inom de sakkunniga, att angelägenheten av att en skärpt revision genomfördes beträffande vanliga aktiebolag gjorde det ej mindre önskvärt, att bankbolagen snarast möjligt erhöles en effektiv revision. Ej minst syntes detta påkallat av den tillsyn, som bankinspektionen hade att utöva över bankerna.

I likhet med de sakkunniga anser jag, att de nuvarande bestämmelserna angående allmänna ombud för bank böra upphöra att gälla, samt att bankinspektionen bör för varje bank förordna en revisor. *Departement-
chefen.*

Beträffande revisors kompetens upptager de sakkunnigas förslag, bland annat, att minst en av de utav aktieägarna, respektive lottägarna, utsedda revisorerna skall yrkesmässigt utöva revisionsverksamhet. I anslutning till ett inom justitiedepartementet utarbetat förslag, innefattande vissa ändringar i aktiebolagslagen, har jag funnit det av de sakkunniga sålunda uppställda kompetenskravet böra utbytas mot ett stadgande, att minst en av de revisorer, aktieägarna respektive lottägarna utse, skall vara av handelskammare i riket auktoriserad revisor.

Vidare vill jag föreslå det tillägg till 68 respektive 184 § 2 mom., att till revisor ej heller må utses den, som i förhållande till styrelseledamot intager beroende ställning. Härigenom erhålles även i denna del överensstämmelse med nyssnämnda, inom justitiedepartementet utarbetade lagförslag.

Beträffande frågan om obligatoriskt ombyte av revisor torde man hava att väga mot varandra å ena sidan behovet av en viss rörlighet bland revisorerna för förhindrande av en slentrianmässig och mindre noggrann revision, och, å andra sidan, behovet av att revisorerna genom en längre tids tjänstgöring skola vinna ökad förtrogenhet med sitt arbete. För mig

har dock den sistnämnda synpunkten framstått såsom den viktigaste, och jag har därför anslutit mig till de sakkunnigas förslag i denna del, varigenom också likformighet med aktiebolagslagen erhålles.

Beträffande de i 69 respektive 185 § föreslagna bestämmelserna vill jag gent emot bankinspektionen påpeka, att revisionen i bolag enligt svensk rätt omfattar såväl bolagets räkenskaper som styrelsens förvaltning. Bankinspektionen synes befara, att genom den gjorda uppräknigen av vissa av revisorernas åligganden, vilken uppräkning särskilt tager sikte på granskningen av styrelsens förvaltning, den räkenskapsmässiga sidan av revisorernas verksamhet skulle komma att åsidosättas. Emellertid synas mig dessa farhågor icke vara befogade. Anledningen till att vissa granskningsuppgifter särskilt angivas är, att man för att få till stånd en fortlöpande granskning av bankens verksamhet ansett det nödigt att angiva minimiomfattningen av en sådan granskning. Det torde ligga i sakens natur, att ett revisionsuppdrag innefattar granskning av räkenskaperna. Jag tillstyrker alltså förslaget i denna del.

Tillsynen över bankerna.

Beträffande den centrala tillsynen över bankerna innebar 1924 års kommittés förslag ett lagfästande av vad som torde få anses utgöra gällande rätt. Den lokala tillsynen åter ansåg kommittén kunna borttagas. De sakkunnigas förslag överensstämmer med kommitténs.

Kommittén anförde:

Tillsynens främsta historiskt givna uppgift vore att övervaka, att bankerna i sin verksamhet ställde sig till efterrättelse i lag och bolagsordning givna föreskriiter. Under utvecklingens gång hade det emellertid framvuxit en för tillsynen icke mindre viktig uppgift, nämligen att ur säkerhetssynpunkt granska bankernas verksamhet, även om denna icke ginge utom de av lag och bolagsordning angivna gränserna. En med dessa två uppgifter verkande tillsyn bidroge att bereda sundhet och soliditet åt bankväsendet och innebure ett skydd för insättarna. Den senare uppgiften vore visserligen ej nämnd i banklagen, men enligt instruktionen för bankinspektionen ålåg det densamma att, om vid undersökning eller eljest befunnos, att i bank förekomme förhållanden, som påkallade rättelse, meddela erforderliga erinringar. Emellertid hade inspektionen i sådana fall icke möjlighet att framtvunga rättelse. Lagens bestämmelse om rätt för bankinspektionen att sammankalla styrelse och bolagsstämma ävensom föreskriften i instruktionen om rätt att offentliggöra framställd anmärkning vore visserligen tillämpliga även för ifrågavarande fall. Men dessa medel kunde av naturliga skäl endast undantagsvis bringas i tillämpning; i övrigt finge erinringarna mera karaktären av råd, som av bankstyrelsen kunde beaktas eller lämnas utan avseende. Enligt 235 a § banklagen ägde inspektionen förelägga styrelsen för en bank, beträffande vars ledning så allvarliga missförhållanden yppat sig, att bankens verksamhet kunde befaras komma att bliva till skada för det allmänna, att vidtaga de åtgärder, som befunnos erforderliga för rättelsers vinnande, men detta medel kunde icke komma till tillämpning i andra fall än då genom bankledningens åt-

gärder insättarnas rätt vore utsatt för uppenbar fara. Till dessa två huvuduppgifter för tillsynen komme ytterligare uppgiften att övervaka, att de upplysningar angående bankernas verksamhet, vilka genom det allmännas försorg ställdes till allmänhetens förfogande, vore riktiga (bankstatistiken). Kommittén ville, i fråga om tillsynsmyndighetens uppgifter, ej föreslå någon ändring i vad som på sätt kommittén utvecklat finge anses vara gällande rätt. Denna myndighets främsta uppgift vore sålunda att övervaka iakttagandet av banklagstiftningen. Beträffande den andra huvuduppgiften erinrade kommittén, att tillsynsmyndigheten icke finge göras till någon överstyrelse för bankväsendet, som skulle hava att pröva och taga ställning till bankernas förvaltningsåtgärder, men att, å andra sidan, denna myndighets befogenheter icke borde för starkt begränsas. Det måste vara till gagn, att en bankledning finge sina handlingar bedömda från den vidare synpunkt, som tillsynsmyndigheten hade tillfälle att anlägga på bankverksamheten, och finge kännedom om tillsynsmyndighetens efter denna synpunkt bildade upplåtning, även om denna uppfattning visade sig vara sträng.

Kommittén föreslog, att i en ny paragraf, 230 a, skulle angivas de uppgifter, vilka, på sätt kommittén förut utvecklat, åvilade tillsynsmyndigheten.

Enligt första momentet i denna paragraf skulle bankinspektionen övervaka, att bankerna i sin verksamhet ställde sig till efterrättelse dels banklagen och andra författningar, såvitt de hade särskilt avseende å banker, dels de för bankerna gällande bolagsordningar, dels ock de föreskrifter, som med stöd av stadgande i lag eller bolagsordning blivit av bolagsstämma eller styrelse meddelade. Bankinspektionen skulle dock icke vara pliktig övervaka iakttagandet av sådana bestämmelser, som avsåge enskild delägars rättigheter eller skyldigheter i förhållande till banken eller till annan delägare eller som anginge banks inre angelägenheter.

Kommittén anförde:

Med författningar, som hade särskilt avseende å bankbolag, åsyftades exempelvis lagen angående solidariskt bankbolags, bankaktiebolags och sparbanks konkurs. Däremot borde det icke åvila inspektionen någon skyldighet att vaka över, att bankerna iakttago sådan allmän lagstiftning, som i ett eller annat avseende ägde tillämplighet jämväl å bankbolag. En så vidsträckt uppgift hade givetvis icke varit avsedd att tilläggas tillsynsmyndigheten, och det skulle ej heller vara lämpligt, att så skedde, enär det då lätt skulle kunna inträffa, att tillsynsmyndigheten ställdes inför situationer, där tillgodoseendet av *ett* intresse skulle komma i strid med ett annat.

Vidare hade bankinspektionen att övervaka efterlevnaden av de föreskrifter, som med stöd av stadgande i lag eller bolagsordning blivit av bolagsstämma eller styrelse meddelade. Såvitt anginge av styrelse med stöd av lag meddelade föreskrifter sammanhängande bestämmelsen i förvarande ämne särskilt med kommitténs under 56 respektive 172 § upptagna förslag, att bankstyrelse icke finge åt enskild styrelseledamot eller annan person uppdraga att ensam eller i förening med annan avgöra på styrelsens ankommande ärenden, med mindre föreskrifter blivit av styrelsen meddelade angående den befogenhet i olika avseenden, som

uppdraget skulle medföra. I förslaget hade såsom ett undantag från inspektionens åligganden angivits, att inspektionen icke skulle vara pliktig övervaka iakttagandet av sådana bestämmelser, som avsåge enskild delägars rättigheter eller skyldigheter i förhållande till banken eller till annan delägare eller som anginge banks inre angelägenheter. Ett dylikt undantag överensstämde med grunderna för de gällande instruktionsstadgandena angående tillsynsmyndighetens åligganden. Då de nämnda stadganden i sin nu gällande form första gången infördes i tillsynsmyndighetens instruktion — den 31 december 1919 — förelåg nämligen ett uttalande från banksinspektionen i en skrivelse av den 17 december 1919, enligt vilket uttalande stadgandet vore avsett att giva uttryck åt den uppfattningen, att inspektionens ingripande icke borde kunna påfordras i frågor av formell art, vilka endast berörde delägareintressen och med avseende å vilka banklagen anvisade delägare att vid domstol söka rättelse. Den av kommittén föreslagna bestämmelsen hade emellertid så avfattats, att inspektionen, där den funne nödigt, kunde taga befattning även med sådana förhållanden, som i bestämmelsen avsåges.

I 2 mom. i 230 a § föreslog kommittén, att det jämväl i övrigt skulle åligga banksinspektionen att, såvitt anginge förhållanden, som kunde inverka på bankbolagens säkerhet, med uppmärksamhet följa dessas verksamhet. Kommittén påpekade, att därunder inrymdes den andra av de av kommittén angivna huvuduppgifterna för inspektionen, nämligen att ur säkerhetssynpunkt verkställa en granskning av banks verksamhet, även om denna icke ginge utom de av banklagen, bolagsordning eller eljest meddelade föreskrifter angivna gränserna.

Med hänsyn till sistberörda föreskrift upptog kommitténs förslag i 235 § en ny bestämmelse av innehåll, att banksinspektionen skulle äga att, ehuru avvikelse från lag eller bolagsordning icke ägt rum, meddela de erinringar i fråga om bankbolags verksamhet, som inspektionen kunde finna påkallade.

Slutligen föreslogs i 3 mom. 230 a §, att banksinspektionens tillsyn skulle utövas med ledning av handlingar, som jämlikt banklagen insändes till inspektionen, samt vid bankundersökning eller annorledes inhämtade upplysningar, och i 4 mom., att bankundersökning skulle anställas så ofta sådan ansåges erforderlig eller anbefalldes av Konungen.

Vidare föreslog kommittén det tillägg till 230 §, att ej heller annan befattningshavare hos banksinspektionen än ledamot finge deltaga i styrelsen av eller vara anställd vid bankbolag, över vilket inspektionen hade att utöva tillsyn.

Beträffande den lokala tillsynen innebar kommitténs förslag, att bestämmelserna i 233 § banklagen rörande allmänna ombud skulle utgå. Vidare föreslogs, att bestämmelsen i 238 § banklagen om skyldighet för banksinspektionen att i banks likvidation förordna ett allmänt ombud skulle utbytas mot föreskrift om rätt för inspektionen att i dylikt fall utse allmänt ombud.

Kommittén anförde, att de allmänna ombudens granskningsverksamhet alltmer blivit av allenast formell art, och att dessa ombud i över-

vägrande antal fall ej tillfört inspektionen något material av vikt, som denna ej kunnat själv skaffa sig.

Bankföreningen liksom *bankinspektionen* och *kommerskollegium* hade ingen erinran mot kommitténs förslag i denna del.

Handelskammaren i Göteborg förklarade sig vara mycket betänksam emot den tendens till utvidgning av bankinspektionens befogenhet att ingripa i bankernas inre angelägenheter, som förslaget, enligt handelskammarens åsikt, innebure, och *handelskammaren i Gävle* ansåg, att ett lagfästande av den nu tillämpade ordningen för tillsynen innebure fara för att allmänheten bibringades den uppfattningen, att tillsynsmyndighetens övervakande i själva verket utgjorde en från statens sida ställd garanti för insättarnas medel.

Såsom förut anmärkts ansluter sig de sakkunnigas förslag till kommitténs. De sakkunniga förklara också, att de hava samma uppfattning som kommittén angående tillsynsmyndighetens principiella karaktär.

Beträffande sättet för utövandet av tillsynsmyndighetens övervakning anföra de sakkunniga bland annat:

Av de sakkunnigas uppfattning om tillsynsmyndighetens principiella karaktär följde, att denna myndighets övervakning icke skulle innefatta någon slags förhandsprövning av de beslut, som angående banks verksamhet fattades av dess ledning. Däremot borde det eftersträvas, att tillsynsmyndighetens övervakning av bankens verksamhet bleve mera kontinuerlig. Tillsynsmyndigheten borde särskilt följa utvecklingen av större engagemang och affärsförbindelser, som av en eller annan anledning måste anses vara av större betydelse för vederbörande bank. Materialet för inspektionens tillsyn utgjordes av dels de i 234 § banklagen omförmälda rapporter, berättelser m. m., dels de övriga upplysningar angående banken, som av inspektionen åskades, dels slutligen de upplysningar, som vid bankundersökning eller annorledes kunde inhämtas. På grund av stadgandet i banklagen om rätt för inspektionen att av bankerna införskaffa de upplysningar, inspektionen ansåge behövligen för sin verksamhet, hade inspektionen ålagt bankerna bland annat att insända årliga uppgifter per 31 december dels å nödlidande fordringar, dels ock å engagemang, som uppginge till visst belopp. Undersökningar å banks huvudkontor skedde med vissa jämnare mellanrum, i regel från ett till tre år. De större avdelningskontoren undersöktes vanligen ock med liknande mellantid, mindre kontor mera sällan.

De sakkunniga hade ej funnit nödigt föreslå några förändrade former för inspektionens verksamhet. Emellertid borde bankundersökning ske något oftare än nu vore fallet. De sakkunniga ville emellertid ej föreslå någon ändring i kommitténs förslag, att bankundersökning skulle anställas så ofta sådan av bankinspektionen ansåges erforderlig eller av Konungen anbefalldes, men ansåge, att i instruktionen för inspektionen borde intagas en bestämmelse av innehåll, att bankundersökning skulle, såvitt möjligt vore, äga rum åtminstone vartannat år.

I de avgivna yttrandena har icke framställts annan erinran mot de sak-

kunnigas förslag i denna del, än att handelskammaren i Göteborg förklarat sig vidhålla sina uttalanden i anledning av kommitténs förslag.

*Departements-
chefen.*

I likhet med kommittén och de sakkunniga anser jag, att tillsynsmyndighetens åligganden böra angivas i banklagen. De härom i förslagets 230 a § upptagna bestämmelserna innebära, såsom förut påpekats, ett lagfästande av vad som redan nu får anses utgöra denna myndighets åligganden. Jag anser icke någon förändring av tillsynens karaktär böra äga rum och finner de föreslagna bestämmelserna på ett tillfredsställande sätt angiva tillsynens uppgifter.

Även enligt min åsikt bör den nu gällande lokala tillsynen över bankernas verksamhet kunna borttagas; jag erinrar i detta sammanhang om att enligt förslaget bankinspektionen skall utse en revisor i varje bank. Mot de sakkunnigas förslag i övrigt i fråga om tillsynen finner jag ej anledning att göra någon erinran.

Övriga ändringar i banklagen; upphävande av lagen angående emissionsbanker.

I 18 respektive 129 § banklagen föreskrives såsom villkor för registrering av bankbolag, bland annat, att viss del av grundfonden blivit behörigen inbetald och att för inbetalning av återstoden lämnats pant, som bankinspektionen prövat fullgod. I anslutning härtill föreskrives i 20 respektive 131 §, att vid ansökan om registrering skall fogas, jämte annat, bevis från bankinspektionen, utvisande dels huru stor del av grundfonden, som behörigen inbetalts, dels ock att för inbetalning av återstoden lämnats förbindelse mot pant, som bankinspektionen prövat fullgod. Aktie-tecknares skyldighet att ställa pant, varom nu är nämnt, fastslås i 24 respektive 139 §, varjämte 25 och 40 respektive 140 och 156 §§ innehålla vissa härmed sammanhängande bestämmelser.

De sakkunniga anse, i likhet med kommittén, att banklagens föreskrift att endast pant kan godkännas såsom säkerhet för inbetalning av grundfonden är onödigt sträng, samt att även annan säkerhet, i främsta rummet av bank ställd garanti, kan erbjuda full trygghet. Enligt de sakkunnigas åsikt föreligger så mycket mindre något skäl att utesluta annan säkerhet än pant, som bankinspektionen i varje fall skall pröva, om den ställda säkerheten kan anses fullgod.

De sakkunniga föreslå sådan ändring av nämnda paragrafer, att jämväl annan säkerhet än pant kan godkännas. Härjämte föreslå de sakkunniga i 2 mom. 3 punkten i 20 respektive 131 § en mindre ändring, föranledd av de sakkunnigas förslag i 1 mom. i 58 respektive 174 §, att bankbolags firma skall tecknas av minst två personer i förening.

44 respektive 160 § i de sakkunnigas förslag innehåller de bestämmelser,

som äro meddelade i 44 och 48 a respektive 160 och 164 a §§ gällande banklag.

I 74 respektive 190 § föreslå de sakkunniga en mindre jämkning, sammanhängande med den i 24 respektive 139 § vidtagna ändringen, varigenom med pant jämställts annan säkerhet.

I 92 respektive 209 § banklagen stadgas, att därest så stor del av bankbolags grundfond gått förlorad, att bolaget är skyldigt att träda i likvidation, aktieägarna (lottägarna) kunna möjliggöra rörelsens fortsättande genom att teckna vad som erfordras för att återställa grundfonden till dess behöriga belopp.

Dylik teckning skall verkställas senast å den bolagsstämma, vid vilken styrelsen lämnar meddelande om den lidna förlusten, och inbetalning av tecknat tillskott skall vara verkställd inom tre månader från stämman.

De sakkunniga anse, i likhet med kommittén, dessa bestämmelser icke erbjuda sådan trygghet, att rörelsens fortsättande alltid bör medgivas, samt föreslå, att såsom villkor för undgående av tvångslikvidation bör uppställas, att tecknat belopp inbetalas eller att för detsamma ställes pant eller annan säkerhet, som inspektionen prövar fullgod.

Enligt 2 mom. i förevarande paragrafer äga de aktieägare (lottägare), som verkställt tillskott, att av bolagets behållna vinstmedel erhålla åter vad som av dem blivit tillskjutet jämte ränta, innan utdelning å aktierna (lotterna) får äga rum.

De sakkunniga föreslå, i likhet med kommittén, ett tillägg till paragrafen, enligt vilket aktieägare respektive lottägare som verkställt senare tillskott, skola äga företrädesrätt framför aktieägare respektive lottägare, som förut verkställt tillskott.

96 respektive 213 § banklagen stadgar, att, därest, oaktat sådant förhållande inträtt, att bankbolag är pliktigt att träda i likvidation, ej inom viss tid blivit anmält, att så skett, rätten, efter bolagets hörande, skall förklara, att likvidation skall verkställas. Såsom förutsättning för rättens förordnande kräves emellertid, att ansökan därom gjorts av aktieägare (lottägare) eller styrelseledamot. Däremot är bankinspektionen icke behörig att hos rätten göra framställning om dylikt förordnande.

De sakkunniga hava, i likhet med kommittén, under åberopande av att aktieägare (lottägare) och styrelseledamöter kunna tänkas vara obenägna att göra sådan ansökan till rätten, ehuru hänsyn till det allmännas intresse krävde, att likvidation kommer till stånd, föreslagit, att framställning, varom nu är fråga, må göras jämväl av bankinspektionen.

Jag ansluter mig till de sakkunnigas ändringsförslag i nu berörda delar.

Beträffande 234 § föreslå de sakkunniga vissa ändringar, som sammanhänga med de allmänna ombudens avskaffande.

*Departements-
chefen.*

Bankinspektionen hemställer i sitt utlåtande över de sakkunnigas för-

slag om borttagande av den enligt 4 punkten i paragrafen stadgade skyldigheten för bank att årligen låta i allmänna tidningarna införa den av bankens revisorer avgivna berättelsen angående granskning av bankens förvaltning och räkenskaper. Enligt bankinspektionens mening fyllde denna föreskrift icke något verkligt behov; revisionsberättelserna hölles alltid utan särskilt åläggande för intresserade tillgängliga i tryck vid bankernas kontor, och därigenom syntes kravet på publicitet vara fullt tillgodosett.

Departements-
chefen.

I anledning av bankinspektionens framställning har jag vidtagit den åsyftade ändringen av 234 §; beträffande avfattningen av paragrafen i övrigt har jag anslutit mig till de sakkunnigas förslag.

De sakkunniga hava vidare föreslagit viss ändring av 239 §, vilken ändring föranletts av förslaget om att bankinspektionen skall i varje bank förordna en revisor.

I anledning av den föreslagna bestämmelsen, att bankbolags firma skall tecknas av minst två personer i förening, hava de sakkunniga föreslagit därav föranledda ändringar i 241, 243 och 244 §§.

De sakkunniga hava, i likhet med 1924 års kommitté, under åberopande av den betydelse, som av bankbolag lämnade uppgifter hava för den statliga tillsynsmyndigheten, ansett det erforderligt, att straff stadgas för den, som mot bättre vetande lämnar oriktig eller ofullständig uppgift.

I 251 § 6 mom. i de sakkunnigas förslag har upptagits en bestämmelse i detta hänseende.

I 252 § hava de sakkunniga föreslagit vissa jämkningar, föranledda därav, att de nuvarande bestämmelserna i 61 respektive 177 § överflyttats till 59 respektive 175 § samt 3 mom. i 69 respektive 185 § till ett nytt moment i samma paragraf, betecknat mom. 6.

I 254 § 7 punkten banklagen stadgas, att om bankbolag övertagit annat bankbolags rörelse och bland sistnämnda bolags tillgångar finnes egendom, varmed bankbolag ej må driva handel för egen räkning, må denna egendom, även om sådant fall ej är för handen, som omförmäles i 46 och 48 respektive 162 och 164 §§ (motsvarande 2, 3 och 4 mom. i 45 respektive 161 § i förslaget), förvärfvas av det övertagande bolaget. Den sålunda förvärfvade egendomen skall så snart lämpligen kan ske åter avyttras, i den mån den ej, jämlikt vad i nyssnämnda lagrum stadgas, må av bolaget behållas. De sakkunniga anföra härom:

De sakkunniga hade förut framhållit, att egendom, som bank med stöd av undantagsbestämmelserna i 3 och 4 mom. i 45 respektive 161 § förvärvat, borde snabbt realiserars, samt i detta syfte föreslagit en ändrad formulering av bestämmelserna angående realisation av sistberörda egendom. Enligt de sakkunnigas åsikt borde, om vid bankfusion övertoges sådan egendom, varmed bank ej finge driva handel, beträffande denna egendoms avyttring gälla samma bestämmelser som de i 5 mom. 45 respektive 161 § i förslaget angivna. Ifrågavarande egendom borde sålunda av den över-

tagande banken avyttras senast då detta kunde ske utan förlust för banken.

De sakkunniga föreslå vidare viss ändring i 260 §, föranledd därav, att stadgandena i nuvarande 54, 55, 170 och 171 §§ överflyttats till respektive 61, 60, 177 och 176 §§.

De sakkunniga föreslå slutligen, i likhet med 1924 års kommitté, att *lagen den 5 juni 1909 (nr 64) angående emissionsbanker* skall upphöra att gälla den 1 januari 1934.

De sakkunniga anföra, att någon emissionsbank ej blivit bildad, och att det torde vara uteslutet, att någon dylik bank med den i lagen angivna organisationen någonsin komme till stånd.

I anledning av nämnda lags upphävande hava de sakkunniga föreslagit en jämkning i 1 och 2 §§ banklagen, varjämte i 1 § införts en hänvisning till de gällande bestämmelserna angående den av postverket bedrivna postgirorörelsen.

De sakkunnigas förslag i dessa delar hava ej givit mig anledning till annan erinran än att viss redaktionell jämkning vidtagits i förslaget till lag om upphävande av lagen angående emissionsbanker. Departements-
chefen.

Föredragande departementschefen uppläser härefter förslag till *lag om ändring i vissa delar av lagen den 22 juni 1911 (nr 74) om bankrörelse* samt till *lag om upphävande av lagen den 5 juni 1909 (nr 64) angående emissionsbanker*, av den lydelse bilagor vid detta protokoll utvisa, samt hemställer, att lagrådets yttrande över förslagen måtte för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

P. J. Arrhenius.

Förslag

till

Lag

om ändring i vissa delar av lagen den 22 juni 1911 (nr 74)
om bankrörelse.

Härigenom förordnas dels att i lagen den 22 juni 1911 (nr 74) om bankrörelse skola införas tre nya paragrafer med beteckning 50 a, 166 a och 230 a av den lydelse nedan sägs, dels att 48 a och 164 a §§, sådana dessa lagrum lyda enligt lag den 16 maj 1919 (nr 241), samt 233 §, sådant detta lagrum lyder enligt lag den 26 juni 1918 (nr 413), skola ur förstnämnda lag utgå, dels ock att övriga här nedan införda paragrafer i samma lag, av vilka lagrum 2 och 234 §§ senast ändrats genom lag den 26 juni 1918 (nr 413), 235 § genom lag den 21 mars 1919 (nr 106), 239 § genom lag den 28 januari 1921 (nr 12), 48, 164 och 254 §§ genom lag den 22 juni 1921 (nr 413), 243, 244 och 252 §§ genom lag den 24 maj 1928 (nr 125) samt 1 § genom lag den 4 april 1930 (nr 61) skola — 1, 20, 24, 25, 40, 53, 64, 74, 92, 131, 139, 140, 156, 169, 180, 190, 209, 230, 234, 235, 238, 239, 241, 243, 244, 251, 252, 254 och 260 §§ i nedan intagna delar — hava den ändrade lydelse, som av det följande framgår:

1 §.

Förutom — — — bankrörelse.

Med — — — begagnas.

Angående postsparbanken, sparbank, centralkassa för jordbrukskredit och järnkontoret, så ock angående vissa aktiebolag, som driva lånerörelse, samt den av postverket bedrivna postgirorörelsen är särskilt stadgat.

2 §.

Ej må annan än Sveriges riksbank, bankaktiebolag, solidariskt bankbolag, postsparbanken, sparbank, järnkontoret och Sveriges allmänna hypoteksbank i sin firma eller eljest vid beteckning av affärsrörelsen använda ordet bank. Beträffande användning av ordet bank i registrerad understödsförenings firma är särskilt stadgat.

18 §.

Sedan bolaget bildats samt styrelse och revisorer blivit valda, så ock inför bankinspektionen styrkts, att av det tecknade beloppet, efter avdrag ej mindre i anledning av övertäckning, där sådan ägt rum, än även för aktierätt, som av aktietecknare må hava enligt 25 § förverkats och ej av annan övertagits, minst tjugu procent blivit behörigen inbetalda

och att för inbetalning av återstoden avlämnats pant eller annan säkerhet, som bankinspektionen prövat fullgod, må bolaget enligt föreskrifterna i denna lag registreras; dock får registrering ej ske, där det tecknade beloppet efter ovannämnda avdrag understiger det belopp, som enligt teckningslistan minst skall tecknas.

20 §.

Ansökning — — — styrelse.

I sådan ansökning skola uppgivas dels stiftarnas och styrelseledamöternas samt, där suppleanter i styrelsen utsetts, deras fullständiga namn ävensom nationalitet och hemvist, dels bolagets postadress, dels ock, där befogenhet att teckna bolagets firma ej skall utövas allenast av styrelsen, vilka sådan befogenhet tillkommer.

Skall — — — hemvist.

Vid ansökningen skola fogas

- 1) Konungens — — — avskrifter;
- 2) av — — — protokollet;
- 3) en — — — styrkta;
- 4) bevis från bankinspektionen, utvisande, dels huru mycket av det belopp, vartill grundfonden jämlikt bestämmelsen under 3) uppgivits, blivit behörigen inbetalt, dels ock att för inbetalning av återstoden avlämnats förbindelse med pant eller annan säkerhet, som bankinspektionen prövat fullgod;
- 5) teckningslistorna — — — desamma.

24 §.

Av — — — rörelse.

Aktietecknare, som ej vid bolagets bildande erlagt full betalning, vare skyldig avlämna av fullgod pant eller annan säkerhet åtföljd förbindelse att inbetala oguldna beloppet i den ordning, teckningslistan angiver.

Ej — — — bolaget.

25 §.

Uraktlåter — — — förfallodagen.

Varder, innan pant eller annan säkerhet enligt 24 § blivit avlämnad, inbetalning ej verkställd i rätt tid, eller försummar någon att avlämna sådan pant eller säkerhet, äge styrelsen, där ej rättelse sker inom en månad efter anmaning, förklara aktierätten förverkad. Samma lag vare, där senare inbetalning ej fullgöres i rätt tid och avlämnad pant eller säkerhet ej förslår till inbetalningens gäldande.

Underrättelse — — — brev.

Då aktierätt förverkats, kan vad å aktien redan inbetalts eller vad genom realisering av avlämnad pant eller annan säkerhet influtit ej återfordras.

40 §.

Av — — — vidtaga.

Till reservfonden skall alltid läggas vad vid aktieteckning må hava för aktierna erhållits utöver det belopp, varå de lyda, så ock, där aktierätt förverkats, vad som blivit inbetalt å aktien eller influtit genom realisering av avlämnad pant eller utnyttjande av annan ställd säkerhet.

Nedsättning — — — medel.

44 §.

Med den inskränkning, som här nedan sägs, må bankaktiebolag, jämte in- och utlåning av penningar, idka annan verksamhet, som därmed står i samband.

Om bankaktiebolags rätt att yrkesmässigt i kommission köpa och sälja aktier, banklotter och andra delaktighetsbevis i bolag samt obligationer är särskilt stadgat.

45 §.

Bankaktiebolag må för egen räkning driva handel allenast med guld samt in- och utländskt mynt, växlar, checkar, invisningar ävensom obligationer och andra för den allmänna rörelsen avsedda förskrivningar, med undantag för sådana för den allmänna rörelsen avsedda förskrivningar, som medföra rätt till betalning först efter utfärdarens övriga fordringsägare (*förlagsbevis*). Egendom, varmed bankaktiebolag ej må driva handel för egen räkning, äger bankaktiebolag ej heller förvärva, där ej nedan i denna paragraf annorlunda stadgas.

Bankaktiebolag må förvärva:

dels fastighet, avsedd för bankens inrymmande, aktie i bolag, som utslutande har till ändamål att förvalta sådan fastighet och vars aktiekapital uppgår till minst en tredjedel av fastighetens bokförda värde, samt förlagsbevis, utfärdat av bolag, som nu nämnts;

dels inventarier, vilka anskaffas för rörelsen eller till fastighet, som bankaktiebolaget äger;

dels ock, därest Konungen därtill lämnar tillstånd, aktie i annat svenskt bankaktiebolag, i utländskt bankföretag eller i svenskt aktiebolag, vars ändamål kan anses gagneligt för bankväsendet eller det allmänna, ävensom förlagsbevis, utfärdat av bolag eller företag, som nu nämnts, eller solidariskt bankbolag.

Bankaktiebolag må till skyddande av fordran å offentlig auktion eller fondbörs inköpa egendom, som är för fordringen utmätt eller pantsatt, så ock såsom betalning för fordran övertaga för fordringen pantsatt eller annan egendom, där uppenbart är, att bolaget eljest skulle lida avsevärd förlust, dock icke i någotdera fallet egen aktie. Om sålunda inköpt eller

övertagen egendom utgöres av fastighet, gruva, fabrik eller annan liknande anläggning eller fartyg, må bankaktiebolag i utbyte mot sådan egendom jämte tillhörande lös egendom förvärva aktie i bolag, som bildas för förvaltning av ifrågavarande egendom eller fortsättande av en därmed bedriven verksamhet, eller förlagsbevis, utfärdad av sådant bolag. Bankaktiebolag må ock förvärva aktie i bolag, vari bankaktiebolaget på grund av bestämmelserna i detta mom. förut förvärvat aktie, där uppenbar fara är, att bankaktiebolaget eljest skulle lida avsevärd förlust.

Har bankaktiebolag på grund av vad i 3 mom. stadgats förvärvat aktie i bolag eller av aktiebolag utfärdad förlagsbevis, må bankaktiebolaget, om aktiebolaget överlåter sina tillgångar å annat aktiebolag, utbyta aktie eller förlagsbevis, som sålunda förvärvats, mot aktie i det andra aktiebolaget eller förlagsbevis, utfärdad av detta bolag.

Egendom, som bankaktiebolag med stöd av bestämmelserna i 3 eller 4 mom. förvärvat, skall åter avyttras, så snart lämpligen kan ske, och senast då avyttring kan äga rum utan förlust för bankaktiebolaget.

Om bankaktiebolag förvärvar egendom enligt bestämmelserna i 3 eller 4 mom., skall anmälan därom ofördröjligen göras hos bankinspektionen.

46 §.

Bankaktiebolag må icke bevilja kredit, utan att bolaget har säkerhet, som av detsamma prövas betryggande, antingen i fast eller lös egendom eller ock i fordringsrätt jämväl mot annan än den, vilken krediten beviljas. Utan hinder av vad sålunda stadgas må dock

1) stat, kommun eller annan därmed jämförlig samfällighet ävensom kassa eller inrättning, vars reglemente blivit av Konungen fastställt, så ock in- eller utländskt bankföretag kunna erhålla kredit utan särskild säkerhet;

2) kortvarig kredit kunna utan särskild säkerhet beviljas affärsidkare i och för hans rörelse, därest med hänsyn till omständigheterna trygghet för förbindelsens fullgörande ändock kan anses föreligga;

3) av vederhäftig person dragen växel, betalbar å annan ort, kunna diskonteras, ehuru accept å densamma ej erhållits.

I fråga om kredit mot pant av aktier skall särskilt iakttagas:

att vid kreditens meddelande förefinnes en med hänsyn till den eller de pantsatta aktiernas beskaffenhet och omständigheterna i övrigt skälig marginal mellan aktiernas marknadsvärde och kreditbeloppet; samt att kreditbeloppet såvitt möjligt icke vid någon tidpunkt under kreditens fortbestånd överstiger aktiernas marknadsvärde.

Bankaktiebolag må icke såsom pant mottaga egen aktie eller aktie i bolag, vars verksamhet huvudsakligen består i att förvalta eller driva handel med aktier eller som idkar emissionsrörelse.

Vad nu stadgats om kredit mot pant av aktier skall äga motsvarande tillämpning i fråga om kredit mot pant av förlagsbevis.

I denna paragraf meddelade bestämmelser angående kredit skola gälla även i fråga om garantiförpliktelse, som bankaktiebolag ikläder sig.

47 §.

Bankaktiebolag vare pliktigt ägna särskild uppmärksamhet däråt, att åt samma eller med varandra i väsentlig ekonomisk intressegemenskap förbundna kredittagare icke beviljas kredit i så stor omfattning, att därav kan uppkomma fara för bankaktiebolagets säkerhet. Likaledes åligger det bankaktiebolaget att tillse, att icke mot säkerhet av aktier i samma eller i gemenskap, som ovan nämnts, förbundna aktiebolag, kredit beviljas i sådan omfattning, som nyss sagts.

Såsom kredit skall även anses borgen och annan garantiförpliktelse till bankaktiebolaget ävensom av bankaktiebolaget ingången garantiförpliktelse för kredittagaren.

48 §.

Bankaktiebolag må icke bevilja kredit till direktör eller tjänsteman vid bolagets huvud- eller avdelningskontor, åt vilken uppdragits att ensam eller i förening med annan utöva viss styrelsens beslutanderätt, till revisor i bankaktiebolaget eller till bolag eller förening, vari sådan befattningshavare eller revisor såsom delägare eller medlem äger ett väsentligt ekonomiskt intresse, utan mot säkerhet av värdehandling, vari omyndigs medel må utan överförmyndares samtycke anbringas. Bolag eller förening, som nu nämnts, må dock även utan sådan säkerhet beviljas kredit genom diskontering av växlar, vilka äro grundade å verkliga handelsaffärer.

Bankaktiebolag må ej heller bevilja kredit mot säkerhet av borgen eller fordringsbevis, där förbindelsen ingåtts av person, bolag eller förening, som i 1 mom. sägs, ej heller mot växel, varå person, bolag eller förening, som nyss sagts, är acceptant, trassent eller endossent, dock med undantag för å verklig handelsaffär grundad växel, för vilken betalningsskyldighet åligger sådant bolag eller förening.

Till person, vilken utan att vara sådan befattningshavare, som i 1 mom. sägs, är ledamot av bankaktiebolagets styrelse eller till bolag eller förening, vari sådan styrelseledamot såsom delägare eller medlem äger ett väsentligt ekonomiskt intresse, må kredit icke beviljas utan mot pant, som prövas i och för sig innebära fullgod säkerhet, eller genom diskontering av växlar, vilka äro grundade å verkliga handelsaffärer.

Vad i denna paragraf stadgats angående beviljande av kredit skall äga motsvarande tillämpning i fråga om garantiförpliktelse, som bankaktiebolag ikläder sig.

50 a §.

Vid beviljande av kredit må bankaktiebolag icke göra förbehåll därom, att kreditbeloppet eller del därav skall insättas hos bolaget för längre tid än sex månader.

51 §.

Bankaktiebolag må ej utfärda tryckta eller graverade, till innehavaren eller till viss man eller order ställda förbindelser eller ikläda sig ansvarighet för sådana förbindelser.

53 §.

Aktieägarna skola inom sig utse en styrelse av minst fem högst tio ledamöter, med rätt dock för Konungen att, när särskilda skäl därtill äro, medgiva högre antal. Av styrelseledamöterna må icke flera än en för varje påbörjat tretal vara befattningshavare i banken.

Styrelsen — — — angelägenheter.

Ledamot — — — uppdraget.

Avgår — — — ledamöter.

54 §.

Är enligt bolagsordningen styrelsen beslutför, utan att samtliga ledamöter äro tillstädes, må likväl ärende, som ankommer på styrelsen, ej företagas, utan att, såvitt ske kunnat, samtliga erhållit tillfälle att deltaga i ärendets behandling.

55 §.

Såsom styrelsens beslut gälle, där ej annorlunda är bestämt i bolagsordningen, den mening, om vilken vid sammanträde de flesta röstande förena sig, men vid lika röstetal den mening, som biträdes av ordföranden vid sammanträdet.

Ledamot av styrelsen äge ej deltaga i behandling av fråga rörande avtal mellan honom och bolaget. Ej heller må han deltaga i behandling av fråga om avtal mellan bolaget och tredje man, där han i frågan äger ett väsentligt intresse, som kan vara stridande mot bolagets. Vad sålunda är stadgat äge motsvarande tillämpning beträffande gåva från bolagets sida, så ock beträffande rättegång eller annan talan mot styrelseledamoten eller tredje man.

56 §.

Styrelsen må icke åt enskild styrelseledamot eller annan person uppdraga att ensam eller i förening med annan utöva viss styrelsens beslutanderätt, med mindre föreskrifter blivit av styrelsen meddelade angående den befogenhet i olika avseenden, som uppdraget skall medföra. Avser uppdraget beviljande av kredit, skola härvid meddelade föreskrifter angiva maximibelopp och grunderna för bedömande av erbjuden säkerhet. Dessa föreskrifter skola meddelas i en av styrelsen för högst ett år i sänder fastställd instruktion.

Styrelsen åligger att, så snart det kan ske, till bankinspektionen insända sådan instruktion, ävensom meddela bankinspektionen de ändringar, som vidtagas i instruktionen.

Styrelsen äger när som helst återkalla eller inskränka uppdrag, som ovan nämnts, samt utan hinder därav själv avgöra ärende av varje slag.

Styrelsen må icke åt enskild styrelseledamot eller annan uppdraga att avgöra ärende, som avser:

1) inrättande eller indragning av avdelningskontor eller övertagande av annan bankrörelse;

2) förvärv eller avyttring av fastighet, avsedd för bankens inrymmande eller till- eller ombyggnad av sådan fastighet;

3) beviljande av kredit till person, vilken utan att vara sådan befattningshavare, som i 48 § 1 mom. sägs, är ledamot av bankaktiebolagets styrelse eller av den särskilda styrelse, som kan finnas inrättad vid avdelningskontor, eller till bolag eller förening, vari sådan person är styrelseledamot eller såsom delägare eller medlem äger ett väsentligt ekonomiskt intresse, eller vari befattningshavare, som omförmäles i 48 § 1 mom., är styrelseledamot; styrelsen dock obetaget att för person, bolag eller förening, som nu nämnts, fastställa vissa gränser, inom vilka utan styrelsens beslut i varje särskilt fall kredit må beviljas vederbörande i och för en av honom idkad rörelse;

4) förvärv av aktie eller förlagsbevis i andra fall, än då fråga är om aktie eller förlagsbevis, som är för bankaktiebolagets fordran utmätt eller pantsatt;

5) fastställande av allmänna räntesatser för in- och utlåning, utom då beslut härom påkallas av allmän ränteförändring, i vilket fall dylikt beslut må utan styrelsens hörande meddelas för tiden intill nästkommande styrelsesammanträde;

6) antagande eller entledigande av ordinarie befattningshavare hos bankaktiebolaget.

I denna paragraf meddelade bestämmelser angående kredit skola gälla även i fråga om garantiförpliktelse, som bankaktiebolag ikläder sig.

57 §.

Direktör eller tjänsteman vid bankaktiebolags huvud- eller avdelningskontor, åt vilken uppdragits att ensam eller i förening med annan utöva viss styrelsens beslutanderätt, må icke vara ledamot av styrelsen i annat bolag, utan att bankaktiebolagets styrelse i fråga om varje sådant uppdrag därtill lämnar tillstånd. Tillstånd må dock icke lämnas i fråga om ledamotskap av styrelsen i bolag, vars huvudsakliga verksamhet består i att förvalta eller driva handel med aktier eller som idkar emissionsrörelse. För giltighet av bankaktiebolagets styrelses beslut om tillstånd erfordras, att beslutet biträdes av minst två tredjedelar av styrelsens samtliga ledamöter. Den, för vilken tillstånd ifrågasättes, må icke deltaga i beslutet. Kallelse till styrelsesammanträde, då prövning av fråga om tillstånd äger rum, skall innehålla uppgift, att sådan fråga förekommer vid sammanträdet.

58 §.

Bolagets firma skall tecknas av minst två personer i förening.

Bemyndigande att teckna firman må av bolagsstämman meddelas åt ledamot av styrelsen, dock endast såvida bolagsordningen innehåller stadgande i sådant avseende.

Sådant bemyndigande må av styrelsen meddelas

åt styrelseledamot, såvida ej annat blivit bestämt i bolagsordningen eller av bolagsstämman, samt

åt annan än styrelseledamot, såvida medgivande därtill finnes lämnat i bolagsordningen eller av bolagsstämman.

Ändå att medgivande, som nyss sagts, icke lämnats, äge dock styrelsen, där ej annat blivit bestämt i bolagsordningen eller av bolagsstämman, bemyndiga annan än styrelseledamot att teckna firman, såframt bemyndigandet avser rätt till firmateckning allenast i förening med någon, som erhållit bemyndigande enligt 2 eller 3 mom. av denna paragraf.

59 §.

Sker ändring i styrelsens sammansättning eller ifråga om rätten att teckna bolagets firma eller ändrar styrelseledamot eller eljest någon, som berättigats teckna firman, sitt hemvist eller ändras bolagets postadress, skall styrelsen därom ofördröjligen göra anmälan för registrering. Vid anmälan om ändring i styrelsens sammansättning skall fogas styrkt avskrift av protokoll eller annan handling, som bestyrker ändringen.

60 §.

I förhållande till bolaget vare styrelsen samt de styrelseledamöter och personer utanför styrelsen, som innehava befogenhet att utöva viss styrelsens beslutanderätt eller äro berättigade teckna bolagets firma, pliktiga att i sin förvaltning av bolagets angelägenheter ställa sig till efterrättelse de särskilda föreskrifter, som i bolagsordningen eller av bolagsstämman eller, såvitt rör styrelseledamot eller person utanför styrelsen, av styrelsen meddelas; de må dock ej efterkomma bolagsstämmans föreskrift, där den finnes strida mot denna lag eller bolagsordningen.

61 §.

Styrelsen, så ock de särskilda styrelseledamöter eller personer utanför styrelsen, som bemyndigats teckna bolagets firma, äge att själva eller genom ombud ej mindre i förhållande till tredje man handla å bolagets vägnar än även inför domstolar och andra myndigheter företräda bolaget. Inskränkning i den befogenhet, som sålunda tillkommer styrelsen, vissa styrelseledamöter eller personer utanför styrelsen, vare, i den mån ej annat följer av vad i denna lag stadgas, utan verkan mot tredje man, med

mindre han ägt eller bort äga kännedom om inskränkningen. Bestämmelse, innefattande sådan inskränkning, må ej registreras.

64 §.

Angående befogenhet för styrelseledamot, så ock för den, som eljest berättigats teckna bolagets firma, att för bolaget mottaga stämning är stadgat i rättegångsbalken; och skall vad i sådant avseende gäller äga tillämpning jämväl, då annat meddelande skall delgivas bolaget.

Vill — — — stämman.

68 §.

För granskning av styrelsens förvaltning och bolagets räkenskaper skola aktieägarna årligen utse minst två revisorer, varjämte bankinspektionen skall utse en revisor. Samtliga revisorer skola vara med det ekonomiska livet väl förtrogna personer, och minst en av de revisorer, aktieägarna utse, skall vara av handelskammare i riket auktoriserad revisor. Revisorerna skola inom sig utse en ordförande att leda revisionen.

Till revisor må ej utses den, som är i bolagets eller styrelseledamots tjänst eller som eljest intager underordnad eller beroende ställning i förhållande till styrelseledamot.

Den tid, för vilken revisor utses, må ej utgå före nästa ordinarie bolagsstämma. Av aktieägarna utsedd revisor må, ändå att den tid, för vilken han blivit utsedd, ej gått till ända, genom beslut å bolagsstämma skiljas från uppdraget. Avgår sådan revisor, innan den tid, för vilken han blivit vald, gått till ända, och finnes ej suppleant, åligger det styrelsen att ofördröjligen föranstalta om val av ny revisor.

Bankinspektionen äger när som helst återkalla uppdraget för den av inspektionen utsedde revisorn och i stället utse ny revisor.

69 §.

Styrelsen skall bereda revisor tillfälle att när som helst inventera bolagets kassa och övriga tillgångar och granska bolagets alla böcker, räkenskaper och andra handlingar; och må av revisor begärd upplysning angående förvaltningen ej av styrelsen förvägras.

Vid fullgörande av sitt uppdrag hava de av aktieägarna utsedda revisorerna att ställa sig till efterrättelse de särskilda föreskrifter, som av bolaget meddelas och ej avse inskränkning i deras i lag stadgade befogenhet eller eljest strida mot lag eller författning eller mot bolagsordningen. För den av bankinspektionen utsedde revisorn skall instruktion utfärdas av inspektionen.

Revisorerna skola på kallelse av revisionens ordförande sammanträda så ofta de finna nödigt, åliggande det revisorerna att minst en gång varje halvår:

taga del av styrelsens protokoll;

taga del av de föreskrifter rörande bolagets kreditgivning, som utfärdats av styrelsen eller bolagets direktörer;

granska större krediter och andra större placeringar av bolagets medel;
granska av styrelsen vidtagna åtgärder i fråga om förvaltning och avyttring av jämlikt 45 § 3 och 4 mom. inköpt eller övertagen egendom;

taga del av de förelägganden och erinringar, som av bankinspektionen kunna hava gjorts till styrelsen eller bolagets direktörer;

taga del av rapporter över inspektioner och undersökningar rörande bolagets huvud- och avdelningskontor samt rörande av bolaget ägda företag av större betydelse.

Vid revisorernas sammanträden skall föras protokoll.

Revisorerna skola skriftligen delgiva styrelsen de erinringar i fråga om bolagets verksamhet, vartill deras granskning må giva anledning.

Revisorerna skola för varje räkenskapsår över granskningen avgiva en av dem underskriven berättelse, som skall överlämnas till styrelsen minst två veckor före den i 77 § nämnda bolagsstämman. Inom samma tid skola revisorerna till styrelsen återställa förvaltningsberättelsen, vinst- och förlusträkningen samt balansräkningen.

I den av revisorerna avgivna berättelsen skola revisorerna särskilt uttala sig i följande avseenden:

angående omfattningen av den av dem verkställda granskningen;

angående de i styrelsens förvaltningsberättelse intagna vinst- och förlust- samt balansräkningarna;

angående bolagets förvaltningsutgifter;

angående den inre kontrollen inom bolaget;

angående styrelsens förslag i anledning av bolagets vinst eller förlust under räkenskapsåret; samt

angående ansvarsfrihet för styrelsen.

Angående revisorers befogenhet att påkalla sammankallande av extra bolagsstämma stadgas i 78 §.

74 §.

Jämte — — — gälle,

1) att rösträtt ej må utövas för aktie, å vilken icke fullgjorts förfallen inbetalning eller i fråga om vilken ej, där så skolat ske, avlämnats sådan av pant eller annan säkerhet åtföljd förbindelse, som i 24 § sägs;

2) att — — — röst;

3) att — — — ombud;

4) att — — — grundfonden;

5) att — — — avgivas;

6) att — — — ordförande.

I — — — rätt.

Vad — — — därom.

92 §.

Har senast vid den i 91 § omnämnda bolagsstämma av aktieägare tecknats vad som erfordras för att återställa grundfonden till dess behöriga belopp, äga bolaget, därest det sålunda tecknade beloppet omedelbart inbetalas eller därför ställs pant eller annan säkerhet, som bankinspektionen prövar fullgod, fortsätta rörelsen; men om så icke skett eller om för grundfondens återställande tecknat tillskott icke inbetalts inom tre månader från stämman, skall bolaget träda i likvidation.

De — — — rum.

Varder, efter det tillskott enligt denna paragraf förekommit, i anledning av uppkommen förlust nytt tillskott gjort, skola de aktieägare, som verkställt senare tillskott, i förhållande till aktieägare, som förut verkställt tillskott, äga sådan företrädesrätt, som omförmäles i 2 mom.

96 §.

Har sådant förhållande inträffat, som jämlikt bestämmelse i 92 eller 93 § påkallar likvidation, och varder ej inom en månad därefter till registret, enligt vad nedan sägs, anmält, att bolaget trätt i likvidation, förklara rätten, på ansökan av aktieägare, styrelseledamot eller bankinspektionen och efter bolagets hörande, att bolaget skall träda i likvidation; och förelägga rätten bolaget att inom viss tid, ej understigande en månad, utse en eller flere likvidatorer vid äventyr, att förordnande i sådant hänseende eljest meddelas av rätten.

129 §.

Sedan bolaget bildats samt styrelse och revisorer blivit valda, så ock inför bankinspektionen styrkts, dels att av det tecknade beloppet, efter avdrag ej mindre i anledning av övertäckning, där sådan ägt rum, än även för rätt till delaktighet i bolaget, som av tecknare må hava enligt 140 § förverkats och ej av annan övertagits, minst tjugu procent blivit behörigen inbetalda, dels att för inbetalning av återstoden avlämnats pant eller annan säkerhet, som bankinspektionen prövat fullgod, dels ock att en var av huvudlottägarna till förvaring hos bolaget överlämnat sådan handling, som i 134 § sägs, må bolaget enligt föreskrifterna i denna lag registreras; dock får registrering ej ske, där det tecknade beloppet efter ovannämnda avdrag understiger det belopp, som enligt teckningslistan minst skall tecknas.

131 §.

Ansökning — — — styrelse.

I sådan ansökning skola uppgivas

dels stiftarnas och styrelseledamöternas samt, där suppleanter i styrelsen utsetts, deras fullständiga namn ävensom nationalitet och hemvist,
dels bolagets postadress,

dels ock, där befogenhet att teckna bolagets firma ej skall utövas allenast av styrelsen, vilka sådan befogenhet tillkommer.

Skall — — — hemvist.

Vid ansökningen skola fogas

- 1) Konungens — — — avskrifter;
- 2) av — — — protokollet;
- 3) en — — — styrkta;
- 4) bevis från bankinspektionen, utvisande, dels huru mycket av det belopp, vartill grundfonden jämlikt bestämmelsen under 3) uppgivits, blivit behörigen inbetalt, dels att för inbetalning av återstoden avlämnats förbindelse med pant eller annan säkerhet, som bankinspektionen prövat fullgod, dels ock att en var av huvudlottägarna till förvaring hos bolaget överlämnat sådan handling, som i 134 § sägs;
- 5) teckningslistorna — — — desamma.

139 §.

Av — — — rörelse.

Har tecknare av huvudlott ej vid bolagets bildande erlagt full betalning, vare han skyldig avlämna av fullgod pant eller annan säkerhet åtföljd förbindelse att inbetala oguldna beloppet i den ordning, teckningslistan angiver.

Ej — — — bolaget.

140 §.

Uraktlåter — — — förfallodagen.

Varder, innan pant eller annan säkerhet enligt 139 § blivit avlämnad, inbetalning ej verkställd i rätt tid, eller försummar någon att avlämna sådan pant eller säkerhet, äge styrelsen, där ej rättelse sker inom en månad efter anmaning, förklara rätten till delaktighet i bolaget förverkad. Samma lag vare, där senare inbetalning ej fullgöres i rätt tid och avlämnad pant eller säkerhet ej förslår till inbetalningens gäldande.

Underrättelse — — — brev.

Då rätt till delaktighet i bolaget förverkats, kan vad å huvudlotten redan inbetalts eller vad genom realisering av avlämnad pant eller annan säkerhet influtit ej återfordras.

156 §.

Av — — — vidtaga.

Till reservfonden skall alltid läggas vad vid teckning må hava för lotterna erhållits utöver det belopp, varå de lyda, så ock, där rätt till delaktighet i bolaget förverkats, vad som blivit inbetalt å lotten eller influtit genom realisering av avlämnad pant eller utnyttjande av annan ställd säkerhet.

Nedsättning — — — medel.

160 §.

Med den inskränkning, som här nedan sägs, må solidariskt bankbolag, jämte in- och utlåning av penningar, idka annan verksamhet, som därmed står i samband.

Om solidariskt bankbolags rätt att yrkesmässigt i kommission köpa och sälja aktier, banklotter och andra delaktighetsbevis i bolag samt obligationer är särskilt stadgat.

161 §.

Solidariskt bankbolag må för egen räkning driva handel allenast med guld samt in- och utländskt mynt, växlar, checkar, invisningar ävensom obligationer och andra för den allmänna rörelsen avsedda förskrivningar, med undantag för förlagsbevis. Egendom, varmed solidariskt bankbolag ej må driva handel för egen räkning, äger sådant bolag ej heller förvärva, där ej nedan i denna paragraf annorlunda stadgas.

Solidariskt bankbolag må förvärva:

dels fastighet, avsedd för bankens inrymmande, aktie i bolag, som utslutande har till ändamål att förvalta sådan fastighet och vars aktiekapital uppgår till minst en tredjedel av fastighetens bokförda värde, samt förlagsbevis, utfärdat av bolag, som nu nämnts;

dels inventarier, vilka anskaffas för rörelsen eller till fastighet, som bankbolaget äger;

dels ock, därest Konungen därtill meddelar tillstånd, aktie i svenskt bankaktiebolag, i utländskt bankföretag eller i svenskt aktiebolag, vars ändamål kan anses gagneligt för bankväsendet eller det allmänna, ävensom förlagsbevis, utfärdat av bolag eller företag, som nu nämnts, eller annat solidariskt bankbolag.

Solidariskt bankbolag må till skyddande av fordran å offentlig auktion eller fondbörs inköpa egendom, som är för fordringen utmätt eller pantsatt, så ock såsom betalning för fordran övertaga för fordringen pantsatt eller annan egendom, där uppenbart är, att bolaget eljest skulle lida avsevärd förlust, dock icke i någotdera fallet egen lott eller annat solidariskt bankbolags huvudlott. Om sålunda inköpt eller övertagen egendom utgöres av fastighet, gruva, fabrik eller annan liknande anläggning eller fartyg, må solidariskt bankbolag i utbyte mot sådan egendom jämte tillhörande lös egendom förvärva aktie i bolag, som bildas för förvaltning av ifrågavarande egendom eller för fortsättande av en därmed bedriven verksamhet, eller förlagsbevis, utfärdat av sådant bolag. Solidariskt bankbolag må ock förvärva aktie i bolag, vari bankbolaget på grund av bestämmelserna i detta mom. förut förvärvat aktie, där uppenbar fara är, att bankbolaget eljest skulle lida avsevärd förlust.

Har solidariskt bankbolag på grund av vad i 3 mom. stadgats förvärvat aktie i bolag eller av aktiebolag utfärdat förlagsbevis, må bankbolaget, om aktiebolaget överlåter sina tillgångar å annat aktiebolag, utbyta aktie

eller förlagsbevis, som sålunda förvärvats, mot aktie i det andra aktiebolaget eller förlagsbevis, utfärdat av detta bolag.

Egendom, som solidariskt bankbolag med stöd av bestämmelserna i 3 eller 4 mom. förvärvat, skall åter avyttras, så snart lämpligen kan ske, och senast då avyttring kan äga rum utan förlust för bankbolaget.

Om solidariskt bankbolag förvärvar egendom enligt bestämmelserna i 3 eller 4 mom., skall anmälan därom ofördröjligen göras hos bankinspektionen.

162 §.

Solidariskt bankbolag må icke bevilja kredit, utan att bolaget har säkerhet, som av detsamma prövas betryggande, antingen i fast eller lös egendom eller ock i fordringsrätt jämväl mot annan än den, vilken krediten beviljas. Utan hinder av vad sålunda stadgas må dock

1) stat, kommun eller annan därmed jämförlig samfällighet ävensom kassa eller inrättning, vars reglemente blivit av Konungen fastställt, så ock in- eller utländskt bankföretag kunna erhålla kredit utan särskild säkerhet;

2) kortvarig kredit kunna utan särskild säkerhet beviljas affärsidkare i och för hans rörelse, därest med hänsyn till omständigheterna trygghet för förbindelsens fullgörande ändock kan anses föreligga;

3) av vederhäftig person dragen växel, betalbar å annan ort, kunna diskonteras, ehuru accept å densamma ej erhållits.

I fråga om kredit mot pant av aktie skall särskilt iakttagas:

att vid kreditens meddelande förefinnes en med hänsyn till den eller de pantsatta aktiernas beskaffenhet och omständigheterna i övrigt skäligen marginal mellan aktiernas marknadsvärde och kreditbeloppet; samt

att kreditbeloppet såvitt möjligt icke vid någon tidpunkt under kreditens fortbestånd överstiger aktiernas marknadsvärde.

Solidariskt bankbolag må icke såsom pant mottaga egen lott, annat solidariskt bankbolags huvudlott eller aktie i bolag, vars verksamhet huvudsakligen består i att förvalta eller driva handel med aktier eller som idkar emissionsrörelse.

Vad nu stadgats om kredit mot pant av aktier skall äga motsvarande tillämpning i fråga om kredit mot pant av förlagsbevis.

I denna paragraf meddelade bestämmelser angående kredit skola gälla även i fråga om garantiförpliktelse, som bankbolaget ikläder sig.

163 §.

Solidariskt bankbolag vare pliktigt ägna särskild uppmärksamhet däråt, att åt samma eller med varandra i väsentlig ekonomisk intressegemenskap förbundna kredittagare icke beviljas kredit i så stor omfattning, att därav kan uppkomma fara för bankbolagets säkerhet. Likaledes åligger det bankbolaget att tillse, att icke mot säkerhet av aktier i samma eller i gemen-

skap, som ovan nämnts, förbundna aktiebolag, kredit beviljas i sådan omfattning, som nyss sagts.

Såsom kredit skall även anses borgen och annan garantiförpliktelse till bankbolaget ävensom av bankbolaget ingången garantiförpliktelse för kredittagaren.

164 §.

Solidariskt bankbolag må icke bevilja kredit till direktör eller tjänsteman vid bolagets huvud- eller avdelningskontor, åt vilken uppdragits att ensam eller i förening med annan utöva viss styrelsens beslutanderätt, till revisor i bankbolaget eller till bolag eller förening, vari sådan befattningshavare eller revisor såsom delägare eller medlem äger ett väsentligt ekonomiskt intresse, utan mot säkerhet av värdehandling, vari omyndigs medel må utan överförmyndares samtycke anbringas. Bolag eller förening, som nu nämnts, må dock även utan sådan säkerhet beviljas kredit genom diskontering av växlar, vilka äro grundade å verkliga handelsaffärer.

Solidariskt bankbolag må ej heller bevilja kredit mot säkerhet av borgen eller fordringsbevis, där förbindelsen ingåtts av person, bolag eller förening, som i 1 mom. sägs, ej heller mot växel, varå person, bolag eller förening, som nyss sagts, är acceptant, trassent eller endossent, dock med undantag för å verklig handelsaffär grundad växel, för vilken betalnings-skyldighet åligger sådant bolag eller förening.

Till person, vilken utan att vara sådan befattningshavare, som i 1 mom. sägs, är ledamot av bankbolagets styrelse eller till bolag eller förening, vari sådan styrelseledamot såsom delägare eller medlem äger ett väsentligt ekonomiskt intresse, må kredit icke beviljas utan mot pant, som prövas i och för sig innebära fullgod säkerhet, eller genom diskontering av växlar, vilka äro grundade å verkliga handelsaffärer.

Vad i denna paragraf stadgas angående beviljande av kredit skall äga motsvarande tillämpning i fråga om garantiförpliktelse, som bankbolaget ikläder sig.

166 a §.

Vid beviljande av kredit må solidariskt bankbolag icke göra förbehåll därom, att kreditbeloppet eller del därav skall insättas hos bolaget för längre tid än sex månader.

167 §.

Solidariskt bankbolag må ej utfärda tryckta eller graverade, till innehavaren eller till viss man eller order ställda förbindelser eller ikläda sig ansvarighet för sådana förbindelser.

169 §.

Huvudlottägarna skola inom sig utse en styrelse av minst fem högst tio ledamöter, med rätt dock för Konungen att, när särskilda skäl där-

till äro, medgiva högre antal. Av styrelseledamöterna må icke flera än en för varje påbörjat tretal vara befattningshavare i banken.

Styrelsen — — — angelägenheter.

Ledamot — — — uppdraget.

Avgår — — — ledamöter.

170 §.

Är enligt bolagsordningen styrelsen beslutför, utan att samtliga ledamöter äro tillstädes, må likväl ärende, som ankommer på styrelsen, ej företagas, utan att, såvitt ske kunnat, samtliga erhållit tillfälle att deltaga i ärendets behandling.

171 §.

Såsom styrelsens beslut gälle, där ej annorlunda är bestämt i bolagsordningen, den mening, om vilken vid sammanträde de flesta röstande förenat sig, men vid lika röstetal den mening, som biträdes av ordföranden vid sammanträdet.

Ledamot av styrelsen äge ej deltaga i behandling av fråga rörande avtal mellan honom och bolaget. Ej heller må han deltaga i behandling av fråga om avtal mellan bolaget och tredje man, där han i frågan äger ett väsentligt intresse, som kan vara stridande mot bolagets. Vad sålunda är stadgat äge motsvarande tillämpning beträffande gåva från bolagets sida, så ock beträffande rättegång eller annan talan mot styrelseledamot eller tredje man.

172 §.

Styrelsen må icke åt enskild styrelseledamot eller annan person uppdraga att ensam eller i förening med annan utöva viss styrelsens beslutanderätt, med mindre föreskrifter blivit av styrelsen meddelade angående den befogenhet i olika avseenden, som uppdraget skall medföra. Avser uppdraget beviljande av kredit, skola härvid meddelade föreskrifter angiva maximibelopp och grunderna för bedömande av erbjuden säkerhet. Dessa föreskrifter skola meddelas i en av styrelsen för högst ett år i sänder fastställd instruktion.

Styrelsen åligger att, så snart det kan ske, till bankinspektionen insända sådan instruktion, ävensom meddela bankinspektionen de ändringar, som vidtagas i instruktionen.

Styrelsen äger när som helst återkalla eller inskränka uppdrag, som ovan nämnts, samt utan hinder därav själv avgöra ärende av varje slag.

Styrelsen må icke åt enskild styrelseledamot eller annan uppdraga att avgöra ärende, som avser:

1) inrättande eller indragning av avdelningskontor eller övertagande av annan bankrörelse;

2) förvärv eller avyttring av fastighet, avsedd för bankens inrymmande, eller till- eller ombyggnad av sådan fastighet;

3) beviljande av kredit till person, vilken utan att vara sådan befattningshavare, som i 164 § 1 mom. sägs, är ledamot av bankbolagets styrelse eller av den särskilda styrelse, som kan finnas inrättad vid avdelningskontor, eller till bolag eller förening, vari sådan person är styrelseledamot eller såsom delägare eller medlem äger ett väsentligt ekonomiskt intresse, eller vari befattningshavare, som omförmäles i 164 § 1 mom., är styrelseledamot; styrelsen dock obetaget att för person, bolag eller förening, som nu nämnts, fastställa vissa gränser, inom vilka utan styrelsens beslut i varje särskilt fall kredit må beviljas vederbörande i och för en av honom idkad rörelse;

4) förvärv av aktie eller förlagsbevis i andra fall, än då fråga är om aktie eller förlagsbevis, som är för bankbolagets fordran utmätt eller pantsatt;

5) fastställande av allmänna räntesatser för in- och utlåning, utom då beslut härom påkallas av allmän ränteförändring, i vilket fall dylikt beslut må utan styrelsens hörande meddelas för tiden intill nästkommande styrelsesammanträde;

6) antagande eller entledigande av ordinarie befattningshavare hos bankbolaget.

I denna paragraf meddelade bestämmelser angående kredit skola gälla även i fråga om garantiförpliktelse, som bankbolaget ikläder sig.

173 §.

Direktör eller tjänsteman vid solidariskt bankbolags huvud- eller avdelningskontor, åt vilken uppdragits att ensam eller i förening med annan utöva viss styrelsens beslutanderätt, må icke vara ledamot av styrelsen i annat bolag, utan att bankbolagets styrelse i fråga om varje sådant uppdrag därtill lämnar tillstånd. Tillstånd må dock icke lämnas i fråga om ledamotskap av styrelsen i bolag, vars huvudsakliga verksamhet består i att förvalta eller driva handel med aktier eller som idkar emissionsrörelse. För giltighet av bankbolagets styrelses beslut om tillstånd erfordras, att beslutet biträdes av minst två tredjedelar av styrelsens samtliga ledamöter. Den, för vilken tillstånd ifrågasättes, må icke deltaga i beslutet. Kallelse till styrelsesammanträde, då prövning av fråga om tillstånd äger rum, skall innehålla uppgift, att sådan fråga förekommer vid sammanträdet.

174 §.

Bolagets firma skall tecknas av minst två personer i förening.

Bemyndigande att teckna firman må av bolagsstämman meddelas åt ledamot av styrelsen, dock endast såvida bolagsordningen innehåller stadgande i sådant avseende.

Sådant bemyndigande må av styrelsen meddelas

åt styrelseledamot, såvida ej annat blivit bestämt i bolagsordningen eller av bolagsstämman, samt

åt annan än styrelseledamot, såvida medgivande därtill finnes lämnat i bolagsordningen eller av bolagsstämman.

Ändå att medgivande, som nyss sagts, icke lämnats, äge dock styrelsen, där ej annat blivit bestämt i bolagsordningen eller av bolagsstämman, bemyndiga annan än styrelseledamot att teckna firman, såframt bemyndigandet avser rätt till firmateckning allenast i förening med någon, som erhållit bemyndigande enligt 2 eller 3 mom. av denna paragraf.

175 §.

Sker ändring i styrelsens sammansättning eller i fråga om rätten att teckna bolagets firma eller ändrar styrelseledamot eller eljest någon, som berättigats teckna firman, sitt hemvist eller ändras bolagets postadress, skall styrelsen därom ofördröjligen göra anmälan för registrering. Vid anmälan om ändring i styrelsens sammansättning skall fogas styrkt avskrift av protokoll eller annan handling, som bestyrker ändringen.

176 §.

I förhållande till bolaget vare styrelsen samt de styrelseledamöter och personer utanför styrelsen, som innehava befogenhet att utöva viss styrelsens beslutanderätt eller äro berättigade teckna bolagets firma, pliktiga att i sin förvaltning av bolagets angelägenheter ställa sig till efterrättelse de särskilda föreskrifter, som i bolagsordningen eller av bolagsstämman eller, såvitt rörer styrelseledamot eller person utanför styrelsen, av styrelsen meddelas; de må dock ej efterkomma bolagsstämans föreskrift, där den finnes strida mot denna lag eller bolagsordningen.

177 §.

Styrelsen, så ock de särskilda styrelseledamöter eller personer utanför styrelsen, som bemyndigats teckna bolagets firma, äge att själva eller genom ombud ej mindre i förhållande till tredje man handla å bolagets vägnar än även inför domstolar och andra myndigheter företräda bolaget. Inskränkning i den befogenhet, som sålunda tillkommer styrelsen, vissa styrelseledamöter eller personer utanför styrelsen, vare i den mån ej annat följer av vad i denna lag stadgas, utan verkan mot tredje man, med mindre han ägt eller bort äga kännedom om inskränkningen. Bestämmelse, innefattande sådan inskränkning, må ej registreras.

180 §.

Angående befogenhet för styrelseledamot så ock för den, som eljest berättigats teckna bolagets firma, att för bolaget mottaga stämning är stad-

gat i rättegångsbalken; och skall vad i sådant avseende gäller äga tillämpning jämväl, då annat meddelande skall delgivas bolaget.

Vill — — — stämman.

184 §.

För granskning av styrelsens förvaltning och bolagets räkenskaper skola lottägarna årligen utse minst två revisorer, varjämte bankinspektionen skall utse en revisor. Samtliga revisorer skola vara med det ekonomiska livet väl förtrogna personer, och minst en av de revisorer, lottägarna utse, skall vara av handelskammare i riket auktoriserad revisor. Revisorerna skola inom sig utse en ordförande att leda revisionen.

Till revisor må ej utses den, som är i bolagets eller styrelseledamots tjänst eller som eljest intager underordnad eller beroende ställning i förhållande till styrelseledamot.

Den tid, för vilken revisor utses, må ej utgå före nästa ordinarie bolagsstämma. Av lottägarna utsedd revisor må, ändå att den tid, för vilken han blivit utsedd, ej gått till ända, genom beslut å bolagsstämma skiljas från uppdraget. Avgår sådan revisor, innan den tid, för vilken han blivit vald, gått till ända, och finnes ej suppleant, åligger det styrelsen att ofördröjligen föranstalta om val av ny revisor.

Bankinspektionen äger när som helst återkalla uppdraget för den av inspektionen utsedde revisorn och i stället utse ny revisor.

185 §.

Styrelsen skall bereda revisor tillfälle att när som helst inventera bolagets kassa och övriga tillgångar och granska bolagets alla böcker, räkenskaper och andra handlingar; och må av revisor begärd upplysning angående förvaltningen ej av styrelsen förvägras.

Vid fullgörande av sitt uppdrag hava de av lottägarna utsedda revisorerna att ställa sig till efterrättelse de särskilda föreskrifter, som av bolaget meddelas och ej avse inskränkning i deras i lag stadgade befogenhet eller eljest strida mot lag eller författning eller mot bolagsordningen. För den av bankinspektionen utsedde revisorn skall instruktion utfärdas av inspektionen.

Revisorerna skola på kallelse av revisionens ordförande sammanträda så ofta de finna nödigt, åliggande det revisorerna att minst en gång varje halvår:

taga del av styrelsens protokoll;

taga del av de föreskrifter rörande bolagets kreditgivning, som utfärdats av styrelsen eller bolagets direktörer;

granska större krediter och andra större placeringar av bolagets medel;

granska av styrelsen vidtagna åtgärder i fråga om förvaltning och avyttring av jämlikt 161 § 3 och 4 mom. inköpt eller övertagen egendom;

taga del av de förelägganden och erinringar, som av bankinspektionen kunna hava gjorts till styrelsen eller bolagets direktörer;

taga del av rapporter över inspektioner och undersökningar rörande bolagets huvud- och avdelningskontor samt rörande av bolaget ägda företag av större betydelse.

Vid revisorernas sammanträden skall föras protokoll.

Revisorerna skola skriftligen delgiva styrelsen de erinringar i fråga om bolagets verksamhet, vartill deras granskning må giva anledning.

Revisorerna skola för varje räkenskapsår över granskningen avgiva en av dem underskriven berättelse, som skall överlämnas till styrelsen minst två veckor före den i 193 § nämnda bolagsstämma. Inom samma tid skola revisorerna till styrelsen återställa förvaltningsberättelsen, vinst- och förlusträkningen samt balansräkningen.

I den av revisorerna avgivna berättelsen skola revisorerna särskilt uttala sig i följande avseenden:

angående omfattningen av den av dem verkställda granskningen;

angående de i styrelsens förvaltningsberättelse intagna vinst- och förlust- samt balansräkningarna;

angående bolagets förvaltningsutgifter;

angående den inre kontrollen inom bolaget;

angående styrelsens förslag i anledning av bolagets vinst eller förlust under räkenskapsåret; samt

angående ansvarsfrihet för styrelsen.

Angående revisorers befogenhet att påkalla sammankallande av extra bolagsstämma stadgas i 194 §.

190 §.

Jämte — — — gälle,

1) att rösträtt ej må utövas för lott, å vilken icke fullgjorts förfallen inbetalning eller i fråga om vilken ej, där så skolat ske, avlämnats sådan av pant eller annan säkerhet åtföljd förbindelse, som i 139 § sägs;

2) att — — — röst;

3) att — — — ombud;

4) att — — — grundfonden;

5) att — — — avgivas;

6) att — — — ordförande.

I — — — rätt.

Vad — — — därom.

209 §.

Har senast vid den i 208 § omförmälda bolagsstämma av huvudlottägare tecknats vad som erfordras för att återställa grundfonden till dess behöriga belopp, äge bolaget, därest det sålunda tecknade beloppet omedelbart inbetalas eller därför ställes pant eller annan säkerhet, som bank-

inspektionen prövar fullgod, fortsätta rörelsen; men om så icke skett eller om för grundfondens återställande tecknat tillskott icke inbetalts inom tre månader från stämman, skall bolaget träda i likvidation.

De — — — rum.

Varder, efter det tillskott enligt denna paragraf förekommit, i anledning av uppkommen förlust nytt tillskott gjort, skola de huvudlottägare, som verkställt senare tillskott, i förhållande till huvudlottägare, som förut verkställt tillskott, äga sådan företrädesrätt, som omförmäles i 2 mom.

213 §.

Har sådant förhållande inträffat, som jämlikt bestämmelse i 209 eller 210 § påkallar likvidation, och varder ej inom en månad därefter till registret, enligt vad nedan sägs, anmält, att bolaget trätt i likvidation, förklare rätten, på ansökan av lottägare, styrelseledamot eller bankinspektionen och efter bolagets hörande, att bolaget skall träda i likvidation; och förelägge rätten bolaget att inom viss tid, ej understigande en månad, utse en eller flere likvidatorer vid äventyr, att förordnande i sådant hänseende eljest meddelas av rätten.

230 §.

Bankbolag skola, på sätt i denna lag sägs, stå under tillsyn av en för hela riket gemensam bankinspektion.

Ledamot av eller annan befattningshavare hos bankinspektionen må ej deltaga i styrelsen av eller vara anställd vid bankbolag, över vilket bankinspektionen har att utöva tillsyn.

Närmare — — — Konungen.

230 a §.

Bankinspektionen skall övervaka, att bankbolagen i sin verksamhet ställa sig till efter rättelse dels denna lag och andra författningar, såvitt de hava särskilt avseende å bankbolag, dels de för bankbolagen gällande bolagsordningar, dels ock de föreskrifter, som med stöd av stadgande i lag eller bolagsordning blivit av bolagsstämman eller styrelse meddelade; dock vare bankinspektionen icke pliktig övervaka iakttagandet av sådana bestämmelser, som avse enskild delägars rättigheter eller skyldigheter i förhållande till bankbolaget eller till annan delägare eller som angå bankbolags inre angelägenheter.

Det åligger vidare bankinspektionen att jämväl i övrigt, såvitt angår förhållanden som kunna inverka på bankbolagens säkerhet, med uppmärksamhet följa dessas verksamhet.

Den tillsyn, som sålunda åligger bankinspektionen, utövas med ledning av handlingar, som jämlikt denna lag till bankinspektionen insändas, samt vid bankundersökning eller annorledes inhämtade upplysningar.

Bankundersökning skall anställas, så ofta sådan av bankinspektionen anses erforderlig eller av Konungen anbefalles.

234 §.

Styrelsen åligger:

att för den befattningshavare hos bankinspektionen, vilken enligt de av Konungen meddelade bestämmelser har att i sådant avseende företräda bankinspektionen, samt för den särskilda undersökning, Konungen kan finna för gott att låta anställa, när som helst hålla bolagets kassa och övriga tillgångar ävensom böcker, räkenskaper och andra handlingar tillgängliga för granskning;

att — — — bolaget;

att jämväl i övrigt meddela bankinspektionen eller sådan befattningshavare därstädes, som ovan sagts, alla de upplysningar rörande bolaget, som av dem äskas;

att, så snart det kan ske, dels till bankinspektionen insända styrelsens förvaltningsberättelse jämte vinst- och förlusträkningen samt balansräkningen ävensom, efter verkställd revision, den däröver avgivna berättelsen tillika med annan handling angående bolagets förvaltning eller räkenskaper, vilka revisorerna må hava avlämnat till styrelsen; samt

att — — — detsamma.

235 §.

Har — — — straff.

Sker — — — oktroyen.

Bankinspektionen äge jämväl, ändå att avvikelser från lag eller bolagsordning icke ägt rum, meddela de erinringar i fråga om bankbolags verksamhet, som inspektionen kan finna påkallade.

238 §.

Träder bankbolag i likvidation, äge bankinspektionen förordna ombud, som har att närvara vid likvidatorernas sammanträden, med rätt att yttra sig till protokollet, samt att i övrigt övervaka likvidationen.

Likvidatorerna — — — förvägras.

Bankinspektionen — — — bolagsstämma.

239 §.

Till — — — belopp.

Bankbolag åligger jämväl att ersätta av bankinspektionen enligt 68 eller 184 § förordnad revisor samt ombud, som utses enligt 238 §. På bankinspektionen ankommer att bestämma ersättningsbeloppet.

241 §.

Anmälan — — — styrkt.

Då bankbolags registrering sökes, skall varje styrelseledamot och suppleant, så ock i övrigt envar, som är berättigad att teckna bolagets firma, på samma gång egenhändigt inskriva sin namnteckning i regist-

ret eller i särskilt bihang till detta, så framt ej namnteckningen förefinnes å anmälningsskriften och blivit av vittnen styrkt. På enahanda sätt skall förfaras, då anmälan sedermera sker därom, att styrelseledamot eller suppleant blivit vald, eller att eljest någon blivit berättigad att teckna firman.

243 §.

Beviljas bankaktiebolags registrering, låte registreringsmyndigheten i registret införa

- 1) dagen — — — bildande;
- 2) bolagets firma;
- 3) de — — — utöva;
- 4) det — — — maximikapitalet;
- 5) å — — — lyda;
- 6) huru — — — fullgöras;
- 7) den — — — säte;
- 8) bolagets postadress;
- 9) det — — — vidtagna;
- 10) varje styrelseledamots och suppleants samt, där eljest någon är berättigad teckna bolagets firma, dennes fullständiga namn och hemvist;
- 11) där befogenhet att teckna firman ej skall utövas allenast av styrelsen, vilka sådan befogenhet tillkommer.

Innehåller — — — registret.

Den — — — sökanden.

244 §.

Beviljas solidariskt bankbolags registrering, låte registreringsmyndigheten i registret införa

- 1) dagen — — — bildande;
- 2) bolagets firma;
- 3) de — — — utöva;
- 4) det — — — maximikapitalet;
- 5) å — — — lyda;
- 6) huru — — — fullgöras;
- 7) den — — — säte;
- 8) bolagets postadress;
- 9) det — — — vidtagna;
- 10) varje styrelseledamots och suppleants samt, där eljest någon är berättigad att teckna bolagets firma, dennes fullständiga namn och hemvist;
- 11) där befogenhet att teckna firman ej skall utövas allenast av styrelsen, vilka sådan befogenhet tillkommer;
- 12) där — — — fullgöras.

Innehåller — — — registret.

Den — — — sökanden.

251 §.

Med böter från och med femtio till och med tvåtusen kronor eller fängelse straffes

- 1) stiftare — — — uppgift;
- 2) styrelseledamot — — — uppgift;
- 3) styrelseledamot — — — aktieboken;
- 4) styrelseledamot — — — delägare;
- 5) styrelseledamot — — — 159 §;

6) styrelseledamot eller befattningshavare hos bankbolag, vilken mot bättre vetande till bankinspektionen eller den befattningshavare hos bankinspektionen, som företräder densamma, avgiver oriktig eller ofullständig uppgift angående omständighet, varom det ålegat honom att till bankinspektionen eller den, som företräder densamma, lämna upplysning;

7) revisor, där han i berättelse eller annan handling, som framlägges å bolagsstämma eller annorledes hålles tillgänglig för delägarna, mot bättre vetande lämnar oriktig uppgift rörande bolagets angelägenheter eller uppsåtligen underlåter att göra anmärkning mot dylik uppgift i handling, som av honom granskats;

8) revisor, som, därest han insett eller bort inse, att skada därav kunnat följa, yppar något av vad vid granskningen av styrelsens förvaltning eller bolagets räkenskaper kommer till hans kännedom, utan att det med nödvändighet erfordras för fullgörande av hans uppdrag;

9) en var, som falskeligen avgiver sådan försäkran, som omförmäles i 71 eller 187 §.

Ej — — — straff.

252 §.

Bryter — — — stadgat,

eller — — — 3 mom.,

eller underlåter styrelseledamot att iakttaga föreskrift, som i 21 §, 23 § sista momentet, 30 §, 32 §, 33 § 4 mom., 36 § 1 mom., 38 § sista momentet, 39 a § 3 mom. andra punkten, 39 b § 1 mom. fjärde punkten eller 4 mom., 59 §, 65 §, 69 § 1 mom., 73 § 1 eller 4 mom., 87 §, 132 §, 137 §, 143 § 1 mom., 146 §, 148 §, 149 § 4 mom., 152 § 1 mom., 154 § sista momentet, 154 a § 1 mom. fjärde punkten eller 4 mom., 155 § 1, 2 eller 3 mom., 155 a § 3 mom. andra punkten, 175 §, 181 §, 185 § 1 mom., 189 § 1 eller 4 mom. eller 203 § är meddelad,

eller — — — förteckningen,

eller — — — stadgat,

straffes — — — kronor.

Samma lag vare

om revisor, vilken underlåter iakttaga föreskrift, som meddelas i 69 § 6 mom., 100 § 2 mom. 1 punkten, 185 § 6 mom. eller 217 § 2 mom. 1 punkten, samt — — — åligger.

Förseelse mot 65 §, 69 § 1 eller 6 mom., 73 § 1 eller 4 mom., 76 § 1 mom., 100 § 2 mom., 103 §, 181 §, 185 § 1 eller 6 mom., 189 § 1 eller 4 mom., 192 § 1 mom., 217 § 2 mom. eller 220 §, så ock styrelseledamots försummelse att å den i 76 eller 192 § omförmälda förteckning upptaga ärende, vars hänskjutande till bolagsstämma av bolagets delägare påyrkats enligt 4 mom. i samma paragraf, må åtalas allenast av målsägande; och skall härvid såsom målsägande anses såväl bolaget som varje delägare däri.

254 §.

Bildas — — — undantag:

- 1) Vid — — — penningbelopp.
- 2) Där — — — beräkning.
- 3) Vad — — — tillämpning.
- 4) Har — — — bindande.
- 5) Talan — — — förlorad.
- 6) Tillgång — — — värde.

7) Har bankbolag övertagit annat bankbolags rörelse och finnes bland sistnämnda bolags tillgångar egendom, varmed bankbolag ej må driva handel för egen räkning, må den egendom, även om sådant fall ej är för handen, som i 45 § 2, 3 eller 4 mom. eller 161 § 2, 3, eller 4 mom. omförmäles, förvärfvas av det övertagande bolaget. Egendom, som bankbolaget på detta sätt förvärvat, skall, i den mån egendomen ej, jämlikt vad i nyssnämnda lagrum stadgas, må av bolaget behållas, åter avyttras, så snart lämpligen kan ske och senast då avyttring kan äga rum utan förlust för bolaget.

260 §.

Denna — — — 1912.

Vad — — — inlåning.

Bestämmelsen — — — bolagsordning.

Bankbolag — — — gäller till efterrättelse.

Skall — — — efterrättelse.

I fråga om styrelseledamot eller suppleant, som enligt äldre lag berättigats teckna bankbolags firma, skola bestämmelserna i 60 och 61 §§ eller 176 och 177 §§ lända till efterrättelse; och skall förty inskränkning i befogenheten för den, som äger teckna bolagets firma, att företräda bolaget, ändå att inskränkningen enligt äldre lag registrerats och kungjorts, icke därigenom anses hava kommit till tredje mans kännedom.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1934.

Har bankbolag med stöd av äldre lag förvärvat aktie eller förlagsbevis, som bolaget jämlikt 45 eller 161 § icke må förvärva, vare bankbolaget icke berättigat innehava aktien eller förlagsbeviset längre än till den 1 januari

1938; bankbolaget dock obetaget att, om aktien eller förlagsbeviset icke före nämnda tidpunkt kunnat utan förlust avyttras, innehava aktien eller förlagsbeviset tills så kan ske.

Vad i 46 § 2 mom. och 162 § 2 mom. stadgas skall icke före den 1 januari 1936 äga tillämpning i fråga om kredit, som meddelats före den 1 januari 1933 eller utgör omsättning av sådan kredit.

Innehar bankbolag den 1 januari 1934 såsom pant aktie i bolag, vars verksamhet huvudsakligen består i att förvalta eller driva handel med aktier eller som idkar emissionsrörelse eller av sådant bolag utfärdat förlagsbevis, vare bankbolaget icke berättigat att såsom pant innehava aktien eller förlagsbeviset längre än till den 1 januari 1938.

Styrelseledamot eller revisor i bankbolag må intill första ordinarie bolagsstämma efter lagens ikraftträdande behålla sitt uppdrag, ändå att antalet styrelseledamöter överstiger det i lagen medgivna högsta antal eller utsedd revisor icke uppfyller de fordringar, som i lagen uppställas för valbarhet till revisor.

Om direktör eller tjänsteman vid bankbolags huvud- eller avdelningskontor, åt vilken uppdragits att ensam eller i förening med annan utöva viss styrelsens beslutanderätt, den 1 januari 1934 innehar uppdrag att vara ledamot av styrelsen i annat bolag, må uppdraget innehavas intill nästa ordinarie bolagsstämma i sistnämnda bolag, utan att därför kräves sådant tillstånd, som i 57 och 173 §§ föreskrives.

Har bankbolag med stöd av 254 § 7 punkten före den 1 januari 1934 förvärvat egendom, som bolaget jämlikt samma lagrum är pliktigt att åter avyttra, skall bestämmelsen i nämnda lagrum angående den tid, inom vilken sådan avyttring skall ske, icke äga tillämpning förrän den 1 januari 1938.

*Bilaga B.***Förslag**

till

Lag

**om upphävande av lagen den 5 juni 1909 (nr 64) angående
emissionsbanker.**

Härigenom förordnas, att lagen den 5 juni 1909 (nr 64) angående emissionsbanker skall upphöra att gälla med utgången av år 1933.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 10 februari 1933.

Närvarande:

justitieråden ALEXANDERSON,
EKLUND,
regeringsrådet ASCHAN,
justitierådet GREFBERG.

Enligt lagrådet tillhandakommet utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 20 januari 1933, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets yttrande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättade förslag till lag om ändring i vissa delar av lagen den 22 juni 1911 (nr 74) om bankrörelse och till lag om upphävande av lagen den 5 juni 1909 (nr 64) angående emissionsbanker.

Förslagen, som finnas bilagda detta protokoll, hade inför lagrådet föredragits av revisionssekreteraren Orvar Bäcksin.

Förslagen föranledde följande yttranden.

Förslaget till lag om ändring i vissa delar av lagen den 22 juni 1911 (nr 74) om bankrörelse.

20, 131, 243 och 244 §§.

Lagrådet:

Enligt det föreliggande förslaget skall beträffande tecknandet av bankaktiebolags och solidariskt bankbolags firma i lagen vidtagas den ändring att firman icke må såsom för närvarande är tillåtet tecknas av allenast en person utan av minst två personer i förening. I lagförslaget hava från gällande stadganden upptagits bestämmelser om vilka bolagets organ som äro berättigade att meddela bemyndigande att teckna firman samt närmare bestämmelse om vilka i förening må erhålla sådant bemyndigande. De nu berörda föreskrifterna återfinnas i förslagets 58 och 174 §§.

Av 20 och 131 §§ framgår emellertid att där befogenhet att teckna firman ej skall utövas allenast av styrelsen — vid ansökning om bankaktiebolags och solidariskt bankbolags registrering så vitt angår tecknandet av firman ej skall lämnas uppgift i vidare mån än att de vilka sådan befogenhet tillkommer skola angivas. Ett häremot svarande stadgande föreslås i 243 och 244 §§, vilka paragrafer innefatta bestämmelser om vad som

Bihug till riksdagens protokoll 1933. I samt. Nr 167.

vid bankaktiebolags och solidariskt bankbolags registrering skall införas i aktiebolagsregistret. Det är emellertid nödvändigt att den som träder i förbindelse med ett bankaktiebolag eller solidariskt bankbolag kan ur registret erhålla sådana upplysningar att han kan bedöma huruvida bolagets firma i det särskilda fallet rätteligen tecknats eller med andra ord huruvida en för bolaget utfärdad handling är i formellt hänseende för bolaget bindande eller icke. Härför erfordras att av registret framgår i förening med vem eller vilka varje firmatecknare är behörig att teckna firman. Det hemställes alltså att en ändring i nu angiven riktning vidtages i de ifrågavarande stadgandena, vilket lär kunna ske sålunda att det föreskrives att, för det fall att befogenhet att teckna firman ej skall utövas allenast av styrelsen, vid ansökning om registrering av bankaktiebolag och solidariskt bankbolag skall uppgivas och vid sådant bolags registrering skall i registret införas vilka i förening sådan befogenhet tillkommer.

44 och 160 §§.

Lagrådet:

Jämlikt 2 och 6 §§ lagen den 16 maj 1919 om fondkommissionsrörelse och fondbörsverksamhet äger Konungen meddela bankaktiebolag och solidariskt bankbolag tillstånd att idka fondkommissionsrörelse, därest rörelsen icke prövas kunna bli till skada för det allmänna. Med fondkommissionsrörelse förstås enligt 1 § samma lag yrkesmässigt idkad verksamhet, som avser köp och försäljning i kommission av aktier, banklotter och andra delaktighetsbevis i bolag samt obligationer. De sålunda uppräknade slagen av värdepapper benämnas i lagen fondpapper. Uppräkningen lär emellertid icke få anses vara uttömmande. Till fondpapper i den mening detta uttryck användes i lagen om fondkommissionsrörelse torde otvivelaktigt vara att hänföra exempelvis den mellanform mellan aktier och obligationer som under namn av förlagsbevis (participating debentures) i senare tid kommit i bruk. I förevarande lagförslag däremot behandlas förlagsbevis såsom ett med aktier och obligationer sidoordnat slag av värdepapper, för vilket i åtskilliga paragrafer särskilda regler givas. För att det tydligt skall framgå att förlagsbevis äro innefattade i ett för bank meddelat tillstånd att driva fondkommissionsrörelse, är det önskvärt, att de i 44 § andra stycket och 160 § andra stycket lämnade hänvisningarna till vad som är stadgat om sådan verksamhet erhålla en annan avfattning. Det synes böra heta att om rätt för bankaktiebolag (solidariskt bankbolag) att idka fondkommissionsrörelse är särskilt stadgat.

46 och 162 §§.

Lagrådet:

Bland dem som utan ställande av särskild säkerhet må kunna erhålla kredit angives i 46 § första stycket kassa eller inrättning, vars reglemente blivit av Konungen fastställt. I överensstämmelse med vad bankföreningen

hemställt i sitt yttrande över det av 1924 års bankkommitté avgivna förslaget synes stadgandet i denna del böra gälla allenast *allmän* kassa eller inrättning med sådant reglemente — en begreppsbestämning som funnit användning exempelvis i 17 kap. 11 § handelsbalken och i 25 kap. 22 § strafflagen.

Ytterligare undantag från förbudet mot att lämna kredit utan särskild säkerhet har i samma stycke gjorts i fråga om inländskt bankföretag. Då emellertid detta undantag är avsett att gälla allenast inländskt bankbolag, synes bestämmelsen böra förtydligas.

Vad i paragrafens andra stycke stadgas om kredit mot pant av aktier skall uppenbarligen gälla även kredit mot pant av lotter i solidariskt bankbolag. Erforderlig föreskrift härom kan lämpligen införas i fjärde stycket.

Därest vad ovan anförts vinner beaktande, lära motsvarande jämkningar böra vidtagas i 162 §, dock att utvidgningen av andra styckets tillämplighet, enär solidariskt bankbolag icke skall äga såsom pant mottaga annat solidariskt bankbolags huvudlott, bör avse allenast sådant bolags kommanditlotter.

47 och 163 §§.

Lagrådet:

Paragrafernas första stycke torde vinna väsentligt i lättlästhet, om det avfattades i närmare anslutning till sakkunnigförslagets uppställning.

50 a och 166 a §§.

Lagrådet:

Enligt 51 och 167 §§ gällande lag är det bank förbjudet att utfärda tryckta eller graverade till innehavaren eller till viss man eller order ställda förbindelser. I anslutning härtill stadgas i lagens 52 och 168 §§, att handling som bank utfärdar till bevis om insättning av medel skall ställas till viss man och innehålla att överlåtelse må ske endast till viss man samt att överlåtelsen bör till nye ägarens säkerhet anmälas hos banken. Härav följer alltså att bankerna icke få till insättarna utfärda löpande förbindelser, d. v. s. sådana handlingar som åt varje behörig innehavare giva en självständig rätt i förhållande till utfärdaren och som därför äro särskilt ägnade att utgöra underlag för kredit. Däremot hava anförda bestämmelser ansetts icke lägga hinder i vägen för bank att såsom bevis om insättning utfärda handling av den natur att rätten att lyfta de insatta medlen är beroende av att handlingen företes eller återställes. Till detta slag av handlingar, vanligen benämnda presentationspapper, räknas allmänt de bevis, som bankerna bruka utfärda vid insättning å s. k. depositionsräkning. Sådana depositionsbevis kunna därför, trots att de äro utfärdade till viss man, så till vida jämföras med en löpande förbindelse som de på grund av den trygghet innehavet av handlingen medför äro bättre än ett vanligt bevis om fordran lämpade att användas såsom belåningsobjekt. Det lär ock framför allt hava varit denna egenskap hos depositionsbevisen

som möjliggjort det förfarande, mot vilket bestämmelserna i de föreslagna 50 a och 166 a §§ rikta sig. För att förhindra ett sådant förfarande synes det emellertid ligga närmast till hands att bygga vidare på den väg som beträffs i de förut anförda paragraferna i lagen och sålunda meddela förbud för bank att vid insättning av medel, som skola inestå under längre tid, utfärda depositionsbevis eller annan handling, som skall företes vid medlens lyftande. Ett förbud av detta innehåll skulle uppenbarligen vara ägnat att mera effektivt än den i 50 a och 166 a §§ föreslagna anordningen råda bot för de påtalade missförhållandena. Anledning saknas ock till antagande att därigenom några legitima intressen hos bankerna eller deras kunder skulle trädas för när. Den på längre tid bundna inlåningen komme ju icke att i vidare mån beröras av förbudet än att vid sådan inlåning icke finge utfärdas bevis av angivet slag.

På grund av vad sålunda anförts och då den i det remitterade förslaget upptagna tiden av sex månader synes innebära en lämplig tidsbegränsning anser sig lagrådet böra förorda att 50 a och 166 a §§ utgå ur förslaget och att i stället såsom en andra punkt i 52 § första stycket och 168 § första stycket av lagen upptages en bestämmelse av innehåll att förfallotiden för medel, insatta mot bevis som skall företes vid medlens lyftande, icke må bestämmas annorlunda än till viss dag, högst sex månader, efter medlens insättande eller till viss tid, högst sex månader, efter uppsägning och att förfallotiden skall angivas i beviset.

Vinner denna erinran beaktande, erfordras vissa jämkningar i lagförslagens ingress.

56 och 172 §§.

Lagrådet:

Uttrycket »utöva viss styrelsens beslutanderätt» torde icke såsom avsett medföra större tydlighet rörande bestämmelsens innebörd än de i kommitté- och sakkunnigförslagen använda ordalagen »avgöra på styrelsen ankommande ärenden», utan snarare vara ägnat att väcka tveksamhet om rätta meningen. Vad mot de tidigare förslagens lydelse blivit i ett yttrande anmärkt synes knappast äga fog; och om det med någon jämkning av denna lydelse finge heta: »avgöra ärenden av beskaffenhet att eljest ankomma på styrelsens egen prövning», samt tillika bestämmelsen att styrelsens föreskrifter skola givas i en för högst ett år fastställd instruktion uppflyttades till första punkten, torde missförstånd icke behöva befaras.

Vidtages den förordade jämkningen, lär i 48, 57 och 60 §§, respektive 164, 173 och 176 §§ utan betänklighet kunna brukas det i sakkunnigförslaget använda kortare uttrycket »avgöra på styrelsen ankommande ärenden».

58 och 174 §§.

Lagrådet:

Andra och följande styckena motsvaras i fråga om innehållet, med en obetydlig ändring, av gällande lags 56 (172) § och 59 (175) § första stycket.

Dessa äro åter avfattade efter mönster av motsvarande paragrafer i aktiebolagslagen, ehuru med ett avslutande tillägg i sistnämnda stycke. Denna anordning synes förtjäna bibehållas, och det hemställes att förevarande stycken i sådant syfte omredigeras.

68 och 184 §§.

Lagrådet:

Att åtminstone en bland de av bolagsstämman utsedda revisorerna skall äga verklig yrkesvana att revidera räkenskaper och ekonomisk förvaltning, synes böra i lag föreskrivas. Mera tvivelsamt synes däremot huruvida institutet auktoriserad revisor ännu hos oss nått den utveckling att det lämpligen bör fordras att denne yrkesrevisor skall tagas bland de auktoriserades krets. I fråga om de stora centrala bankbolagen lär en dylik föreskrift knappast avsevärt öka de garantier för sakkunnig revision, som dessförutan äro till finnandes. Vad åter angår de några och tjugo bankbolagen med mera lokalt begränsat verksamhetsområde, är att märka att av de omkring sjuttio auktoriserade revisorer, som för närvarande lära finnas, flertalet är bosatt i Stockholm och de flesta av de återstående i Göteborg eller Malmö. Det måste dock lämnas bolagsstämman en icke alltför hårt beskuren frihet att träffa val av verkligt lämplig person, som dessutom äger tillräcklig tid till sitt förfogande, i vilket hänseende det är att märka att det viktigaste och mest tidskrävande revideringsarbetet allmänt torde vara koncentrerat på årets första kvartal. Ej heller kan helt lämnas ur sikte värdet av att den yrkeskunnige revisorn är något förtrogen med de ekonomiska realiteterna i den landsdel, dit bankens verksamhetsområde är förlagt.

En fråga som jämväl framställer sig är huruvida handelskamrarnas organisation äger den stadga och erbjuder de garantier som erfordras för att en auktorisation, som ligger i deras hand och vars utövning icke reglerats i gällande kungörelse den 15 december 1916 eller eljest genom några av statsmakten fastställda föreskrifter, må vara lämpad att läggas till grund för ett legalt monopol av föreslagen art. Härom vill icke lagrådet yttra något omdöme. På ovan angivna skäl finner sig emellertid lagrådet böra förorda att man för närvarande begränsar sig till det av de sakkunniga föreslagna stadgandet att minst en av de revisorer aktieägarna, respektive lottägarna, utse skall yrkesmässigt utöva revisionsverksamhet.

Övergångsbestämmelserna.

Lagrådet:

Vad bank enligt förslagets 46 § 2 mom. och 162 § 2 mom. har att iakttaga vid belåning av aktier lär icke vara annat än som även hittills ansetts böra krävas för en sund utlåningsrörelse, om än dessa krav icke varit lagfästa. Vid sådant förhållande synes det icke lämpligt att i fråga

om vissa krediter låta de nämnda bestämmelserna träda i kraft först den 1 januari 1936. En tillräckligt mjuk övergång från nuvarande, stundom utan tvivel otillfredsställande förhållanden torde erbjudas genom ett stadgande av innehåll att, där särskilda omständigheter därtill föranleda, avvikelse från vad i de nämnda momenten stadgas må intill den 1 januari 1936 äga rum i fråga om kredit som meddelats före den 1 januari 1933 eller utgör omsättning av sådan kredit.

**Förslaget till lag om upphävande av lagen den 5 juni 1909 (nr 64)
angående emissionsbanker.**

Lagrådet lämnade förslaget utan anmärkning.

Ur protokollet:

Ragnar Kihlgren.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten å Stockholms slott den 24 februari 1933.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, statsråden UNDÉN, NOTHIN, SCHLYTER, WIGFORSS, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Efter gemensam beredning med chefen för justitiedepartementet anmäler departementschefen statsrådet Wigforss lagrådets den 10 februari 1933 avgivna utlåtande över de den 20 januari 1933 till lagrådet remitterade förslagen till lag om ändring i vissa delar av lagen den 22 juni 1911 (nr 74) om bankrörelse samt till lag om upphävande av lagen den 5 juni 1909 (nr 64) angående emissionsbanker.

Efter redogörelse för utlåtandets innehåll anför föredraganden:

Såsom av utlåtandet framgår avser flertalet av lagrådets anmärkningar mot förstnämnda lagförslag antingen vissa smärre detaljer i förslaget eller ock dess formella avfattning. I några fall har dock lagrådet hemställt om sakliga ändringar av ej oväsentlig betydelse. Jag åsyftar därmed vad lagrådet anmärkt mot innehållet i 50 a och 166 a §§ samt 68 och 184 §§ ävensom mot övergångsbestämmelsen i fråga om kreditgivning mot pant av aktier.

Beträffande förstnämnda båda paragrafer innebär den av lagrådet förordade lydelsen i huvudsak en återgång till de sakkunnigas förslag. Vad lagrådet anfört har ej synt mig utgöra anledning att frångå min tidigare, i anslutning till bankofullmäktiges synpunkter intagna ståndpunkt. Under åberopande av mitt uttalande till statsrådsprotokollet den 20 sistlidne januari förordar jag därför, att ifrågavarande bestämmelser i det remitterade förslaget måtte oförändrade bibehållas.

Beträffande lagrådets anmärkning mot det i det remitterade förslagets 68 och 184 §§ uppställda kravet, att minst en av de av aktieägarna, respektive lottägarna, utsedda revisorerna skall vara av handelskammare i riket auktoriserad revisor, vill jag framhålla att, även om auktorisation av handelskammare icke skulle utgöra en fullt tillfredsställande garanti för förefintligheten av den sakkunskap, som här bör eftersträvas, så utgör i allt fall det i förslaget uppställda kompetensvillkoret en bättre garanti än enbart ett yrkesmässigt utövande av revisionsverksamhet. Ej heller kan jag tillmäta avgörande betydelse åt de av lagrådet uttalade

betänkligheterna i fråga om svårighet för vissa banker att förvärva en för uppdraget lämplig auktoriserad revisor. Jag vill härutinnan framhålla, att, förutom de i Stockholm, Göteborg och Malmö bosatta auktoriserade revisorerna, för närvarande omkring 13 revisorer med sådan kompetens torde vara bosatta å cirka 10 andra orter, representerande vitt skilda trakter av riket. Därest i allt fall en auktoriserad revisor måste anlitas, som saknar närmare kännedom om de ekonomiska förhållandena inom det geografiska området för bankens verksamhet, synes det kunna förutsättas, att åtminstone någon av de övriga revisorerna utväljes ur kretsen av med dessa förhållanden förtrogna personer. Skulle behov av flera auktoriserade revisorer yppas, kan det för övrigt förväntas, att vederbörande handelskammare bland dem, som yrkesmässigt utöva revisionsverksamhet och som således enligt lagrådets mening skulle äga behörighet såsom bankrevisorer, auktorisera de bästa och de lämpligaste. Jag hemställer alltså, att lagrådets anmärkning mot denna del av förslaget icke måtte föranleda ändring i detsamma.

Med hänsyn till vad lagrådet anmärkt mot övergångsbestämmelsen i fråga om kreditgivning mot pant av aktier har jag vidtagit den av lagrådet i detta avseende förordade ändringen.

Av lagrådet i övrigt framställda anmärkningar, som icke här särskilt berörts, hava blivit beaktade. Utöver de ändringar, vilka sålunda för- anletts av lagrådets anmärkningar, har i förslaget vidtagits en del jämkningar av redaktionell art.

Slutligen anhåller jag att i korthet få beröra frågan om de solidariska bankbolagens avveckling. Jag vill därvid erinra, att 1932 års riksdag i skrivelsen nr 286 anfört, att den typ av kreditinrättning, som dessa banker representerade och som tillskapats under förhållanden, väsentligen avvikande från dem, som reglerades av den gällande banklagstiftningen, i och för sig numera kunde betraktas såsom föråldrad. En successiv avveckling av denna organisationsform syntes därför riksdagen väl tänkbar, och riksdagen fann för sin del en dylik avveckling naturlig. De sakkunniga hava upptagit denna fråga till behandling i en den 3 januari 1933 till finansdepartementet ingiven promemoria, vari förordas, att denna form för bedrivande av bankrörelse bringas att upphöra med utgången av år 1935, då den löpande oktrotiden för dessa banker går till ända.

I likhet med de sakkunniga delar jag den uppfattning, varåt riksdagen sålunda givit uttryck. Jag förutsätter, att i anslutning till de sakkunnigas förslag nu löpande oktrotjer för solidariska bankbolag icke förlängas. Förslag till de lagstiftningsåtgärder, som kunna föranledas av en avveckling av ifrågavarande form för bankverksamhet, torde emellertid icke behöva föreläggas innevarande års riksdag.

Departementschefen uppläser härefter de sålunda föreliggande förslagen till lag om ändring i vissa delar av lagen den 22 juni 1911 (nr 74) om bank-

*rörelse och till lag om upphävande av lagen den 5 juni 1909 (nr 64) angående emissionsbanker samt hemställer, att desamma måtte jämlikt § 87 rege-
ringsformen genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.*

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter
biträdda hemställan behagar Hans Kungl. Höghet
Kronprinsen-Regenten förordna, att till riksdagen skall
avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta pro-
tokoll utvisar.

Ur protokollet:

Elis Lindahl.